

Pensioenfonds UWV

Actuariële- en bedrijfstechnische nota van Stichting Pensioenfonds UWV

Inhoud

Vooraf	4
1. Het fonds en de omgeving	5
1.1 Bestaansreden fonds	5
1.2 Ontwikkelingen bij de werkgever en de gevolgen voor het fonds	5
1.3 Cao-partijen en de procedure voor wijzigen van het pensioenreglement	6
2. Besturing van het fonds	8
2.1 Bestuur	8
2.2 Missie	8
2.3 Visie	8
2.4 Strategische doelstellingen	8
3. Pensioenregelingen	9
3.1 De pensioenregelingen en pensioensoorten op hoofdlijnen	9
3.2 Streven naar aanpassing pensioenrechten en pensioenaanspraken aan loonontwikkeling of prijsontwikkeling	10
4. Financiering pensioenregeling	14
4.1 Premie, eigen beheer, kapitaaldekking, technische voorzieningen en dekkingsgraden	14
4.2 Gewenste financiële positie op korte en lange termijn en de minimale financiële positie ..	17
4.3 Uitgangspunten vaststelling premiebeleid	17
4.4 Betaling premie	19
4.5 Sturingsmiddelen voor de financiële positie	20
5. Beleggingsbeleid en beleggingen	23
5.1 Doelstellingen, beleggingsovertuigingen en risicohouding	23
5.2 Strategisch Beleggingsbeleid 2024-2026	24
5.3 Risicomanagement framework	28
5.4 Beleggingsplan en beleggingsportefeuille	35

5.5	Maatschappelijk Verantwoord Beleggen.....	35
6.	Organisatie	36
6.1	Samenstelling, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de organen van het fonds..	36
6.2	Deskundigheid en onafhankelijkheid.....	39
6.3	Integriteitbeleid	40
6.4	Privacy beleid	42
6.5	Medezeggenschap en verantwoording	43
6.6	Communicatie	44
6.7	Uitbesteding.....	45
6.8	Organisatiestructuur	46
7.	Beheersing van risico's	47
7.1	Integraal risicomanagement	47
7.2	Risicoanalyse en -beheersing	54
7.3	Financieel crisisplan	60
8.	Risicohouding en haalbaarheidstoets.....	61
8.1	Risicohouding.....	61
8.2	Haalbaarheidstoets	61
9.	Vaststelling Abtn	63
	Bijlagen	63
	Bijlage 1 Organogram & grafische weergave governance	64
	Bijlage 2 Oude regelingen en overgangsbepalingen	66
	Bijlage 3 Verklaring inzake de beleggingsbeginselen	68
	Bijlage 4 Ervaringssterfte.....	76
	Bijlage 5 Rendementscurve gedempte kostendekkende premie 2023 – 2028.....	78
	Bijlage 6 Financieel crisisplan	79
	Bijlage 7 Begrippenlijst	99

Vooraf

Stichting Pensioenfonds UWV (het fonds) is het ondernemingspensioenfonds van Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) (werkgever). Het fonds is een middelgroot pensioenfonds (in belegd vermogen gemeten), statutair gevestigd te Amsterdam en ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 34183728.

Het fonds heeft deze Actuariële- en bedrijfstechnische nota (Abtn) opgesteld. De inhoud van de Abtn is afgestemd op het bepaalde bij en krachtens de Pensioenwet:

- artikel 145 van de Pensioenwet;
- paragraaf 9 van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfonds.

De Abtn vormt een samenvatting van het fondsbeleid en is uitgangspunt voor het prudentieel toezicht door de toezichthouder De Nederlandsche Bank N.V. (DNB), die op basis daarvan tot een oordeel kan komen over de wijze waarop wordt voldaan aan het bij en krachtens de Pensioenwet bepaalde.

In de Abtn wordt een beschrijving gegeven van de pensioenregeling(en), die het fonds uitvoert, de verplichtingen, de risico's en beheersmaatregelen, de financiële opzet, de sturingsmiddelen en de organisatie van het fonds. Tevens bevat de Abtn onder meer het organogram, het financieel crisisplan en de verklaring inzake de beleggingsbeginselen, die als bijlagen zijn bijgesloten.

Het beleid zal, zoveel als mogelijk, alleen in strategische zin omschreven worden, opdat alleen bij wijzigingen in dat strategisch beleid de Abtn aangepast hoeft te worden.

De Abtn wordt jaarlijks geactualiseerd. Indien sprake is van een majeure wijziging van het beleid, zal de Abtn tussentijds worden geactualiseerd.

De datum van vaststelling en ondertekening van deze Abtn is in hoofdstuk 9 vermeld.

1. Het fonds en de omgeving

1.1 Bestaansreden fonds

De werkgever heeft een eigen cao en (een) eigen pensioenregeling(en). De uitvoering van de pensioenregeling(en) is opgedragen aan het fonds. Hieraan ligt een uitvoeringsovereenkomst tussen werkgever en het fonds ten grondslag. Hierin zijn de wederzijdse rechten, verplichtingen en financiële opzet, etc., vastgelegd.

Het fonds is op 1 juli 2003 ontstaan uit een juridische fusie tussen de Stichting Pensioenfonds Gak Nederland, de Stichting Pensioenfonds Cadans (verdwijnde rechtspersonen) en de Stichting Pensioenfonds UWV (overnemende rechtspersoon).

Deelnemers aan de pensioenregeling(en) zijn de werknemers die vallen onder de werkingssfeer van de eigen cao van de werkgever, de leden van de Raad van Bestuur van de werkgever, de gewezen deelnemers en gepensioneerden.

In artikel 3 van de statuten, is de doelstelling van het fonds als volgt verwoord:

"3.1. Het fonds is opgericht met als doel middelen bijeen te brengen voor het verlenen of doen verlenen van pensioenen aan werknemers of voormalige werknemers van de werkgever en aan hun nabestaanden, één en ander overeenkomstig de bepalingen van de statuten en reglementen van het fonds.

3.2. Bij het bereiken van de doelstelling van het fonds wordt rekening gehouden met hetgeen tussen de werkgever en de betrokken vakorganisaties omtrent de Pensioenovereenkomst is overeengekomen, dit met inachtneming van de bevoegdheden en verantwoordelijkheden van het bestuur."

1.2 Ontwikkelingen bij de werkgever en de gevolgen voor het fonds

1.2.1 Toekomst

Voor cao-partijen is het van belang dat de pensioenregeling toekomstbestendig is en bijdraagt aan duurzame inzetbaarheid en vitaliteit van de UWV-medewerkers. De uitwerking van de Wet toekomst pensioenen (Wtp) zal gevolgen hebben voor de inhoud van de pensioenregeling van de werkgever en de pensioenuitvoering door het fonds. Hierover is het fonds in overleg met de cao-partijen. Uitgangspunt is continueren van een eigen ondernemingspensioenfonds, tenzij alternatieven een meerwaarde bieden.

1.2.2 Toegevoegde waarde

Voor de werkgever is het fonds in de eerste plaats een middel om een eigen pensioenregeling te kunnen uitvoeren. De toegevoegde waarde ligt in:

- Het hebben van een onderscheidende, aantrekkelijke pensioenregeling om concurrerend te kunnen zijn op de arbeidsmarkt (wervingskracht).
- Het beschikken over een (financieel/pensioen) instrument om langer doorwerken, gedeeltelijk met pensioen gaan of eerder stoppen met werken van oudere medewerkers op een goede manier te kunnen managen (mobiliteit).
- Een concurrerend en stabiel premieniveau. De (actuariële) premie wordt voornamelijk bepaald door de kwaliteit van de pensioenregeling en de samenstelling van het deelnemersbestand.

- Excellente uitvoering en servicegerichtheid: Juiste en tijdige uitvoering, goede communicatie en service op maat voor deelnemers. Naast mobiliteit, zijn keuzemogelijkheden in de pensioenregeling en maatwerk in individuele gevallen ook onderdelen van die toegevoegde waarde.
- Eigenheid en vertrouwen, eigen mensen in het bestuur, "nabijheid" van het pensioenfonds.

Belangrijke randvoorwaarden hierbij zijn:

- Adequate beheersing van de risico's, waaronder ook het reputatierisico voor de werkgever.
- Redelijke uitvoeringskosten. Uitvoeringskosten zijn slechts in beperkte mate van invloed op de hoogte van de premie. Wel zijn de uitvoeringskosten een onderscheidende beoordelingsfactor t.o.v. andere pensioenfonds met een vergelijkbare regeling en een vergelijkbaar serviceniveau.

1.2.3 Continuering ondernemingspensioenfonds

Zoals hierboven aangegeven, is het uitgangspunt van cao-partijen het continueren van een eigen ondernemingspensioenfonds, tenzij alternatieven een meerwaarde bieden. Voor de werkgever is het pensioenfonds in de eerste plaats een middel om een eigen pensioenregeling te kunnen uitvoeren. Belangrijke randvoorwaarden hierbij zijn beheersing van risico's en beheersing van uitvoeringskosten.

Indien de werkgever van mening is dat niet langer sprake is van voldoende toegevoegde waarde van een eigen ondernemingspensioenfonds en/of niet meer aan gestelde randvoorwaarden wordt voldaan, kan de werkgever de uitvoeringsovereenkomst met het pensioenfonds beëindigen. Het bestuur van het pensioenfonds is van mening dat, indien de premiestroom ophoudt, voortzetting van het pensioenfonds (gesloten, slapend) niet de meest optimale uitvoeringsvorm is. Het pensioenfonds zal bijvoorbeeld haar beleggingsrisico moeten terugnemen, met een afname van de kans en hoogte van toekomstige toeslagen tot gevolg. Deelnemers zullen hun opgebouwde pensioen en hun op te bouwen pensioen niet meer 'onder één dak' hebben. Kosten voor uitvoering van de pensioenregeling zullen volledig gedragen moeten worden door het pensioenfonds zelf. Derhalve heeft het bestuur het voornemen om, indien de uitvoeringsovereenkomst door de werkgever wordt opgezegd, de bezittingen en verplichtingen van het pensioenfonds binnen een afzienbare termijn over te dragen aan een derde partij en het pensioenfonds te liquideren. Als derde partij kan worden beschouwd een bedrijfstakpensioenfonds, een ondernemingspensioenfonds gelieerd aan de overheidssector, een Algemeen Pensioenfonds dan wel een (grote) verzekeraar. Hierbij merken wij op dat, gezien het in paragraaf 1.2.1 gestelde, een beëindiging van de uitvoeringsovereenkomst door de werkgever op korte termijn niet verwacht wordt, dan wel niet aan de orde is.

1.3 Cao-partijen en de procedure voor wijzigen van het pensioenreglement

Ingevolge artikel 10.1 van de tussen werkgever en de vakorganisaties gesloten collectieve arbeidsovereenkomst geldt, dat een (nieuwe) pensioenregeling of wijzigingen daarin, in overleg tot stand komt tussen werkgever en vakorganisaties. "De werkgever draagt er zorg voor dat deze regeling wordt vastgelegd in het pensioenreglement van het eigen ondernemingspensioenfonds".

In artikel 15 van de statuten is bepaald dat de reglementen van het fonds alsmede wijzigingen daarin door het bestuur worden vastgesteld en dat het pensioenreglement onder andere nadere bepalingen bevat omtrent de rechten en verplichtingen van de deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en andere aanspraakgerechtigden.

De bepalingen van het pensioenreglement mogen niet strijdig zijn met hetgeen in de statuten is bepaald.

In artikel 2 lid 1 van de uitvoeringsovereenkomst tussen de werkgever en het fonds is geregeld dat: "de werkgever aanvaardt de verplichtingen en rechten die uit de statuten en het reglement- zoals zij luiden op het moment van het aangaan van deze overeenkomst en nadien mochten worden gewijzigd of aangepast- voor hem voortvloeien".

Het fonds werkt in 2025 de nieuwe pensioenregeling uit.

2. Besturing van het fonds

2.1 Bestuur

Het fonds heeft een paritair bestuursmodel, zoals bedoeld in de Pensioenwet. Zie voor de bestuurlijke organisatie hoofdstuk 6.

2.2 Missie

In opdracht van cao-partijen voeren we de pensioenovereenkomst uit en behalen we een zo goed mogelijk pensioenresultaat voor de deelnemers en gepensioneerden.

2.3 Visie

Verder bouwen aan een duurzame en toekomstbestendige pensioenregeling voor de deelnemers en gepensioneerden vanuit een robuuste en doelmatige organisatie. En de deelnemer in staat stellen tijdig de regie op hun eigen pensioendossier te nemen.

2.4 Strategische doelstellingen

Gelet op de missie en visie van het fonds en de door het bestuur gemaakte SWOT-analyse, heeft het bestuur de volgende strategische doelstellingen geformuleerd voor de korte en middellange termijn:

1. Toekomst van het fonds
 - Het fonds bereidt de inhoud en de uitvoering van de pensioenregeling voor op de Wtp. Daarbij werkt het fonds nauw samen met de cao-partijen. We willen de complexiteit van de pensioenregeling minimaliseren en richten ons op datakwaliteit.
 - De bestuurlijke organisatie voorbereiden op de veranderingen in de externe omgeving. De bestuurlijke organisatie dient te passen bij de uit te voeren pensioenregeling. Daarbij wil het fonds zijn eigenheid behouden en dicht bij de onderneming blijven.
2. Goed pensioenfondsbestuur
 - De kennis, vaardigheden en countervailing power van het bestuur versterken.
 - Waarborgen van de continuïteit en diversiteit van het bestuur en de fondsorganen door de werving van goede nieuwe bestuurders en leden van de fondsorganen.
 - Kosten zoveel mogelijk beperken en beheersen, zonder dat dat ten koste gaat van de risico/rendementsverhouding en dienstverlening van het fonds aan deelnemers
3. Optimaal renderen en verantwoord beleggen
 - Streven naar een optimaal rendement dat past bij de gewenste complexiteit en kostenstructuur van het fonds. Het bestuur wil dit bereiken binnen de kaders van het MVB-beleid van het fonds, handelend vanuit de eigen maatschappelijke verantwoordelijkheid van het bestuur, daarbij rekening houdend met de wensen van de deelnemers en de werkgever.
4. Deelnemers een goed inzicht geven in het pensioen
 - Persoonlijk en op maat communiceren.
 - Duidelijk en tijdig communiceren over (on)zekerheid en ambitie, waarbij het fonds handelingsperspectief biedt aan deelnemers.

3. Pensioenregelingen

3.1 De pensioenregelingen en pensioensoorten op hoofdlijnen

3.1.1 Inleiding

Het fonds voert de pensioenregeling in eigen beheer uit. Tevens is sprake van een aantal overgangsregelingen en overgangsrechten op het gebied van o.a. pensioen en prepensioen.

De hoofdlijnen van de geldende pensioenregeling worden onderstaand weergegeven.

3.1.2 Huidige pensioenregeling 2006

De huidige pensioenregeling is vastgelegd in het Pensioenreglement 2006. De hoofdlijnen van deze pensioenregeling zijn:

- De regeling is een regeling op basis van voorwaardelijk geïndexeerd middelloon.
- De pensioenleeftijd is 67 jaar.
- Het opbouwpercentage voor ouderdomspensioen bedraagt 1,738% per jaar van de pensioengrondslag. Het bestuur stelt jaarlijks, gehoord de actuaris en met inachtneming van het maximale premiepercentage volgens cao, het voor een kalenderjaar geldende opbouwpercentage voor ouderdomspensioen vast, nadat het bestuur dit percentage als bindend advies heeft voorgelegd aan de partijen die betrokken zijn bij de totstandkoming van de cao. Dit opbouwpercentage kan lager worden vastgesteld indien de financiering ontoereikend is (indien de gedempte kostendeekkende premie hoger is dan de door cao-partijen beschikbaar gestelde premie voor dat jaar). Het ouderdomspensioen wordt jaarlijks opgebouwd over het in dat jaar geldende jaarsalaris inclusief vakantietoelage, eindejaarsuitkering en overige vaste toeslagen, zoals vastgelegd in het pensioenreglement en verminderd met een franchise. Het jaarsalaris waarover wordt opgebouwd is aan het fiscaal maximaal bedrag gebonden.
- De franchise bedraagt per 1 januari 2024 € 17.545. De franchise wordt jaarlijks op 1 januari aangepast aan de salarisontwikkeling volgens de cao van de werkgever in het daaraan voorafgaand kalenderjaar. Als in enig jaar de franchise daalt onder de fiscaal toelaatbare franchise geldt de fiscaal toelaatbare franchise. Vervolgens wordt de aldus vastgestelde laatstgenoemde franchise weer aangepast aan de salarisontwikkeling volgens de cao van de werkgever, waarna wederom de fiscale toelaatbaarheid wordt bepaald. De franchise wordt naar boven afgerond op hele euro's.
- Pensioenaanspraken vervallen aan het fonds, indien de uitkering op jaarbasis op de reguliere ingangsdatum niet meer bedraagt dan € 2,- per jaar.
- De deelnemer bouwt een partnerpensioen op ter hoogte van 35% van het opgebouwde ouderdomspensioen. Bij overlijden tijdens dienstverband wordt dit partnerpensioen, aangevuld tot 70% van het te bereiken ouderdomspensioen (risicopartnerpensioen).
- De deelnemer bouwt een wezenpensioen op ter hoogte van 14% van het opgebouwde ouderdomspensioen. Bij overlijden tijdens dienstverband wordt dit wezenpensioen aangevuld tot 14% van het te bereiken ouderdomspensioen (risicowezenpensioen). Voor vanuit actieve dienst gepensioneerden is een wezenpensioen verzekerd, gelijk aan 14% van het ouderdomspensioen.
- De deelnemer kan zijn pensioenuitkering uitstellen tot uiterlijk de eerste dag van de maand waarin de AOW-leeftijd wordt bereikt. De pensioenopbouw eindigt op de eerste dag van de maand waarin de medewerker de 67-jarige leeftijd bereikt of de eerdere pensioeningangsdatum, waarbij de dekking van het risicopartnerpensioen in stand blijft zolang pensioenopbouw plaats vindt.
De medewerker heeft de mogelijkheid om het pensioen eerder, maar niet eerder dan op de 55-jarige leeftijd te laten ingaan.

Bij uitstel en bij vervroeging vindt herrekening van het pensioen plaats op basis van actuariële grondslagen. De pensioenregeling voorziet, op basis van vrijwilligheid, in de mogelijkheid van deeltijdpensioen vanaf 60 jaar.

- Bij pensionering kan een deel van de opgebouwde ouderdomspensioenaanspraken worden omgezet in levenslang partnerpensioen en omgekeerd. Bij uitdiensttreding kan een deel van het opgebouwde ouderdomspensioen samen met het uitgestelde partnerpensioen worden omgezet naar een direct ingaand partnerpensioen.
- De toeslagverlening is voorwaardelijke voor zowel actieve deelnemers (op basis van de loonontwikkeling bij de werkgever) als voor gewezen deelnemers en pensioengerechtigden (op basis van de Consumentenprijsindex alle bestedingen afgeleid). Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd, maar deze wordt gefinancierd uit overrendement. Zie ook hoofdstuk 3.2.2 hierna. Het toeslagpercentage wordt vastgesteld door het bestuur van het fonds.
- Een Collectieve Excedent Arbeidsongeschiktheidsverzekering voor inkomens boven het maximum dagloon.
- Op vrijwillige basis kan worden deelgenomen aan een collectieve verzekering voor een tijdelijk partnerpensioen (voorheen Anw-aanvulling of Anw-hiaat), een individuele arbeidsongeschiktheidsverzekering en/of een aanvullende partnerpensioen-verzekering. Voor deze verzekeringen is de deelnemer premie verschuldigd.
- Op grond van artikel 10:1 lid 7 van de cao geldt voor medewerkers die na uitdiensttreding aansluitend, de mogelijkheid tot vrijwillige voortzetting van deelname voor een periode van maximaal drie jaar. De premie hiervan komt voor rekening van de medewerker.
- Op grond van artikel 17 van het Sociaal Plan met een looptijd van 1 april 2021 tot en met 31 maart 2022 vindt voortzetting van de pensioenregeling plaats gedurende de WW-uitkering, PAWW-uitkering respectievelijk de BWU-uitkering.
- Overgangsregelingen zijn vermeld in de bijlage Oude regelingen en overgangsbepalingen (bijlage 2 bij deze Abtn).

3.2 Streven naar aanpassing pensioenrechten en pensioenaanspraken aan loonontwikkeling of prijsontwikkeling

3.2.1 Inleiding

Het fonds voert een pensioenverhogingsbeleid. Dat beleid is opgenomen in de uitvoeringsovereenkomst, zoals gesloten met de werkgever, het pensioenreglement en deze Actuariële- en bedrijfstechnische nota (Abtn).

In de navolgende paragrafen wordt ingegaan op achtereenvolgens het voorwaardelijk karakter van de pensioenverhoging (toeslag), de onvoorwaardelijke toeslag voor de groep ex-Cadans, de maatstaf voor de toeslag voor de diverse groepen en de referentieperiode. Daarna worden de uitgangspunten van het pensioenverhogingsbeleid alsook de inhaaltoeslag besproken.

3.2.2 Voorwaardelijkheid toeslagverlening

Indien en zolang de middelen van het fonds naar de mening van het bestuur het toelaten, verleent het bestuur, gehoord de actuaris, jaarlijks een toeslag op:

- de pensioenaanspraken van de deelnemers;
- de ingegane ouderdoms-, partner- en wezenpensioenen;
- de op 1 januari bestaande premievrije aanspraken.

Het bestuur zal in zijn beoordeling onder meer betrekken:

- de financiële positie van het fonds en de eisen die bij of krachtens de Pensioenwet daaraan in het algemeen zijn gesteld, én
- de (beleids)dekkingsgraad van het fonds en de vrije reserve van het fonds in het bijzonder.

De toeslagverlening is voorwaardelijk. Er is geen recht op toeslagverlening en het is ook voor de langere termijn niet zeker of en in hoeverre toeslag zal plaatsvinden. Het bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre de pensioenrechten en (premielvrije) pensioenaanspraken worden aangepast. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd, maar deze wordt gefinancierd uit overrendement.

3.2.3 Onvoorwaardelijke toeslag ex-Cadans

Naast de voorwaardelijke toeslagverlening is er voor een beperkte groep sprake van een onvoorwaardelijk toeslagverlening. Voor deelnemers die deel hebben genomen aan de pensioenregeling van Stichting Pensioenfonds Cadans en vóór 1 januari 1996 zijn gepensioneerd of voor wie vóór 1996 de opbouw van rechten is gestopt, geldt een uitzondering. Deze groep ex-Cadans deelnemers, met een ingegaan pensioen of premievrij recht vóór 1996, heeft een onvoorwaardelijk recht op toeslag, die gelijk is aan de stijging van de consumentenprijsindex in enig jaar en wordt jaarlijks per 1 januari toegekend met een maximum van 7,5%. Voor dit onvoorwaardelijk recht heeft het fonds reeds een voorziening gevormd die uitgaat van een jaarlijkse toeslag van 2,0%. De onvoorwaardelijke toeslag komt daarmee reeds volledig in de verplichting tot uitdrukking.

De werkgever heeft deze onvoorwaardelijke toeslag gefinancierd.

3.2.4 Ambitieniveau toeslagverlening, toeslagmaatstaf en referentieperiode

De maatstaf voor toeslagverlening verschilt voor actieve deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden:

- Voor actieve deelnemers bedraagt de maatstaf de cao-loonontwikkeling over de periode van 1 oktober tot en met 30 september voorafgaand aan het jaar waarin de toeslag wordt verleend (1 oktober (t-2) tot en met 30 september (t-1)).
- Voor gewezen deelnemers en pensioengerechtigden bedraagt de maatstaf de Consumentenprijsindex (alle bestedingen) afgeleid van het CBS. De toeslag wordt gebaseerd op de wijziging van de index over de maand september van het jaar voorafgaande aan de verlening van de toeslag ten opzichte van de maand september van het daaraan voorafgaande jaar (eerste publicatie CBS).

Met ingang van 2015 komt de toeslagambitie tot uitdrukking in de ondergrenzen voor het pensioenresultaat zoals opgenomen in hoofdstuk 8.

Het bestuur kan besluiten het toeslagpercentage aan te passen, ingeval de financiële positie van het fonds daartoe aanleiding geeft.

In geval van een negatieve ontwikkeling van de prijsindex wordt de toeslag voor de betreffende groepen belanghebbenden op minimaal nul gesteld en vindt er geen verrekening plaats.

3.2.5 Uitgangspunten pensioenverhogingsbeleid en moment bestuursbesluitvorming

Het bestuur hanteert voor een besluit over de feitelijke toekenning de onderstaande beleidsstaffel als leidraad:

Beleidsdekkingsgraad	Toeslagverlening
Lager dan 110%	Geen
Tussen 110% en de ondergrens voor volledige toeslag	Gedeeltelijke toeslagverlening: bepaald door te berekenen welke toeslag er in de volledige toekomst jaarlijks kan worden verleend, zodanig dat dit kan worden gefinancierd uit het aanwezige vermogen boven de ondergrens. Deze toeslag, afgezet tegen de maatstaf, bepaalt de gedeeltelijke toekenning ¹ .
Boven de ondergrens voor toeslag	volledige toeslagverlening

De ondergrens voor volledige toeslag wordt jaarlijks vastgesteld zodanig dat deze voldoet aan de eis van toekomstbestendigheid. De vaststelling hiervan is als volgt:

- Contante waarde toeslagen (CWT) = de contante waarde van de kasstromen behorende bij de toeslagen indien de volledige maatstaf² in elk jaar in de toekomst over de op de berekeningsdatum opgebouwde aanspraken wordt verleend. De contante waarde wordt bepaald op basis van het verwachte netto meetkundige rendement op zakelijke waarden.
- De technische voorziening (TV) wordt bepaald op basis van de per de berekeningsdatum door het fonds gehanteerde actuariële grondslagen, inclusief de door de Nederlandsche Bank per die datum gepubliceerde rentetermijnstructuur.
- De ondergrens voor volledige toeslag = $110\% + \text{CWT} / \text{TV}$.

De maximaal toe te kennen toeslag is 7,5%.

Het bestuur van het fonds kan middels een daartoe strekkend besluit afwijken van het bovenvermelde in deze paragraaf, indien en voor zover daarbij wordt voldaan aan de bij wet- en regelgeving gestelde voorwaarden.

Een eventueel door het bestuur te nemen besluit tot het verlenen van een (inhaal-)toeslag wordt eenmaal per jaar genomen in de laatste bestuursvergadering van het jaar en zal ingaan op 1 januari daaropvolgend. De beleidsdekkingsgraad per 30 september zal als uitgangspunt dienen voor het te nemen besluit.

Een toeslag wordt steeds berekend over de pensioenaanspraken en -rechten, met inbegrip van de eerder verleende toeslag(-en).

¹ Ter illustratie: De te hanteren verwachtingswaarde voor de groeivoet van het prijsindexcijfer bedraagt 1,9%. Wanneer de toeslag die in de volledige toekomst jaarlijks kan worden verleend uitkomt op 0,95%, bedraagt de gedeeltelijke toeslag $0,95\% / 1,9\% = 50\%$ van de maatstaf. Bij een werkelijke prijsindex in het betreffende jaar van 1% wordt er $50\% \times 1\% = 0,5\%$ toeslag verleend. Bij een prijsindex van 3% wordt er $50\% \times 3\% = 1,5\%$ verleend.

² Rekening houdend met de ambitie en rekening houdend met het in het Besluit FTK opgenomen minimum van de verwachtingswaarde voor de groeivoet van het prijsindexcijfer.

3.2.6 Inhaaltoeslag

Het bestuur kan besluiten eventuele pensioenverlagingen en gemiste toeslagen in de toekomst te repareren indien:

- De beleidsdekkingsgraad hoger is dan de ondergrens voor volledige toeslag, zoals opgenomen in de beleidsstaffel voor het pensioenverhogingsbeleid in paragraaf 3.2.5.
- De inhaaltoeslagverlening geen gevolgen heeft voor de toeslagverlening in de toekomst.
- In enig jaar ten hoogste een vijfde van het vermogen dat voor de inhaaltoeslagverlening beschikbaar is, wordt aangewend.

De reparatie van een pensioenverlaging heeft voorrang boven het toekennen van inhaaltoeslag. Hierbij wordt het verleden beperkt tot de jaren vanaf 2004 (eerste jaar dat toeslag is verleend door het gefuseerd fonds UWV). Als methode voor de reparatie van doorgevoerde pensioenverlagingen dan wel het toekennen van inhaaltoeslagen wordt de evenredige methode gehanteerd. Met betrekking tot het administreren van gemiste toeslagen en doorgevoerde pensioenverlagingen hanteert het fonds een 'gesloten systeem', omdat het bepaalde bij of krachtens de wet op de loonbelasting 1964 dit vereist.

4. Financiering pensioenregeling

4.1 Premie, eigen beheer, kapitaaldekking, technische voorzieningen en dekkingsgraden

4.1.1 Inleiding, premie, eigenbeheer en kapitaaldekking

In de uitvoeringsovereenkomst en bijlagen met de werkgever is vastgelegd de wijze waarop en op basis van welke gegevens en grondslagen de premie door het fonds dient te worden berekend. Tevens zijn daarin de verdere verplichtingen van partijen geregeld. Zie daarvoor ook paragraaf 4.3 en 4.4.

Premie

In de cao is vastgelegd dat de totale pensioenpremie maximaal 22,7% van de loonsom bedraagt. Cao-partijen zijn overeengekomen dat voor 2024 de premie 22,7% van de loonsom zal bedragen. Het fonds stelt jaarlijks de premie vast met inachtneming van het premiebeleid van het fonds. Voor medewerkers geldt een medewerkersbijdrage over de premiegrondslag. De hoogte daarvan is opgenomen in de cao.

Eigen beheer

De pensioenaanspraken en -rechten zijn verzekerd in eigen beheer, met uitzondering van de in het kader van fusies bij latende uitvoerders/verzekeraars achtergebleven aanspraken en rechten. Het fonds heeft bij deze fusies voor bepaalde groepen (gewezen) deelnemers de gehele verplichting overgenomen wat betreft het voldoen van uitkeringen aan pensioengerechtigden. Het fonds vordert de uitkering die voortvloeit uit het elders verzekerde recht bij de latende uitvoerders/verzekeraars. Deze vordering wordt gelijkgesteld aan de technische voorziening die voor deze populatie wordt aangehouden; zie ook paragraaf 4.1.2.

Kapitaaldekking

Voor de in eigen beheer gehouden pensioenverplichtingen houdt het fonds diverse technische voorzieningen en eigen vermogen aan waaronder de voorziening pensioenverplichtingen, stichtingskapitaal en een algemene reserve.

In paragraaf 4.1.2 wordt nader ingegaan op de technische voorzieningen en in hoofdstuk 4.2 worden diverse vermogensposities uitgelegd en toegelicht wanneer sprake is van een tekort.

4.1.2 Technische voorzieningen en dekkingsgraden

De technische voorzieningen worden berekend op basis van marktwaardering, waarbij de voor deze berekening gebruikte actuariële grondslagen en/of methoden inzake overlijden of arbeidsongeschiktheid en levensverwachting worden gebaseerd op prudente beginselen. Deze grondslagen worden jaarlijks beoordeeld en zo nodig herzien ten behoeve van de actuele waardeberekening van de pensioenverplichtingen.

Het fonds kent de navolgende technische voorzieningen:

a) Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het fonds

Deze voorziening wordt gewaardeerd op actuele waarde. De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken, rechten en de onvoorwaardelijke (toezeggingen tot) toeslagen. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de rentetermijnstructuur zoals gepubliceerd door DNB.

Voor de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen wordt uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken.

Alle per balansdatum bestaande besluiten tot toeslagverlening (ook voor besluiten na balansdatum voor zover sprake is van ex-ante condities) zijn in de berekening begrepen. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen.

Bij de berekening van de voorziening wordt ook rekening gehouden met de contante waarde van de premievrije pensioenopbouw in verband met arbeidsongeschiktheid.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van voor de toezichthouder acceptabele grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

De berekening van de voorziening is op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen:

- De rentetermijnstructuur van de nominale marktrente zoals gepubliceerd door DNB;
- Overlevingstafels, te weten de laatst gepubliceerde AG-prognosetafel met fondsspecifieke ervaringssterfte op basis van het laatst bekende Willis Towers Watson ervaringssterftemodel. De toetsing op de ervaringssterfte vindt iedere 2 jaar plaats. De geactualiseerde AG-prognosetafels en de fondsspecifieke ervaringssterfte worden toegepast vanaf de datum waarop de geactualiseerde AG-prognosetafels zijn gepubliceerd;
- Partnerfrequenties o.b.v. CBS-data tot aan de pensioenleeftijd. Vanaf de pensioenleeftijd wordt uitgegaan van de werkelijke huwelijks status van de deelnemer (bepaalde partner system). De toetsing vindt iedere 2 jaar plaats.;
- Bij het leeftijdsverschil tussen partners wordt een geslachtsafhankelijk leeftijdsverschil gehanteerd van 3 jaar voor mannelijke hoofdverzekerden en 2 jaar voor vrouwelijke hoofdverzekerden. Waarbij de man ouder is dan de vrouw. Dit is op basis van de waargenomen leeftijdsverschillen tussen partners binnen de pensioenfondspopulatie. De toetsing vindt iedere 2 jaar plaats;
- Ongehuwden ouderdomspensioen (OOP): voor de voorziening van het latent OOP op pensioenleeftijd wordt gebruik gemaakt van de door het bestuur vastgestelde partnerfrequenties;
- Onvoorwaardelijke toeslagverlening van 'ex-Cadans' medewerkers is verwerkt in de voorziening (zie ook hoofdstuk 3.2);
- Kostenopslag ter grootte van 2,7% van de netto technische voorziening in verband met toekomstige uitvoeringskosten. De uitgangspunten onderliggend aan de kostenvoorziening worden jaarlijks getoetst op actualiteit en plausibiliteit. Indien nodig, wordt de kostenvoorziening herijkt. De kostenvoorziening wordt om de twee jaar opnieuw vastgesteld;
- Verhoging van de voorziening voor het latent partnerpensioen van actieve, premievrije en arbeidsongeschikte deelnemers met 2,25% in verband met de reservering voor latent wezenpensioen. De toetsing vindt iedere 4 jaar plaats;
- Voor niet opgevraagd pensioen geldt volledige reservering voor de resterende uitkeringsduur plus een reservering voor gemiste uitkeringen, totdat de deelnemer de leeftijd van 85 jaar heeft bereikt.

Onderbouwing kostenopslag in verband met toekomstige administratie- en excassokosten.

Op basis van het in paragraaf 1.2.3 gestelde, heeft het pensioenfonds haar opslag voor toekomstige uitvoeringskosten ('kostenvoorziening') vastgesteld op basis van een 'liquidatiegedachte'. Hierbij wordt de reservering voor toekomstige kosten gebaseerd op het onderbrengen van de pensioenverplichtingen, op de lange termijn, bij een derde partij.

De kostenvoorziening bestaat hierbij uit de volgende drie onderdelen:

- a. Niveau kostenvoorziening externe partij
- b. Geschatte reguliere uitvoeringskosten tot aan liquidatie
- c. Geschatte aanvullende uitvoeringskosten m.b.t. de overdracht en liquidatie

Ad a). Indien de kenmerken van de verplichtingen van het pensioenfonds (o.a. duration en gemiddelde TV per deelnemer) worden vergeleken met enerzijds een pensioenfondsbenchmark en anderzijds een benchmark van verzekeringsmaatschappijen, is een opslag van 2,55% te onderbouwen.

Ad b). Uitgaande van een (maximale) termijn van 1 jaar tussen het moment van beëindigen van de uitvoeringsovereenkomst en de feitelijke overdracht naar een externe partij, alsmede een op het huidige niveau van jaarlijkse uitvoeringskosten gebaseerd bedrag van € 6,7 miljoen, dient de kostenvoorziening een component van 0,009% van de netto TV te bevatten.

Ad c). Uitgaande van een aanvullende kostenpost van € 1.000.000 voor uitvoeringskosten gerelateerd aan de overdracht, gevolgd door liquidatie van het pensioenfonds, zou een opslag van afgerond 0,02% van de netto TV resulteren.

In totaliteit bedraagt de kostenvoorziening op grond van deze onderbouwing (afgerond) 2,7% van de netto TV.

b) Herverzekeringsdeel technische voorzieningen (elders verzekerde rechten)

Bij de waardering van het herverzekeringsdeel van de technische voorzieningen (voor de in het kader van fusies bij uitvoerders/verzekeraars achtergebleven rechten), worden de herverzekerde uitkeringen contant gemaakt tegen de actuariële grondslagen van het fonds.

c) Overige technische voorzieningen

Bij de bepaling van de overige technische voorzieningen wordt rekening gehouden met de verwachte toekomstige schadelast voor zieke deelnemers op balansdatum die naar verwachting arbeidsongeschikt zullen worden verklaard. De voorziening voor ingegane ziektegevallen wordt gesteld op twee keer de in het boekjaar ontvangen risicopremie voor arbeidsongeschiktheid en twee keer de in de kostendekkende premie opgenomen risicopremie voor de vrijstelling van premie bij arbeidsongeschiktheid.

d) Voorziening pensioenverplichtingen risico deelnemers

Deze voorziening is gelijkgesteld aan het belegd vermogen voor risico van deelnemers die deelnemen aan de vrijwillige pensioenregeling (Individueel Pensioen Beleggen: zie bijlage 2) om te beleggen voor aanvullend pensioen.

Het fonds berekent maandelijks de navolgende dekkingsgraden:

Feitelijke dekkingsgraad

De feitelijke dekkingsgraad is gelijk aan het pensioenvermogen gedeeld door de technische voorzieningen a, b, c en d zoals hierboven beschreven.

Beleidsdekkingsgraad

De gemiddelde feitelijke dekkingsgraad van de 12 maanden voorafgaand aan het moment van vaststellen.

4.2 Gewenste financiële positie op korte en lange termijn en de minimale financiële positie

Bij de bepaling van de gewenste financiële positie van het fonds is een aantal vermogensposities van het fonds van belang.

De volgende vermogensposities worden onderscheiden:

Minimaal Vereist Eigen Vermogen (MVEV) / minimaal vereiste dekkingsgraad

Het MVEV wordt bepaald overeenkomstig artikel 11, lid 2 van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen. Als het eigen vermogen lager is dan het MVEV, is sprake van een *tekort*.

Vereist Eigen Vermogen (VEV) / vereiste dekkingsgraad

Het VEV is het vermogen dat nodig is om te bewerkstelligen dat met de wettelijk vastgestelde zekerheidsmaatstaf van 97,5% ten aanzien van de als onvoorwaardelijk aangemerkte onderdelen van de pensioenovereenkomst wordt voorkomen dat het pensioenvermogen van het fonds binnen een jaar minder bedraagt dan de technische voorzieningen. De vereiste dekkingsgraad betreft de verhouding van de technische voorzieningen inclusief vereist eigen vermogen en de technische voorzieningen exclusief vereist eigen vermogen.

De bepaling van dit vermogen geschiedt conform de standaardtoets van DNB, zoals bedoeld in artikel 12, eerste lid Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen. Indien het eigen vermogen van het fonds lager is dan het VEV, is sprake van een *tekort*.

Het VEV van de feitelijke beleggingsmix kan verschillen van het VEV behorend bij de strategische beleggingsmix.

Gewenst eigen vermogen

Het gewenst eigen vermogen is het vermogen dat boven de voorziening pensioenverplichtingen nodig is om de toeslagverlening ook op de lange termijn volledig na te komen. Het gewenst eigen vermogen wordt bepaald op basis van de ondergrens voor volledige toeslagverlening zoals opgenomen in paragraaf 3.2.5 en is minimaal gelijk aan het vereist eigen vermogen.

4.3 Uitgangspunten vaststelling premiebeleid

Hierna wordt omschreven hoe het premiepercentage wordt vastgesteld en in welke situatie het opbouwpercentage voor ouderdomspensioen aangepast dient te worden.

4.3.1 Gedempte kostendekkende premie

De feitelijke premie (vastgelegd in de cao) is minimaal gelijk aan de gedempte kostendekkende premie met demping op basis van verwacht rendement.

Het verwacht rendement is gebaseerd op de beleggingsmix van het fonds en de bijbehorende rendementen, waarbij de rendementen niet hoger zijn gesteld dan de maximale rendementen zoals voorgeschreven door de Commissie Parameters (2022). Doordat het bestuur gebruik heeft gemaakt van het overgangsrecht in verband met wijziging parameters, is de rente (vastrentende waarden) opnieuw vastgezet voor een periode van vijf jaar (met peildatum 30 september 2023).³

³ Staatsblad 2023, 219.

Hierbij wordt een afslag op de rendementen toegepast in verband met toekomstbestendige toeslagverlening door middel van een toeslagcurve.

Deze toeslagcurve is gebaseerd op de maatstaf (looninflatie / prijsinflatie)⁴ en kent vanaf voornoemde peildatum een ingroeipad voor de eerste vijf jaar. Indien een opslag voor solvabiliteit hoger is dan de opslag voor toekomstbestendige toeslagverlening dan wordt deze hogere opslag voor solvabiliteit gehanteerd.

Bovenstaande resulteert in een verwachte rendementscurve, die wordt gehanteerd voor de berekening van de gedempte kostendeekkende premie.

De gedempte kostendeekkende premie bestaat uit de volgende onderdelen:

- a. De actuariële inkoop van onvoorwaardelijke onderdelen.
Daaronder wordt tevens verstaan alle op risicobasis verzekerde pensioenen, zoals het risico van arbeidsongeschiktheid (voor premievrijstelling geldt een premieopslag van 3,85% van de actuariële benodigde koopsom⁵) en het risico op overlijden vóór de pensioeningangsdatum.
- b. Opslag voor toekomstige uitvoerings- en excassokosten.
- c. Opslag voor solvabiliteit indien deze hoger is dan het bedrag dat behoort bij de afslag op het verwacht rendement in verband met toekomstbestendige toeslagverlening.
- d. Opslag voor directe kosten.

Het verantwoordingsorgaan zal om advies gevraagd worden bij besluiten met betrekking tot de samenstelling van de feitelijke premie en de hoogte van de premiecomponenten.

Opbouwpercentage ouderdomspensioen

Het voor een kalenderjaar geldende opbouwpercentage voor ouderdomspensioen wordt, gehoord de actuaris, jaarlijks door het bestuur vastgesteld met inachtneming van het in de cao bepaald maximum premiepercentage. Dit, nadat het bestuur dit opbouwpercentage als bindend advies heeft voorgelegd aan de partijen die betrokken zijn bij de totstandkoming van de cao. De nadere uitwerking daarvan is vastgelegd in een appendix behorend bij het pensioenreglement.

Indien het in de cao opgenomen premiepercentage zoals hierboven vermeld niet voldoende is voor de financiering van het opbouwpercentage van 1,738%, wordt het opbouwpercentage in enig jaar vastgesteld volgens onderstaande rekenregel, naar de situatie op 30 september van het voorafgaande jaar. Het opbouwpercentage bedraagt $1,738\% \times B/A$, af te ronden in 2 decimalen, waarbij:

- B gelijk is aan de premie (met inachtneming van het hierboven bedoelde maximum) beschikbaar voor de financiering van de jaarlijkse opbouw.
- A gelijk is aan de benodigde gedempte kostendeekkende premie voor de financiering van de jaarlijkse opbouw.
- Voor de vaststelling geldt dat het bedrag ter financiering van de risicodekking partnerpensioen, kosten en arbeidsongeschiktheidsrisico's buiten deze berekening worden gelaten (zodanig dat het resulterende opbouwpercentage leidt tot een gedempte kostendeekkende premie gelijk aan de te ontvangen premie).

4.3.2 Premiekorting

De mogelijkheid tot een premiekorting is geen onderdeel van het beleid.

⁴ Rekening houdend met een ambitie van 80% en rekening houdend met het in het Besluit FTK opgenomen minimum van de verwachtingswaarde voor de groeivoet van het prijsindexcijfer.

⁵ De hiervoor benodigde opslag wordt elke twee jaar beoordeeld.

4.3.3 Premie-egalisereserve (bestemmingsreserve)

De premie-egalisereserve is bedoeld om een stabiele pensioenpremie voor werkgever en werknemer te hanteren en de kans op verlaging van het opbouwpercentage vanwege de maximale premie te verminderen. Indien de feitelijke premie in enig jaar hoger is dan de benodigde (gedempte kostendekkende) pensioenpremie, kan het bestuur in overleg met cao-partijen besluiten het verschil te doteren aan de premie-egalisereserve. Indien in enig jaar de door het fonds benodigde (gedempte kostendekkende) pensioenpremie hoger is dan de feitelijke premie, wordt de premie-egalisereserve aangewend om het tekort te financieren.

De premie-egalisereserve heeft een beleggingsstrategie die gelijk is aan de beleggingsstrategie van het fonds. Daarom wordt de reserve jaarlijks gewaardeerd met inachtneming van het behaalde beleggingsresultaat. Indien de premie-egalisereserve in enig jaar wordt aangewend voor de financiering van pensioenaanspraken, dan wordt voor dat gedeelte dat wordt aangewend, het behaalde beleggingsresultaat in het jaar tot en met de peildatum van de premievaststelling aan de premie-egalisereserve toegevoegd. De ontwikkeling van de reserve wordt jaarlijks beoordeeld door het bestuur en besproken in het overleg met cao-partijen. (Individuele) deelnemers kunnen geen aanspraak maken op een aandeel in de bestemmingsreserve bij afkoop van pensioenrechten en/of waardeoverdracht van pensioenrechten.

De premie-egalisereserve mag alleen gebruikt worden voor het vooraf vastgestelde doel (het egaliseren van de premie gedurende een bepaalde periode). Hierop geldt één uitzondering: "Als het pensioenfonds, vanwege de financiële positie, een korting moet gaan doorvoeren als bedoeld in artikel 134 van de Pensioenwet, dan moet eerst de bestaande bestemmingsreserve aangesproken worden om de korting te verlagen of te voorkomen." In een dergelijke situatie zal de premie-egalisereserve moeten worden ingezet om een (evenredige) korting te verlagen of voorkomen.

4.4 Betaling premie

4.4.1 Betaling premie, niet-nakoming van betalingsverplichting en gegevensverstrekking door de werkgever

In de met de werkgever gesloten uitvoeringsovereenkomst is geregeld wanneer de premie wordt betaald en wat te doen als sprake is van niet-nakoming van de betalingsverplichting. Ook is daarin geregeld welke gegevens, in welke frequentie en in welk format de werkgever dient aan te leveren aan het fonds. De belangrijkste elementen daaruit worden hierna weergegeven:

Premiebetaling

- Jaarlijks is de werkgever een voorschotpremie aan het fonds verschuldigd ter grootte van de geschatte loonsom, vermenigvuldigd met het voor dat jaar geldende premiepercentage.
- De voorschotpremie zal in 12 maandelijkse termijnen door de werkgever aan het fonds worden betaald. Betaling in andere termijnen dan in de vorige volzin opgenomen kan onder voorwaarden worden overeengekomen. Bij significante wijzigingen in de premiegrondslagen in de loop van het jaar, kan het maandelijks voorschot worden bijgesteld.
- Na afloop van het jaar wordt de eindafrekening opgemaakt en aan de werkgever gezonden. De betaling van de eindafrekening vindt plaats binnen zes maanden na afloop van het boekjaar. Over het verschil tussen de betaalde voorschotten en de eindafrekening wordt een rentevergoeding berekend die overeenkomt met de 6-maands Euribor (ten minste 0%).

Niet-nakoming betalingsverplichtingen

- De werkgever behoudt zich het recht voor zijn bijdrage aan het fonds te verminderen of te beëindigen ingeval van een ingrijpende wijziging van omstandigheden. Wanneer de werkgever voornemens is tot uitoefening van dit voorbehoud over te gaan, deelt hij dit onverwijld schriftelijk mede aan het fonds en aan degenen, wier pensioen of aanspraak op pensioen daardoor wordt getroffen.
- Wanneer sprake is van een premie-achterstand ter grootte van 5% van de totale jaarpremie en het fonds tevens een eigen vermogen heeft dat lager is dan het minimaal vereist eigen vermogen, informeert het bestuur van het fonds elk kwartaal schriftelijk het verantwoordingsorgaan en de ondernemingsraad van de werkgever.

Gegevensverstrekking door de werkgever

- De werkgever is gehouden het fonds gevraagd en ongevraagd te informeren over de ontwikkelingen binnen de werkgever die van invloed kunnen zijn op de huidige en toekomstige pensioenverplichtingen.
- Daarnaast verplicht de werkgever zich de in addendum 1 bij de uitvoeringsovereenkomst genoemde gegevens inzake werknemers tijdig aan het fonds te verstrekken.
- De werkgever draagt er zorg voor dat de accountant van de werkgever jaarlijks binnen 3 maanden na afloop van het boekjaar een accountantsverklaring afgeeft inzake de juistheid, de tijdigheid en de volledigheid van alle in het boekjaar door de werkgever aan het fonds aangeleverde gegevens inzake de werknemers en verplicht zich ertoe bedoelde verklaring binnen die termijn ter kennis van het fonds te brengen. Van voorstaande controleopdracht kan in overleg met de werkgever worden afgeweken. Te denken valt hierbij aan specifiek overeengekomen werkzaamheden met betrekking tot de in het boekjaar door de werkgever aan het fonds geleverde gegevens inzake de werknemers inclusief het proces van toezegging van de pensioenaanspraak tot en met het leveren van de gegevens aan het fonds.

4.5 Sturingsmiddelen voor de financiële positie

Het bestuur heeft in geval van een tekort de volgende sturingsmiddelen ter beschikking:

1. Premiebeleid: het vragen van een hogere pensioenpremie of extra bijdrage van de werkgever of verlaging van de pensioenopbouw als de kostendekkende premie hoger is dan de van de werkgever ontvangen premie.
2. Beleggingsbeleid: aanpassing van de strategische beleggingsmix.
3. Pensioenverhogingsbeleid: beperking of niet-toekenning van de toeslagverlening.
4. Pensioenverlagingsbeleid: verlaging van de pensioenrechten en –aanspraken.

1. Premiebeleid

Aangezien een hogere pensioenpremie of extra bijdrage vanuit de werkgever in het verleden niet mogelijk is gebleken, is vanuit het cao-overleg besloten om de pensioenregeling zodanig vorm te geven dat in geval van ontoereikende feitelijke premie ten opzichte van de benodigde kostendekkende premie, het bestuur de bevoegdheid heeft om de pensioenopbouw in enig jaar te verlagen. Zie verder bijlage 6 voor wanneer het premiebeleid als sturingsmaatregel wordt aangewend en voor de effecten ervan. Hierin is onder andere te lezen dat de invloed van een aanvullende premie op de financiële positie gering is.

2. Beleggingsbeleid

In hoofdstuk 5 is aangegeven dat het strategisch beleggingsbeleid door middel van een ALM-studie wordt afgestemd op de verplichtingen van het fonds, inclusief het streven naar toeslagverlening. Door het strategische beleggingsbeleid periodiek te herijken aan de hand van een nieuwe ALM-studie, kan rekening worden gehouden met wijzigingen. Dit betreft o.a. wijzigingen in het risicoprofiel van de pensioentoezeggingen en in de risicoperceptie van het bestuur van het fonds, de werkgever, de deelnemers en pensioengerechtigden. Zie verder ook bijlage 6 voor wanneer het beleggingsbeleid als sturingsmaatregel wordt gebruikt.

3. Pensioenverhogingsbeleid

In hoofdstuk 3 wordt het streven van het bestuur beschreven om toeslag te verlenen over de pensioenaanspraken en -rechten. In onder meer de uitvoeringsovereenkomst wordt hier nader op ingegaan. Zie verder ook bijlage 6, voor wanneer toeslagbeleid als sturingsmaatregel wordt aangewend en voor de effecten ervan.

4. Pensioenverlagingsbeleid

Het bestuur kan als noodmaatregel besluiten de opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten te verlagen indien overige maatregelen niet voldoende zijn.

Uit het herstelplan blijkt of met inzet van overige financiële sturingsmiddelen herstel binnen de wettelijke termijnen mogelijk is. Wanneer dat niet het geval is, is er sprake van verlaging van pensioenaanspraken en -rechten (ofwel korting).

Bij een pensioenverlaging is een eventuele spreiding van de verlaging afhankelijk van de hoogte van de pensioenverlaging.

Een pensioenverlaging benodigd om tijdig te herstellen naar het vereist eigen vermogen zal gespreid worden over maximaal 5 jaar. Alleen de pensioenverlaging in het eerste jaar zal onvoorwaardelijk worden toegepast. Eventuele pensioenverlagingen in latere jaren zullen alleen worden toegepast indien en voor zover dit noodzakelijk blijkt bij het in dat jaar op te stellen herstelplan.

Wanneer er op zes achtereenvolgende (jaarlijkse) meetmomenten⁶ sprake is van een beleidsdekkingsgraad die lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad, en tevens de actuele dekkingsgraad op dat moment lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad, volgt een verlaging van de pensioenaanspraken en -rechten zodanig dat de feitelijke (actuele) dekkingsgraad gelijk wordt aan de minimaal vereiste dekkingsgraad⁷. Deze korting is onvoorwaardelijk. Gezien het aanstaande nieuwe pensioenstelsel is in 2019 besloten dat tijdens deze overgangsfase een eventuele pensioenverlaging conform onderstaande staffel zal worden doorgevoerd:

- Verlagingen voor niet-pensioengerechtigden altijd in één keer doorvoeren.
- Verlagingen voor pensioengerechtigden:
 - Tot 8% in één keer doorvoeren;
 - Verlagingen van 8% tot 12% in twee jaar doorvoeren;
 - Verlagingen van 12% tot 16% in drie jaar doorvoeren;
 - Verlagingen van 16% tot 20% in vier jaar doorvoeren;
 - Verlagingen van 20% en hoger in vijf jaar doorvoeren.

De opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten worden in gelijke verhouding verlaagd voor alle belanghebbenden.

⁶ Het zesde meetmoment is – op basis van de huidige situatie – derhalve de financiële positie eind 2019.

⁷ In januari 2020 en 2021 is door het bestuur besloten af te wijken van het beleid door gebruik te maken van de geboden faciliteit om te kunnen kiezen voor het zevende, respectievelijk het achtste meetmoment.

Het beleid met betrekking tot een mogelijke reparatie van pensioenverlagingen is omschreven in paragraaf 3.2.6.

Premie-terugstorting of winstdeling

De met de werkgever gesloten uitvoeringsovereenkomst voorziet niet in situaties van mogelijke premie-terugstorting of winstdeling.

5. Beleggingsbeleid en beleggingen

5.1 Doelstellingen, beleggingsovertuigingen en risicohouding

In dit hoofdstuk beschrijven we de beleggingsdoelstellingen, beleggingsbeginselen, risicohouding en de beleggingsfilosofie van het fonds, die gecombineerd het vertrekpunt vormen voor het Strategisch Beleid. Tevens wordt het proces en de uitgangspunten van de in 2023 uitgevoerde ALM-studie beschreven, waarvan de inzichten verwerkt zijn in deze Abtn.

5.1.1 Doelstellingen

Primair doel van het beleggingsbeleid van het fonds is om op korte en lange termijn te kunnen voldoen aan de pensioenverplichtingen en daarnaast de pensioenaanspraken en de ingegane pensioenen, waar mogelijk, te kunnen aanpassen aan loon- en prijsontwikkeling.

Om nu en in de toekomst alle pensioenen te kunnen uitkeren, worden de ingelegde pensioenpremies zo goed mogelijk belegd. Een deel van de (toekomstige) pensioenuitkeringen moet worden gefinancierd uit rendement op het opgebouwde vermogen.

5.1.2 Beleggingsovertuigingen

Beleggingsovertuigingen zijn een belangrijk middel waarmee het bestuur sturing kan geven aan het beleggingsbeleid. Ze beschrijven de uitgangspunten van het beleggingsbeleid van Pensioenfonds UWV:

1. De strategische assetallocatie is de belangrijkste beslissing in het beleggingsproces en het bestuur is hiervoor verantwoordelijk.
2. Het beleggingsbeleid is strategisch gericht op de lange termijn.
3. Passief beheer is voor Pensioenfonds UWV de standaardbenadering van beleggen.
4. De gedeeltelijke rente-afdekking is een compromis tussen renterisico en koopkrachtbehoud
5. Eenvoud boven complexiteit.
6. Beleggingsrisico wordt alleen genomen als Pensioenfonds UWV goed kan onderbouwen dat het op de lange termijn voordeel zal opleveren.
7. Kosten⁸ doen ertoe en moeten effectief beheerst worden.
8. Maatschappelijk verantwoord beleggen is het kader waarbinnen Pensioenfonds UWV belegt. Uitgangspunt daarbij zijn de wensen van deelnemers en de normen en waarden van UWV.
9. Pensioenfonds UWV publiceert de beleggingsdoelstellingen en rendementsmaatstaven en legt op duidelijke wijze verantwoording af. Transparantie is cruciaal.

De bovenstaande negen overtuigingen zijn vervolgens door het bestuur nader uitgewerkt in argumentatie en consequentie.

Prudent person regel

In de Pensioenwet staat onder meer dat een Nederlands pensioenfonds haar beleggingsbeslissingen vanuit de prudent person regel moet nemen. Artikel 135 van de Pensioenwet en artikel 13 van het Besluit FTK pensioenfonds vormen de basis voor de toetsing van het beleggingsbeleid aan de prudent person regel.

⁸ De gerealiseerde vermogensbeheerkosten worden getoetst aan de begrote kosten (1 x per jaar).

Het fonds beoordeelt elke belegging op grond van risico- en rendementsoverwegingen. Volgens de prudent person regel is daarbij op voorhand geen enkele afzonderlijke beleggingscategorie, beleggingsinstrument of beleggingstechniek uit te sluiten, omdat steeds wordt gekeken naar het effect van de belegging op de totale portefeuille in relatie tot de verplichtingen.

5.1.3 Risicohouding

De concrete risicohouding van het fonds is vastgelegd in het financiële crisisplan en bestaat uit drie onderdelen:

1. Kwalitatieve uitgangspunten van de risicohouding (zie hoofdstuk 8);
2. Kwantitatieve uitgangspunten van de risicohouding op korte termijn, uitgedrukt in het vereist eigen vermogen (VEV);
3. Kwantitatieve uitgangspunten van de risicohouding op lange termijn, uitgedrukt in het pensioenresultaat en de ondergrenzen van de haalbaarheidstoets (zie hoofdstuk 8).

Kwantitatieve risicohouding – korte termijn

Het risico op de korte termijn komt tot uitdrukking in de hoogte van de vereiste dekkingsgraad. Het beleid is nog bepaald onder de restrictie dat het Vereist Eigen Vermogen (VEV) in principe niet verhoogd mocht worden gegeven de tekortsituatie waarin het fonds zich bevond tot einde Q3-2022 ten opzichte van de startsituatie (de spilwaarde is bepaald op 117,5%). Rondom het VEV geldt een bandbreedte van +/- 5%. Sinds einde Q3-2022 is het fonds uit herstel. Het fonds mag daardoor het risicoprofiel vergroten.

5.1.4 ALM-studie: aanpak

Het strategisch beleggingsbeleid wordt door middel van ALM-studies en/of haalbaarheidstoetsen afgestemd op de verplichtingen en doelstellingen van het fonds. In beginsel zal eens per drie jaar een ALM-studie worden uitgevoerd. In dit kader is in 2023 een nieuwe ALM-studie uitgevoerd. Significante tussentijdse wijzigingen, zoals bijvoorbeeld (significante) wijzigingen in het toezichtskader of de financiële positie van het fonds, kunnen voor het fonds aanleiding vormen om voortijdig een nieuwe ALM-studie uit te voeren. Per ALM-studie zal steeds worden bepaald welke beleidsgebieden onderwerp van onderzoek zullen zijn.

In de ALM-studie worden voor de beleggingscategorieën waar het fonds in belegt schattingen gehanteerd voor toekomstige rendementen, risico's (standaarddeviaties) en correlaties. Ook worden schattingen gemaakt voor de toekomstige ontwikkeling van de rente en de inflatie.

De belangrijkste onderdelen van een ALM-studie zijn het vaststellen van de doelstelling, het bepalen van de uitgangspunten, het vaststellen van de maatstaven op basis waarvan beleidsvarianten beoordeeld worden, het uitvoeren van de ALM-analyses op basis van een ALM-model, en het beoordelen van de uitkomsten op basis van de gedefinieerde maatstaven.

5.2 Strategisch Beleggingsbeleid 2024-2026

5.2.1 Strategisch Beleggingsbeleid - uitgangspunten

Op basis van de uitkomsten en bevindingen van verschillende ALM-analyses en kwalitatieve overwegingen heeft het fonds het Strategisch Beleggingsbeleid voor de periode 2024-2026 vastgesteld.

Als uitgangspunt voor het beheer van de beleggingsportefeuille geldt het strategisch beleggingsbeleid. Het strategisch beleggingsbeleid geeft de (optimale) verdeling weer tussen de hoofdcategorieën (zakelijke waarden w.o. vastgoed, vastrentende waarden) in relatie tot de doelstelling van het fonds.

Daarnaast is ook het rente- en valuta-afdeckingsbeleid onderdeel van het strategische beleggingsbeleid.

Het doel van de strategische portefeuille is tweeledig, te weten (1) het met een bepaalde kans zeker stellen van de nominale pensioenaanspraken (risico, voorkomen van korten) en (2) het nastreven van een zo goed mogelijke indexatie van de opgebouwde aanspraken (middels rendement). Om de nominale aanspraken met een bepaalde kans zeker te stellen wordt het renterisico van het fonds met een combinatie van vastrentende waarden met een laag risico en derivaten voor een belangrijk deel afgedekt. Daarnaast wordt er belegd in zakelijke waarden en vastrentende waarden met een hoog risico om een goed beleggingsrendement te verkrijgen, waarmee invulling kan worden gegeven aan de indexatieambitie.

Voor elke beleggingscategorie is een operationele of herbalanceringsbandbreedte vastgesteld, waarbinnen de portefeuille zich dient te bevinden. De operationele bandbreedte is ingesteld om schommelingen in de portefeuille op te kunnen vangen. Daarbij is ook gekeken naar het effect van verschillende herbalanceringsfrequenties.

De beleggingen en de verplichtingen van het fonds worden respectievelijk gewaardeerd tegen marktwaarde en tegen de toezichtcurve (afgeleide van markt swapcurve). Dit betekent dat ontwikkelingen van rente- en waardeveranderingen van de beleggingen invloed hebben op de financiële positie van het fonds. Om dit matching- en marktprijsrisico te beheersen omvat het beleid van het fonds de volgende componenten:

- Een gebalanceerde strategische allocatie die aansluit bij de beleggingsovertuigingen van het fonds;
- Een geïntegreerd LDI-mandaat (derivaten-overlay met fysieke vastrentende waarden) voor het (aanvullend) afdekken van het renterisico en een derivaten-overlay voor het afdekken van het valutarisico.

De rendementsdoelstelling van het strategische beleggingsbeleid is een surplus-rendement van 2,2%, zijnde de ontwikkeling van het rendement van de beleggingen ten opzichte van de verplichtingen, per jaar over een periode van 15 jaar. Het surplus-rendement is een benadering voor de verandering van de dekkingsgraad door het beleggingsresultaat. Bij indexatie zal het surplus-rendement een kleiner effect op de dekkingsgraad hebben, omdat een deel van het surplus-rendement wordt gebruikt om de pensioenen te indexeren.

5.2.3 Strategisch Beleggingsbeleid – normgewichten 2024-2026

Strategisch beleid – normwegingen matchingportefeuille en rendementsportefeuille

Als onderdeel van het strategisch beleggingsbeleid is de portefeuille opgesplitst in een zogenaamde 'matchingportefeuille' en een 'rendementsportefeuille'. De matchingportefeuille heeft als doel om (een deel van) het renterisico van de verplichtingen zo goed mogelijk af te dekken. De rendementsportefeuille heeft tot doel om op lange termijn een additioneel rendement ten opzichte van de verplichtingen te genereren. Om de verandering van het risicoprofiel als gevolg van marktontwikkelingen te beperken heeft het fonds een bandbreedte op de weging van de matchingportefeuille ten opzichte van de rendementsportefeuille gesteld.

De normwegingen van het strategisch beleggingsbeleid zijn weergegeven in onderstaande tabel. De normen en bandbreedtes van de verschillende beleggingscategorieën zijn in beginsel 10% van het strategisch gewicht van de categorie tenzij hieronder anders is aangegeven.

Voor de illiquide categorieën geldt dat aan het minimum niet hoeft te worden voldaan omdat voor het op- en afbouwen van de portefeuille een termijn benodigd is. Tijdens deze periode zal worden belegd in het beste gelijkende liquide alternatief. Binnen categorieën geldt een strategische verdeling naar regio's en sectoren die is vastgelegd in het jaarlijkse beleggingsplan.

De volgende normgewichten zijn voor het Strategisch Beleggingsbeleid 2024-2026 vastgesteld:

	Strategisch beleid 2024-2026
Matchingportefeuille	27,9%
Renteafdekking (toezicht)	85%, o.b.v. besluit 2024
Verhouding staat-swap matchingportefeuille	30% - 70%
Rendementsportefeuille	72,1%
Aandelen	21,0%
Aandelen ontwikkelde landen	18,9% ⁹
Aandelen opkomende landen	2,1%
Onroerend Goed	10,0%
Niet-beursgenoteerd OG	10,0%
Beursgenoteerd OG	-
Alternatieve beleggingen	7,0%
Grondstoffen	-
Private Debt / Direct Lending	3,0%
Private Equity & Infrastructuur	4,0%
Vastrentende waarden Investment Grade	20,6%
IG bedrijfsobligaties (EUR)	6,6%
Hypotheke (illiquide)	14,0%
Hoogrentende vastrentende waarden	12,4%
High Yield bedrijfsobligaties (EUR) (incl. Bank Loans)	6,2%
Emerging Market Debt	6,2%
Liquiditeiten (incl. valuta afdekking)	1,1%
Totaal	100%

Bandbreedtes

In het jaarlijkse Beleggingsplan kunnen normwegingen en bijbehorende bandbreedtes worden vastgesteld die afwijken van de hierboven genoemde strategische normwegingen.

Het uitgangspunt voor eventuele afwijkingen is dat het rendement, risico en/of kostenprofiel op lange termijn wordt verbeterd of dat actief wordt bijgestuurd op bepaalde risicoscenario's. Het uitgangspunt daarbij is tevens dat de bandbreedte passend moet zijn binnen het risicokader van het strategisch beleid, alsmede binnen de bestaande VEV-ruimte.

⁹ NB: regioverdeling gewijzigd naar marktgewogen.

5.2.4 Strategisch beleid – vaste rente afdekking

Het Strategisch beleid 2024-2026 beschrijft een beleid van dynamische renteafdekking, waarbij de mate van rente-afdekking afhankelijk is van het niveau van de rente, de rentestaffel.

Eind 2024 heeft het pensioenfonds besloten om afscheid te nemen van de dynamische renteafdekking, en om de lineaire renteafdekking vast te leggen op 85%. Dit is een strategische wijziging met het oog op invaren in het nieuwe pensioenstelsel (Wtp), die binnen de huidige regelgeving en de ALM uitkomst van 2023 past.

De kans op een te lage dekkingsgraad voor invaren onder WTP wordt verkleind door het ophogen van de renteafdekking. Het niveau van 85% komt overeen met de renteafdekking onder Wtp, o.b.v. het verwachte Wtp beleggingsbeleid.

De impact van deze wijziging op het Vereist Eigen Vermogen is beperkt, en de liquiditeitsrisico's van het pensioenfonds blijven binnen de normen. Na de Wtp-transitie hoeft de renteafdekking nog slechts beperkt te worden aangepast. De totale renteafdekking ligt op het gewenste niveau, er dient wel in enige mate te worden bijgestuurd op de looptijden.

De implementatie van de verhoogde renteafdekking zal in het eerste kwartaal van 2025 plaatsvinden.

Bandbreedte

De bandbreedte voor de strategische renteafdekking bedraagt +/- 3 procentpunten. Als de werkelijke afdekking buiten de bandbreedte komt, dient deze te worden aangepast.

De strategische verhouding tussen swaps en staatsobligaties in de matching portefeuille bedraagt 70%-30%.

Bij het vaststellen van de rente afdekking wordt de rentegevoeligheid van de in de matchingportefeuille aanwezige investment grade staatsobligaties en renteswaps meegeteld. Ook de rentegevoeligheid van Investment Grade bedrijfsobligaties en hypotheeklen in de rendementsportefeuille wordt meegenomen in de renteafdekking.

Looptijden

Er is een looptijdverdeling gemaakt van de rentegevoeligheid van de beleggingen en de verplichtingen. Per looptijdsegment geldt voor het verschil in rentegevoeligheid van beleggingen en verplichtingen een triggerniveau van 3%, met uitzondering van de 2-jarige bucket waarbij het triggerniveau 5% bedraagt. De gehanteerde looptijdsegmenten zijn 2, 5, 10, 20, 30 en 50 jaar. Het triggerniveau houdt in dat als het verschil in rentegevoeligheid tussen beleggingen en verplichtingen dit niveau overschrijdt, bekeken zal worden of de rentegevoeligheid per looptijdsegment moet worden aangepast. In deze overweging zullen de verwachte transactiekosten worden meegenomen.

5.2.5 Strategisch beleid – valutarisico afdekking

Binnen de matching portefeuille is op dit moment geen valutarisico aanwezig, omdat louter in euro's wordt belegd. Binnen de rendementsportefeuille wordt het USD, GBP en JPY risico voor 50% afgedekt; uitzondering is de categorie private markets en High Yield Europa waarbinnen respectievelijk 80% en 100% van het valutarisico wordt afgedekt.

Het fonds denkt dat wisselkoersontwikkelingen niet voorspelbaar zijn. Niettemin geeft het bestuur de voorkeur aan een zekere mate van open valutapositionen in de portefeuille:

- Enig valutarisico kan diversifiërend werken;
- Onderliggende bedrijven kennen vaak allerlei valuta-exposures via de herkomst van hun omzet;

- De status van de USD als 'reserve currency' betekent dat de USD vaak stijgt in tijden van crisis.

Aanpassing beleggingsbeleid

Het strategisch beleid zal in de volgende situaties tussentijds worden geëvalueerd:

- Kritische financiële positie (dekkingsgraad is lager dan kritische dekkingsgraad);
- Ingrijpende wijzigingen in het toezichtskader (nftk) en de bijbehorende rekenrente systematiek;
- Indicatoren geven aan dat er sprake is van "stress-scenario's", waarin rentes en inflaties structureel gaan oplopen of aflopen tot buiten de niveaus waarmee is rekening gehouden binnen de meest recente ALM-studie.
- Er met het oog op "invaren" in het nieuwe pensioenstelsel strategische wijzigingen nodig zijn.

5.3 Risicomanagement framework

5.3.1 Het risicoprofiel van de totale portefeuille

Het risicoprofiel van de totale portefeuille wordt gemonitord aan de hand van de portefeuillewelingen. Deze dienen consistent te zijn met het Strategisch Beleggingsbeleid en de jaarlijks op te stellen normportefeuille. In geval van overschrijding van de risiconormen zullen beheersmaatregelen door het fonds in overleg met de fiduciaire manager worden afgestemd.

5.3.2 Risico's binnen de matchingportefeuille

De matchingportefeuille heeft tot doel om de kasstroomkarakteristieken van de verplichtingen te repliceren. Risico's binnen de matchingportefeuille ontstaan als deze karakteristieken niet volledig worden gerepliceerd. De eerste factor die bijdraagt aan het matchingrisico is het renterisico. Dit risico ontstaat wanneer het renterisico niet volledig is afgedekt en/of wanneer er ten opzichte van de verplichtingen curverisico wordt genomen. De tweede factor die bijdraagt aan het matchingrisico, is het kredietrisico. Dit risico ontstaat wanneer de renteaftdekking niet volledig plaatsvindt met swaps (de toepasselijke rente voor de verplichtingen); binnen het Strategisch Beleggingsbeleid worden bijvoorbeeld ook staatsobligaties en investment grade-bedrijfsobligaties gebruikt. Het hiermee verbonden kredietrisico wordt ook wel swap-spread-risico genoemd. Naast bovenstaande risico's die voortvloeien uit een mismatch tussen de verplichtingen en de beleggingen, bestaan er binnen de matchingportefeuille nog drie risico's die te maken hebben met de uitvoering: het tegenpartijrisico, het liquiditeitsrisico en het financieringsrisico (leveragerisico). Deze drie risico's zijn sterk verbonden met het gebruik van renteswaps binnen de matchingportefeuille.

5.3.2.1 Renterisico

Het renterisico betreft de mogelijke negatieve invloed van rentewijzigingen op de financiële positie van het fonds. Dit risico ontstaat door een niet-volledige afdekking van het renterisico. Maandelijks wordt de renteaftdekking door de fiduciair manager gemeten en gerapporteerd.

5.3.2.2 Curverisico

Het curverisico ontstaat wanneer de afdekkingsratio's voor de verschillende looptijdsegmenten van de swapcurve sterk afwijken van de gewenste mate van afdekking van de verplichtingen op deze looptijdsegmenten. Dit kan aanleiding zijn voor mismatchresultaten in geval van niet-parallelle verschuivingen in de swapcurve. Het fonds is van mening dat om de effectiviteit van de renteaftdekking te waarborgen een nauwkeurige afdekking over verschillende looptijden noodzakelijk is. Het fonds heeft hiertoe per looptijdscategorie een normrenteaftdekkingspercentage vastgesteld.

Periodiek wordt in de rapportage van de fiduciaire beheerder aan het fonds per looptijd weergegeven in welke mate de portefeuille afwijkt van de normwaarde voor de mate van renteafdekking. Maandelijks wordt door de fiduciaire manager het curverisico gemeten en gerapporteerd.

5.3.2.3 Kredietrisico

Het kredietrisico in de matchingportefeuille ontstaat doordat een deel van de renteafdekking plaatsvindt via andere instrumenten dan renteswaps. Er zijn goede redenen om niet het gehele renterisico van de verplichtingen af te dekken met renteswaps. Ten eerste zou dit gepaard gaan met zeer grote derivatenposities en bijkomende liquiditeits- en tegenpartijrisico's. Ten tweede zou een matchingbeleid dat voornamelijk leunt op renteswaps leiden tot een hoog financieringsrisico.

Binnen de matchingportefeuille wordt een deel van de afdekking geëffectueerd via staatsleningen van overheden met een hoge kredietbeoordeling (bijvoorbeeld Nederland, Duitsland en Frankrijk). Een ander deel van de renteafdekking komt uit instrumenten in de rendementsportefeuille, zijnde Nederlandse woninghypotheken en investment grade-bedrijfsobligaties.

Het kredietrisico wordt beheerst door strikte eisen te stellen aan de kredietkwaliteit van de landen, ondernemingen en hypotheken waarin wordt belegd. Dit wordt op continue basis gemonitord en tevens wordt hierover ook maandelijks gerapporteerd. Tevens worden hier ook eisen gesteld aan de maximale exposure aan een land of onderneming om daarmee het concentratierisico te beperken. Dit wordt vastgesteld in de beleggingsrichtlijnen.

5.3.2.4 Tegenpartijrisico

Tegenpartijrisico's ontstaan bij beleggingen in derivaten en liquiditeiten als ook bij repofinanciering en securities lending activiteiten. Het fonds hanteert een tegenpartijbeleid dat gebaseerd is op strenge selectie van tegenpartijen, spreiding en prudent onderpandbeheer (uitwisseling van onderpand).

Er gelden minimale ratingvereisten voor de tegenpartijen waarmee renteswaps worden afgesloten. Verder wordt op dagbasis onderpand uitgewisseld ter grootte van de waarde van de swaps. In geval van een afwaardering van een tegenpartij worden additionele zekerheden gevraagd. Op maandbasis wordt gerapporteerd over de tegenpartijen met wie renteswaps, valutaderivaten en repo's zijn afgesloten, de omvang van de exposure van het fonds naar iedere tegenpartij, en de kredietbeoordeling van de tegenpartijen.

Een hoge kwaliteit van juridische documentatie is essentieel. In deze documentatie wordt geregeld welk onderpand is toegestaan en wanneer wordt uitgewisseld. Daarnaast wordt beschreven wat de afspraken zijn bij speciale gebeurtenissen (bijvoorbeeld faillissement). Het beschikken over juridische documentatie met veel tegenpartijen is van belang om zoveel mogelijk spreiding over verschillende tegenpartijen te bewerkstelligen.

5.3.2.5 Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico in de matchingportefeuille houdt verband met het gebruik van renteswaps en valutaderivaten. In geval de swaps een negatieve waarde krijgen (in geval van een rentestijging), dient onderpand te worden gegeven. Dit kan in de vorm van cash of in de vorm van staatsleningen met een hoge kredietkwaliteit. Ieder kwartaal wordt met betrekking tot de derivatenportefeuille een liquiditeitsstresstest gedaan. Onder invloed van central clearing kan het liquiditeitsrisico toenemen omdat de variation margin gestort moet worden in cash. De liquiditeit in de repomarkt gaat in dat geval een belangrijker rol spelen.

Het fonds toetst periodiek wat de liquiditeitsbehoefte is voortvloeiend uit (netto) pensioenuitkeringen en de potentiële onderpandbehoefte uit hoofde van rente- en valuta-afdekking. Als gevolg van de potentiële onderpandbehoefte dient met name de matchingportefeuille voldoende liquide te zijn om een sterke rentestijging op te kunnen vangen. Het fonds hanteert hierbij een norm van 2%-punten rentestijging die de matchingportefeuille minimaal moet kunnen opvangen (op de lange termijn), alvorens middelen uit de rendementsportefeuille dienen te worden vrijgemaakt.

5.3.2.6 Concentratierisico

Het concentratierisico is vooral van belang in de matchingportefeuille als gevolg van het gebruik van staatsobligaties van een zeer beperkt aantal Europese landen. Daarom worden hoge eisen gesteld aan de kwaliteit van zowel swaps als staatsobligaties. Het concentratierisico wordt beperkt door spreiding aan te brengen in de instrumenten die gebruikt worden in de matchingportefeuille (zijnde de verdeling tussen staatsobligaties en swaps). Daarnaast gelden er concentratielimieten rondom de toegestane blootstellingen aan derivaten-tegenpartijen.

5.3.2.7 Financieringsrisico

In het gehanteerde beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van financiering (leverage), onder meer door het gebruik van renteswaps en repofinanciering. Voor het aangaan van renteswaps en repofinanciering betaalt het fonds de korte rente aan de tegenpartij. Het risico hiervan is (onder andere) dat de korte rente sterk kan stijgen terwijl de lange rente is gefixeerd. Indien de korte rente hoger is dan de lange rente, zorgt dit voor een negatieve kasstroom. Het financieringsrisico van het fonds is beperkt doordat een groot gedeelte van het vermogen in staatsobligaties wordt belegd en er een maximum is gesteld aan de hoeveelheid leverage die het fonds mag aangaan.

5.3.3 Risico's binnen de rendementsportefeuille

De rendementsportefeuille heeft tot doel om een additioneel rendement te behalen boven de swaprente ter financiering van de ambitie van waardevastheid van de pensioenen. Hiertoe worden posities genomen in risicovolle beleggingscategorieën, wat gepaard gaat met marktrisico's. Marktrisico's zijn risico's die ontstaan ten gevolge van de beweeglijkheid in de marktprijzen. Het belangrijkste marktrisico binnen de rendementsportefeuille betreft het aandelenmarktrisico. Een gerelateerd risico is kredietrisico. Dit doet zich met name voor bij de vastrentende beleggingen in de rendementsportefeuille en heeft te maken met de kans op faillissement van de debiteur. Gewijzigde percepties met betrekking tot deze kansen op faillissementen vertalen zich in veranderende kredietopslagen - en daarmee tot veranderende marktprijzen. Een groot deel van de beleggingen in de rendementsportefeuille betreffen niet-euro-beleggingen. Derhalve vormt ook valutarisico een belangrijk risico binnen de rendementsportefeuille. Binnen het Strategisch Beleggingsbeleid bestaat 31% van de rendementsportefeuille uit illiquide beleggingen (vastgoed, private markets en hypotheek) die niet binnen een paar maanden liquide te maken zijn. Deze beleggingen brengen derhalve liquiditeitsrisico's met zich mee. Tot slot is er nog het diversificatie-/concentratie-risico. Hiermee wordt bedoeld op de mogelijke negatieve effecten van een te grote exposure naar een enkele risicobron, dan wel naar een beperkt aantal landen of bedrijven.

5.3.3.1 Marktrisico

Het fonds is zich ervan bewust dat het voor het realiseren van de toeslagenambitie nodig is om beleggingsrisico's in de portefeuille op te nemen. Met name via de zakelijke waarden in de rendementsportefeuille wordt gestreefd naar het behalen van een additioneel rendement. Hierdoor wordt marktrisico in de portefeuille geïntroduceerd. Het fonds beperkt dit marktrisico door grenzen te stellen aan het risicobudget op totaalniveau en per beleggingscategorie binnen de rendementsportefeuille bandbreedtes te benoemen. Daarbij wordt in belangrijke mate spreiding toegepast om idiosyncratische risico's in de portefeuille te beperken.

Het belangrijkste marktrisico in de rendementsportefeuille is het aandelenmarktrisico. Dit is enerzijds een reflectie van de relatief hoge volatiliteit van aandelen ten opzichte van de andere beleggingscategorieën in de rendementsportefeuille, en anderzijds een reflectie van het feit dat aandelen circa 21% uitmaken van de totale portefeuille. Door de begrenzingen die in het Strategisch Beleggingsbeleid zijn gesteld aan aandelen wordt bewaakt dat het aandelenrisico niet te dominant wordt voor de ontwikkeling van de financiële positie van het fonds.

5.3.3.2 Kredietrisico

Kredietrisico richt zich vooral op de kans dat de debiteur niet aan zijn verplichtingen kan voldoen. Binnen de rendementsportefeuille is dit risico geconcentreerd bij de beleggingen in de categorieën 'high yield' (hoogrentende bedrijfsobligaties) en 'emerging market debt (EMD ofwel hoogrentende staatsobligaties van opkomende landen)'. Binnen de rendementsportefeuille wordt bewust kredietrisico gelopen in de overtuiging dat dit op de lange termijn rendement (de risicopremie) oplevert. De belangrijkste bijdrage aan de performance is de mate van diversificatie binnen de gevolgde benchmark en, in het geval van high yield-beleggingen, ook de kennis en kunde van de beheerder bij het voorkomen van faillissementen in de portefeuille. In de mandaatafspraken vindt ook risicobeheersing plaats. Aan de beheerders zijn restricties meegegeven met betrekking tot de maximale exposure die in de portefeuilles mag worden ingenomen bij de laagste kredietbeoordeling-klassen. Over de blootstelling naar de verschillende kredietbeoordeling-klassen wordt op maandbasis gerapporteerd door de fiduciair beheerder.

5.3.3.3 Valutarisico

Een deel van de beleggingen in de rendementsportefeuille zijn niet-euro-beleggingen. Op fondsniveau wordt in principe 50% van het valutarisico afgedekt; uitzondering is de categorie Private markets en High Yield Europa waarbinnen respectievelijk 80% en 100% van het valutarisico wordt afgedekt. Op maandbasis wordt over de effectiviteit van de valuta-afdekking gerapporteerd.

5.3.3.4 Liquiditeitsrisico

Binnen de totale portefeuille bestaat circa 31% uit niet-liquide beleggingen, te weten vastgoed, private markets en hypotheek. Deze beleggingen kunnen niet binnen een paar maanden tegen acceptabele marktprijzen verkocht worden. Hiermee dragen deze beleggingen bij aan het liquiditeitsrisico. Er zijn echter aanvullende risico's verbonden aan de beperkte liquiditeit van vastgoed, private markets en hypotheek. Ingeval van grote verschuivingen in de markt heeft het fonds niet de mogelijkheid om wijzigingen aan te brengen in de portefeuille, althans niet tegen redelijke kosten. Dit geldt eveneens bij mogelijke problemen bij de beheerders van deze beleggingen. Anders dan in de situaties, zoals specifiek vastgelegd in investment management agreements (IMA's) met de vermogensbeheerders, is het lastiger vroegtijdig een beheerder te ontslaan en/of te vervangen.

Op kwartaalbasis wordt de allocatie naar de illiquide beleggingscategorieën gemonitord, waaronder de gezondheid van de beheerders van deze beleggingen.

5.3.3.5 Concentratierisico

In de rendementsportefeuille is in beperkte mate sprake van concentratierisico door een brede spreiding over beleggingscategorieën. Daarbij worden deze beleggingscategorieën meestal ingevuld met beleggingsfondsen of mandaten. Deze beleggingsfondsen of mandaten beleggen vervolgens weer in een groot aantal individuele instrumenten. Het fonds controleert de mate van spreiding binnen de rendementsportefeuille door per kwartaal op look through basis de sector- en landenallocatie en tien grootste posities van aandelen en vastrentende waarden te analyseren.

5.3.3.6 Diversificatierisico

Diversificatierisico duidt op de omstandigheid dat door een hoge correlatie tussen de beleggingscategorieën in de portefeuille het fonds kwetsbaar is voor toenemende volatiliteit op de financiële markten. De gemiddelde correlatie tussen de beleggingscategorieën in de rendementsportefeuille ligt tussen de 0,3 en 0,6; daarmee is er voldoende spreiding. Dit laat onverlet dat in tijden van stress de correlaties snel kunnen toenemen. Dit doet zich vooral voor bij liquide beleggingen. Doordat in de rendementsportefeuille ook een grote allocatie zit naar illiquide beleggingen, wordt de overall impact van marktinstabiliteit op de portefeuille gemitigeerd.

5.3.4 Risicomaatstaven

Uitgangspunt voor het bepalen van de maatstaven is dat er een goed beeld gegeven moet worden of de portefeuille in lijn ligt met het strategisch beleid en de uitgangspunten van het fonds. Het fonds hanteert daarom een aantal maatstaven om te beoordelen of het beleggingsbeleid (en daarmee de portefeuille) in lijn ligt met het strategisch beleid:

5.3.4.1 Strategische Vereiste Dekkingsgraad (VDG)

Het Vereist Eigen Vermogen (VEV) geeft de omvang van het eigen vermogen aan waarover het fonds ten minste zou moeten beschikken. Deze omvang is afhankelijk van het risicoprofiel van het fonds en hangt nauw samen met het strategisch beleggingsbeleid. De hoogte van het vereist eigen vermogen is gericht op de wettelijke zekerheidsmaat van 97,5%, dat wil zeggen dat in de evenwichtssituatie de kans dat het vermogen van het fonds binnen een jaar lager is dan de waarde van de technische voorziening, kleiner is dan 2,5%.

De strategische VDG is vastgesteld op 116,6% met een bandbreedte van +/- 5%-punt. De belangrijkste redenen om een bandbreedte rondom de VDG te voeren zijn:

- 1) Het begrenzen van afwijkingen in het jaarlijks beleggingsbeleid ten opzichte van het strategisch beleid;
- 2) Het begrenzen van afwijkingen van de normwegingen als gevolg van marktontwikkelingen gedurende het jaar.

Vereiste Dekkingsgraad	VDG (spilwaarde)	Portefeuille VDG minimum	Portefeuille VDG maximum
Strategische VDG	116,6%	- 5%	+5%

Hierbij dient te worden opgemerkt dat de VDG samenhangt met de ontwikkeling van de rente en van zakelijke waarden in de portefeuille.

In de meeste economische omstandigheden is de kapitaalbegrenzing van het strategisch beleid passend bij de begrenzing van de VDG, maar bij een sterke stijging van de rente en tegelijkertijd een sterke stijging van zakelijke waarden ten koste van vastrentende waarden zou ook een sterke stijging van de VDG optreden. Uitsluitend in extreme situaties, wanneer door een sterke rentestijging de vastrentende waarden in de matchingportefeuille dalen en tegelijkertijd de zakelijke waarden met de hoogste risico-opslag (vooral aandelen) binnen de kapitaalbandbreedtes sterk zouden stijgen ten opzichte van de categorieën met een minder hoge risico-opslag (bijvoorbeeld hypotheek en investment grade bedrijfsobligaties), dan zou dit betekenen dat het VDG maximum overschreden kan worden. In een dergelijk geval zal het fonds maatregelen moeten nemen om beide in lijn te brengen. Vice versa, zou bij een zeer sterke daling van zakelijke waarden in combinatie met een sterke rentedaling sprake kunnen zijn van een overschrijding van het minimumrisico.

De VDG is opgebouwd zoals in de onderstaande tabel is weergegeven. Hierbij wordt uitgegaan van de beleggingsallocatie zoals vastgelegd in het strategische beleid 2024-2026 dat hiervoor is weergegeven.

	Strategisch beleid 2024-2026
S1 (renterisico)	3,4%
S2 (aandelen- en vastgoedrisico)	10,5%
S3 (valutarisico)	4,6%
S4 (grondstoffenrisico)	0%
S5 (Kredietrisico)	4,9%
S6 (Verzekeringstechnisch risico)	4,0%
S10 (Actief beheer risico)	0,0%
Som afzonderlijke posten	27,3%
Diversificatie	-10,7%
Totaal Opslag VEV	16,6%

De spilwaarde van de VDG van 116,6 % is bepaald op het moment van de vaststelling van de VDG ten behoeve van het strategisch beleggingsbeleid 2024-2026; een belangrijke determinant van deze waarde was de rente en het niveau van rente-afdekking van dat moment. Bij een sterk stijgende rente zal de feitelijke VDG boven de spilwaarde stijgen. Vice versa zal een dalende rente tot een lagere feitelijke VDG dan de spilwaarde leiden.

5.3.4.2 Risicobudget (volatiliteit dekkingsgraad)

Voor de dagelijkse monitoring van het risico van de portefeuille hanteert het fonds als risicomaatstaf de (ex-ante) tracking error van beleggingen versus verplichtingen (op basis van de toezichtcurve) en een aanvullende risicomaatstaf in de vorm van een conditional Value at Risk (cVaR) van de beleggingen versus verplichtingen (op basis van de toezichtcurve). Zowel de tracking error als de cVaR zijn maatstaven voor de mate van dekkingsgraad-volatiliteit. Op basis van het strategisch beleggingsbeleid stelt het fonds een verwacht risico vast en een bandbreedte daaromheen, waarmee een risicobudget wordt geconstrueerd. Het risicogebruik dat volgt uit het strategisch beleggingsbeleid en dat geldt als aanvullende beperking bij het vaststellen van het jaarlijks beleggingsbeleid is als volgt.

Volatiliteit dekkingsgraad (op basis van swapcurve)	Risicobudget -(minimum)	Risico Strategisch beleid	Risicobudget (maximum)
Tracking error	3,7%	5,2%	6,7%
CVaR	8,6%	12,1%	15,6%

Het fonds is zich er van bewust dat deze risicomaatstaf gebaseerd is op historische volatiliteit en correlaties en in die zin beperkingen kent in de voorspellende waarde.

Om deze reden kijkt het fonds bij het bepalen van het jaarlijkse beleggingsbeleid ook naar scenario-analyses. In verschillende marktomstandigheden kunnen verschillende maatstaven het juiste inzicht bieden. Het is daarom altijd van belang met gezond verstand de waargenomen risico's te analyseren en te interpreteren.

Het risicogebruik wordt uitgedrukt in een tracking error en een cVAR. De tracking error betreft een ex-ante inschatting van de beleggingen ten opzichte van de verplichtingen op basis van de swapcurve op een 1-jaars horizon en is gebaseerd op 120 historische maanddata. De maatstaf is een benadering voor verwachte dekkingsgraadvolatiliteit. De CVaR is de Conditionele Value at Risk (cVaR) met een waarschijnlijkheidsniveau van 97,5%. Deze CVaR is het gemiddelde van de uitkomsten in de slechtste 2,5% van alle doorgerekende scenario's. Er is voor gekozen om de CVaR parametrisch (o.b.v. een normale verdeling) te berekenen. Dit om de afhankelijkheid naar een specifieke dataset of scenario te voorkomen, waarmee controle door een externe partij wordt vereenvoudigd.

Beide cijfers geven de verwachte beweeglijkheid van de waarde van de bestaande beleggingsportefeuille ten opzichte van de verplichtingen (gewaardeerd op toezichtcurve) uitgedrukt in een percentage waarde van de portefeuille over een 12 maands horizon (parametrisch). Beide cijfers zijn daarmee maatstaven van dekkingsgraad-volatiliteit. Het risicogebruik dient te worden afgezet tegen het strategisch gestelde budget van 12,2% op basis van de cVaR. Een risicogebruik onder het gestelde risicobudget betekent in de basis dat er minder risico in het fonds zit dan het strategisch gestelde maximum (risicobudget). Een hoog risicogebruik is aanleiding tot verder onderzoek (bijvoorbeeld naar de kans op onderdekking); een te laag risicogebruik kan daarentegen ook onwenselijk zijn (zijn de bijbehorende rendementsverwachtingen voldoende om aan de (lange termijn) doelstellingen te voldoen).

Rondom de norm van de Tracking Error en de CVaR zijn bandbreedtes geformuleerd, die in de tabel zijn weergegeven. Via deze bandbreedtes kunnen "reguliere" markt- en renteschommelingen, met impact op de hoogte van de CVaR, worden geacommodeerd. Tevens kan op jaarbasis bij het vaststellen van het beleggingsplan invulling worden gegeven aan (kleine) allocatie-aanpassingen op basis van (middellange) rendement- en risico-verwachtingen, zonder dat het Strategisch Beleid hoeft te worden aangepast. De risicobandbreedtes zijn afgeleid van de kapitaalbandbreedtes en het rebalance beleid.

5.3.4.3 Herallocatie beleid

Het uitgangspunt is een jaarlijkse herallocatie van het beleid, waarvan de uitkomsten worden vastgelegd in het jaarlijkse Beleggingsplan. Deze jaarlijkse herallocatie vindt plaats binnen de kaders en bandbreedtes van het Strategisch Beleid. Daarnaast wordt er gewerkt met een gelaagd beleid om hoofd- en bijzaken te scheiden zodat complexiteit en onnodige kosten worden vermeden. Dit beleid is als volgt vormgegeven.

Verhouding matching en rendementsportefeuille (hoofdzaak)

- De renteafdekking bepaalt in grote mate de volatiliteit, daarom laat het fonds de verhouding fluctueren binnen een bandbreedte die wordt bepaald door het vereist eigen vermogen.
- Geen gedwongen bijsturingsafspraken om groot "specifiek moment" risico te voorkomen, vooral relevant bij extreme scenario's.
- Tijdig winst nemen is belangrijk (rendementsverwachting/realisatie als indicator) en een belangrijke sturingsvariabele.

Normen binnen matching en rendementsportefeuille (bijzaak)

- De benchmark gaat ieder kwartaal terug naar de norm. Uit de ALM-studie volgt geen duidelijke voorkeur voor jaarlijks of ieder kwartaal rebalancen; de risico-impact is evenwel licht lager bij een kwartaallijkse rebalancing.
- Dit dwingt discipline af om winst te nemen/bij te kopen (anticyclisch).

- Binnen de Rendementsportefeuille illiquide gedeelte weloverwogen invullen.

Allocatie (daadwerkelijk portefeuille)

- Marktdrift zorgt voor afwijkingen.
- Bijsturen van de grootste over- en onderwegingen met in- en outflow.
- Ook dividenden en coupons worden gebruikt voor bijsturing.
- Tijdig aangaan van commitments illiquide beleggingen.

De herallocatie bandbreedtes van de portefeuille zijn 10% van het in het Beleggingsplan vastgestelde gewicht. Dit vastgestelde gewicht kan (beperkt) afwijken van het strategische normgewicht. Dat wil zeggen dat, bijvoorbeeld, een categorie met een weging in het beleggingsplan van 5%, zich tussen de 4,5% en 5,5% mag bewegen. Deze 10% is gebaseerd op de gemiddelde volatiliteit van de portefeuille. Wanneer een bepaalde categorie bewegelijker is door marktomstandigheden dan de gemiddelde portefeuille, dan zal met de maandelijkse mutaties zoveel mogelijk worden bijgestuurd naar de normallocatie.

Maandelijks wordt door de fiduciair manager gemonitord binnen het liquide deel van de portefeuille of de afwijkingen ten opzichte van de beleggingsplan-gewichten groter zijn dan 10%. Indien dit het geval is zal de fiduciair manager de portefeuille herbalanceren. Hierbij wordt ook rekening gehouden met de toevoeging van liquiditeiten aan de beleggingsportefeuille. De bandbreedte van 10% geldt niet voor de individuele staatsobligatiemandaten, aangezien deze onderdeel vormen van de bandbreedte geldend voor de totale liability matching portefeuille.

5.4 Beleggingsplan en beleggingsportefeuille

Naast het strategisch beleggingsbeleid wordt voor het fonds jaarlijks een beleggingsplan geschreven, waarin de asset-mix verder wordt uitgewerkt en waarin wordt ingegaan op de speerpunten met betrekking tot de beleggingen in het betreffende jaar. Het jaarplan kan op onderdelen afwijken van het strategisch beleggingsbeleid; de belangrijkste reden hiervoor is dat de afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van de implementatie van een illiquide categorie zoals Private Markets of een transitie in het kader van het strategisch beleggingsbeleid die nog niet (geheel) is uitgevoerd. Op basis van de financiële positie, actuele thema's, de evaluatie van verschillende beleggingscategorieën en de economische omstandigheden wordt het beleggingsbeleid getoetst en eventueel aangepast. Het beleggingsplan 2025 wijkt af van het strategisch beleggingsbeleid 2024-2026 met de aanpassing van de rentestafel naar een vast percentage voor de renteafdekking. Het jaarlijkse beleggingsplan is in zijn geheel te lezen op de website.

5.5 Maatschappelijk Verantwoord Beleggen

Het MVB-beleid is in zijn geheel te lezen op de website van het fonds.

6. Organisatie

6.1 Samenstelling, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de organen van het fonds

6.1.1 Bestuur

Bestuursmodel

Het fonds heeft een paritair bestuursmodel, zoals bedoeld in de Pensioenwet.

Omvang en samenstelling bestuur

Op grond van de statuten bestaat het bestuur uit negen leden. Drie leden worden, namens de werkgever voorgedragen door de raad van bestuur van de werkgever. Vier leden worden namens de deelnemers voorgedragen door de Ondernemingsraad en twee leden worden voorgedragen middels verkiezingen door en uit de (pre)pensioengerechtigden (zoals gedefinieerd in de statuten).

Statutair heeft de Raad van Bestuur van de werkgever het recht de (plaatsvervangend) voorzitter aan te wijzen.

De (plaatsvervangend) secretaris wordt gekozen uit de vertegenwoordigers van de deelnemers en (pre)pensioengerechtigden in het bestuur.

De (voorgedragen) bestuursleden dienen te voldoen aan de geschiktheidseisen zoals opgenomen in het voor de functie relevante functieprofiel.

Zittingsduur

Een (plaatsvervangend) bestuurslid heeft een zittingstermijn van maximaal vier jaar per geleding. Het bestuur kan een (plaatsvervangend) bestuurslid herbenoemen voor een tweede zittingstermijn. In bijzondere situaties kan door het voltallige bestuur dispensatie worden verleend voor nog maximaal één zittingstermijn. In verband met de (continuering van) geschiktheid binnen het bestuur is er een rooster van aftreden opgesteld.

Stem(verhouding) en quorum besluitvorming

De bestuursleden voorgedragen door de raad van bestuur van de werkgever hebben in de bestuursvergadering ieder twee stemmen en de overige bestuursleden ieder één stem. Conform de statuten is het aantal stemmen van de werkgever gelijk aan het aantal stemmen van de deelnemers en (pre)gepensioneerden tezamen.

Geldige besluiten kunnen niet genomen worden, wanneer niet voldoende bestuursleden ter vergadering tegenwoordig zijn, dan wel via elektronische weg aan de vergadering deelnemen om ten minste de helft plus één van het maximaal aantal mogelijke stemmen, gerelateerd aan het aantal bezette bestuurszetels, te kunnen uitbrengen. Voor zover niet afzonderlijk anders is bepaald, worden besluiten genomen bij een gewone meerderheid van stemmen van de aanwezige bestuursleden.

Bestuur en beleid

Het bestuur is belast met het bepalen van het beleid van het fonds.

Het bestuur kan taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden, voor zover wettelijk toegestaan en niet statutair is uitgesloten, delegeren. Het bestuur heeft besloten het dagelijks beleid met inachtneming van de statutaire bepalingen op te dragen aan het dagelijks bestuur. Degenen aan wie is gedelegeerd, zijn te allen tijde verantwoording verschuldigd aan het bestuur.

Het bestuur richt zich bij de vervulling van zijn taak naar de belangen van de bij het fonds betrokken deelnemers, gewezen deelnemers en overige belanghebbenden en zorgt ervoor dat dezen zich door het bestuur op evenwichtige wijze vertegenwoordigd voelen.

De taken en bevoegdheden van het bestuur zijn nader vastgelegd in het Protocol Governance.

Reglementen van het fonds, alsmede wijzigingen daarin, worden door het bestuur vastgesteld.

Leiding en vertegenwoordiging

Het bestuur heeft de gehele leiding van zaken en is met inachtneming van de statuten bevoegd tot alle beheers- als beschikkingsdaden, welke verband houden met de doelstelling van het fonds.

Verantwoording en toezicht

Het bestuur legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan van het fonds over het beleid en de wijze waarop het is uitgevoerd. De raad van toezicht houdt toezicht op het beleid van het bestuur en de algemene gang van zaken in het fonds.

Bestuursvergadering

Het bestuur vergadert zo dikwijls als de voorzitter of twee leden dat wenselijk achten, doch tenminste een keer per jaar ter behandeling van de jaarstukken en ten minste twee keer per jaar met het verantwoordingsorgaan.

Dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter en secretaris. Het dagelijks bestuur bepaalt het dagelijks beleid van het fonds binnen vastgestelde kaders en behartigt alle dagelijkse en lopende bestuurlijke zaken. Het dagelijks bestuur wordt operationeel ondersteund door de directeur van het bestuursbureau.

Bestuurscommissies en ondersteuning en advisering bestuur

In zijn besluitvormingsproces wordt het bestuur ondersteund en geadviseerd door commissies, welke bestaan uit bestuursleden, eventueel aangevuld met (externe) adviseurs. De volgende commissies zijn ingesteld:

- commissie beleggingen en balansbeheer;
- commissie audit, finance en risicomanagement;
- commissie pensioenzaken.
- Taskforce Wtp

Incidenteel worden specifieke taken aan speciaal ingestelde commissies zoals een benoemingsadviescommissie gedelegeerd.

Alle commissies van het fonds zijn verantwoordelijk voor:

- Voorbereiden van beleid voor het bestuur (adviseren aan het bestuur);
- Informeren van het bestuur;
- Monitoren, afstemmen en taken verdelen met andere commissies bij commissie-overstijgende dossiers en aandachtspunten.

De taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden, de werkwijze en de samenstelling van het bestuur, het dagelijks bestuur en de commissies zijn in het Protocol Governance nader vastgelegd.

6.1.2 Raad van toezicht

Het fonds heeft een raad van toezicht als intern toezichtorgaan.

De raad bestaat uit drie externe deskundigen. De leden van de raad zijn onafhankelijk en laten dit tot uiting komen in het toezicht. De leden van de raad worden benoemd, c.q. uit hun functie ontheven, door het bestuur op basis van een bindende voordracht van het verantwoordingsorgaan.

De raad heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het fonds, het bestuur met raad en daad terzijde te staan en toe te zien op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur. De raad legt verantwoording af over de uitvoering van de taken en de uitoefening van de bevoegdheden aan het verantwoordingsorgaan en de Raad van Bestuur van de werkgever in het jaarverslag.

Aan de *goedkeuring* van de raad zijn onderworpen de besluiten van het bestuur tot vaststelling van: het jaarverslag en de jaarrekening; de profielschets voor bestuursleden; het beloningsbeleid m.u.v. de beloning van de raad van toezicht; de gehele of gedeeltelijke overdracht van verplichtingen van het fonds of de overname van verplichtingen door het fonds; liquidatie, fusie of splitsing van het fonds; de samenvoeging van pensioenfondsen, zoals bedoeld in de definitie van ondernemingspensioenfondsen in de Pensioenwet en het omzetten van het fonds in een andere rechtsvorm, zoals bedoeld in Boek 2 BW.

Het gestelde in het geschiktheidsplan van het fonds is van toepassing bij de aanstelling en gedurende het functioneren van de leden van de raad van toezicht; zie ook hoofdstuk 6.2.

De taken en bevoegdheden, werkwijze, etc., van de raad van toezicht zijn opgenomen in het reglement van de raad van toezicht.

6.1.3 Verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan bestaat uit leden afkomstig uit de volgende geledingen: de werkgever (twee leden), de deelnemers (vier leden) en de (pre)pensioengerechtigden (twee leden). Het verantwoordingsorgaan wijst uit zijn midden een (plaatsvervangend) voorzitter en (plaatsvervangend) secretaris aan.

De leden namens de werkgever worden benoemd door de Raad van Bestuur van werkgever en de leden namens de deelnemers worden benoemd door het bestuur na verkiezing door en uit de deelnemers. De leden namens de (pre)pensioengerechtigden worden benoemd na verkiezingen door en uit de (pre)pensioengerechtigden (zoals gedefinieerd in de statuten). Het bestuur benoemt de leden na goedkeuring van de raad van toezicht.

In het reglement van het verantwoordingsorgaan is o.a. opgenomen de werkwijze en samenstelling van het orgaan en de in overleg met het bestuur te vormen competentievisie.

Een overzicht van de adviesrechten en overige rechten en bevoegdheden en het afleggen van verantwoording, is in paragraaf 6.5.1 onder Medezeggenschap weergegeven.

6.1.4 Commissie van beroep

Het fonds heeft een commissie van beroep. De commissie heeft tot taak een uitspraak te doen over een geschil tussen het fonds en de belanghebbende over een door het bestuur van het fonds afgegeven beslissing over of in verband met de uitvoering van de statuten of de reglementen, zoals bedoeld in artikel 15.3 sub 2 van het pensioenreglement. De samenstelling, bevoegdheden en werkwijze van de commissie worden geregeld in het reglement voor de commissie van beroep. De commissie van beroep bestaat uit een persoon benoemd door de werkgever, een persoon benoemd door de gezamenlijke vakorganisaties en een door de twee leden aangezochte voorzitter. Allen zijn werkzaam bij de werkgever.

6.1.5 Bestuursbureau

De vier kernverantwoordelijkheden van het bestuursbureau zijn:

1. Bestuursondersteuning;
2. Monitoring en sturing (countervailing power) uitbestedingspartijen;

3. Kennisborging;
4. Externe vertegenwoordiging van het fonds.

De taken en bevoegdheden van het bestuursbureau zijn in het Protocol Governance nader vastgelegd.

6.1.6 Sleutelfunctiehouder risicobeheer

Zie voor de werkzaamheden hoofdstuk 7.1.8.

6.1.7 Sleutelfunctiehouder Internal Audit

Zie voor de werkzaamheden hoofdstuk 7.1.8.

6.1.8 Sleutelfunctiehouder Actuarieel

Zie voor de werkzaamheden hoofdstuk 7.1.8.

6.1.9 Compliance officer

Zie voor de werkzaamheden hoofdstuk 7.1.8.

6.1.10 Functionaris voor de Gegevensbescherming

Zie voor de werkzaamheden hoofdstuk 7.1.8.

6.1.11 Waarmerkend (certificerend) actuaris

De waarmerkend actuaris van het fonds toetst of het fonds voldoet aan de eisen van de Pensioenwet en voert evenals de accountant een controle uit op de jaarrekening, het jaarverslag en de verslagstaten. De actuariële verklaring van de waarmerkend actuaris wordt opgenomen in het jaarverslag van het fonds onder overige gegevens.

6.1.12 Externe accountant

De externe accountant van het fonds controleert of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en samenstelling van het vermogen van het fonds en of het resultaat over het boekjaar in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW is. Daarnaast stelt de externe accountant vast dat het bestuursverslag verenigbaar is met de jaarrekening. De controleverklaring van de externe accountant wordt opgenomen in het jaarverslag van het fonds onder overige gegevens.

6.1.13 Uitbestedingspartners

Het fonds heeft de kernactiviteiten uitbesteed, onder andere:

- het fiduciair management;
- de custody;
- de pensioenuitvoering;
- het actuariële en juridisch advies.

Zie paragraaf 6.7.

6.2 Deskundigheid en onafhankelijkheid

Het fonds beschikt over een door het bestuur opgesteld geschiktheidsplan, zoals bedoeld in het Besluit uitvoering Pensioenwet, dat door het bestuur wordt aangepast als daartoe aanleiding is.

Dat geschiktheidsplan geldt voor het bestuur, de medebeleidsbepalers en de leden van het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht van het fonds. Geschiktheid ziet daarbij op kennis (opleiding en ervaring), vaardigheden en professioneel gedrag (competenties). In dat plan zijn naast kennisvereisten ook competentievereisten geformuleerd voor individuele bestuursleden, voor het bestuur als collectief, alsmede voor de medebeleidsbepalers.

Het bestuur ziet toe op geschiktheid, complementariteit en continuïteit binnen het bestuur. Ter waarborging hiervan heeft het bestuur HRM-beleid vastgesteld.

Het bestuur toetst de geschiktheid van de bestuursleden bij het aantreden en gedurende het bestuurslidmaatschap aan de hand van een functieprofiel, dat per bestuursfunctie is opgesteld.

Kandidaat-bestuursleden kunnen door het bestuur worden afgewezen op het moment dat deze niet voldoen aan het functieprofiel.

Daarnaast heeft het bestuur statutair de mogelijkheid om externe bestuursleden namens de deelnemers of de werkgever te benoemen, wanneer hun specifieke expertise niet aanwezig is binnen de werkgever.

De benoeming als bestuurslid door het bestuur vindt slechts plaats onder de opschortende voorwaarde dat DNB instemt met de voorgenomen benoeming.

Het bestuur voert ook een zelfevaluatie uit, waarbij in beeld gebracht wordt over welke competenties het bestuur als collectief beschikt en waar verdere ontwikkeling nodig is.

De uitkomsten van de zelfevaluatie leiden tot ontwikkelpaden/afspraken per bestuurslid.

Ook werkt het fonds met aspirant-bestuursleden om de continuïteit binnen het bestuur te waarborgen. De aspirant-bestuursleden worden opgeleid door vergaderingen als toehoorder bij te wonen en door het volgen van relevante pensioenopleidingen.

Het waarborgen van deskundigheid is nader uitgewerkt in het HRM-beleid van het fonds.

Het bestuur dient op grond van de statuten en de Pensioenwet bij de vervulling van zijn taak zich te richten naar de belangen van de bij het fonds betrokken (gewezen) deelnemers en overige belanghebbenden, en zorgt ervoor dat dezen zich door hen op een evenwichtige wijze vertegenwoordigd kunnen voelen. Statutaire en reglementaire instemmingsrechten van werkgever, ondernemingsraad en externe partijen zijn bij of krachtens de Pensioenwet verboden.

6.3 Integriteitbeleid

6.3.1 Inleiding

Het fonds heeft voor een systematische analyse van integriteitrisico's gezorgd en aan de hand van die analyse een integriteitbeleid vastgesteld. Het fonds draagt zorg voor de uitvoering daarvan.

Integriteitrisico is het gevaar voor de aantasting van de reputatie van het fonds, alsmede de bestaande en toekomstige bedreiging van het vermogen of resultaat van het fonds. Hiervoor is onder meer het integriteitbeleid van het fonds ingericht en een compliance officer benoemd door het bestuur.

Het fonds beoogt de integriteit van het fonds, het bestuur van het fonds, het management en de medewerkers van het bestuursbureau en van de uitbestedingspartners evenals de naleving van genoemde interne en externe wet- en regelgeving te waarborgen en bij te dragen aan een goede reputatie en betrouwbaarheid. Doelstelling van compliance is het bevorderen van een integere cultuur. Een cultuur waar het als vanzelfsprekend is dat het fonds en de daaraan verbonden personen handelen in overeenstemming met de geldende maatschappelijke normen en de wet- en regelgeving. Een cultuur waarin de professionele, individuele verantwoordelijkheid gestimuleerd en beloond wordt. Voor het bewerkstelligen van een integere bedrijfscultuur zijn de volgende elementen van groot belang:

1. Consistent handelen;
2. Voorbeeldgedrag;
3. Uitvoerbaarheid;
4. Belangenafweging/evenwichtig handelen;
5. Transparantie;
6. Bespreekbaarheid;
7. Handhaving.

Aangezien het operationele pensioen- en vermogensbeheer van het fonds (grotendeels) is uitbesteed aan diverse uitbestedingspartners, worden ook integriteitrisico's gelopen binnen de organisaties van die uitbestedingspartners en moeten die risico's ook adequaat worden beheerst en gemonitord. Hiervoor is door het fonds een uitbestedingsbeleid ontwikkeld, dat voldoet aan de eisen in wet en regelgeving. Ook het beleggingsbeleid voorziet in eisen en normen op het gebied van integer, maatschappelijk verantwoord beleggen. Gezien de samenhang, bestrijkt het integriteitbeleid van het fonds dan ook het compliance beleid, delen van het beleggingsbeleid en onderdelen van het uitbestedingsbeleid.

6.3.2 Werkingssfeer integriteitbeleid

Het integriteitbeleid van het fonds omvat de navolgende gebieden:

Compliance(beleid):

Het fonds heeft een onafhankelijk gepositioneerde compliance officer; zie paragraaf 6.1.9.

Gedragscode

Het fonds heeft een gedragscode vastgesteld. Deze is in zijn geheel te lezen op de website van het fonds.

Incidentenregeling

Het fonds heeft een incidentenregeling vastgesteld. Deze is in zijn geheel te lezen op de website van het fonds.

Klokkenluiderregeling

Het fonds heeft een klokkenluiderregeling vastgesteld. Deze is in zijn geheel te lezen op de website van het fonds.

Integer beleggingsbeleid:

Het bestuur richt zich mede op maatschappelijk verantwoord beleggen. Zie hoofdstuk 5.5.

Uitbesteding:

Het bestuur besteedt alleen uit aan partijen die beschikken over een adequaat integriteitbeleid dat aan het fonds gelijkwaardige standaarden voor wat betreft integriteit van de bedrijfsvoering en de kwaliteit van processen en gedrag van personen en organisatie bevat. Zie ook hierna bij hoofdstuk 6.7;

Managementinformatie over integriteitbeleid bij uitbestedingspartners:

- ISAE 3402 verklaringen of gelijkwaardige verklaringen van bijvoorbeeld een accountant van de uitbestedingspartners over de werking van de organisatie en de juistheid van de verstrekte informatie.

Externe providers zullen jaarlijks zo spoedig mogelijk na afloop van een boekjaar het fonds inzicht verschaffen in haar interne organisatie en daarin opgenomen beheersmaatregelen. Onderdeel van deze rapportage is een beschrijving van de maatregelen met betrekking tot integriteit en een mededeling van een externe accountant dat de beschrijving een getrouw beeld geeft van de relevante aspecten van de interne beheersing;

- Jaarrapportage van de accountant

De accountant is verplicht om bij de uitvoering van de controle compliance-issues die gemeld moeten worden bij de toezichthouders, bij aantreffen te melden en hiervan verslag te doen in het accountantsverslag. De accountant besteedt tijdens de controle van de jaarrekening ook aandacht aan het risico van fraude en doet hiervan verslag in het accountantsverslag.

6.4 Privacy beleid

6.4.1 Inleiding

In het privacy beleid van het fonds is vastgelegd hoe het fonds de privacy waarborgt, beschermt en handhaaft. Het privacy beleid is van toepassing op het fonds, alle processen, onderdelen, objecten en gegevensverzamelingen van het fonds.

6.4.2 Werkingssfeer privacy beleid

Het privacy beleid van het fonds omvat de navolgende gebieden:

Functionaris voor de Gegevensbescherming (FG):

Het fonds heeft een FG; zie paragraaf 7.1.8.

Register van verwerkingen:

Het fonds is verantwoordelijk voor het aanleggen van een register van alle verwerkingen waarvan het fonds de verwerkingsverantwoordelijke is, inclusief de verwerkingen bij de verwerkers. De FG is belast met het beheer en het up-to-date houden van het register van verwerkingen.

Privacy statement:

Het fonds informeert betrokkenen via de startbrief en de UPO over het verwerken van persoonsgegevens. In die startbrief en UPO wordt verwezen naar de privacy statement van het fonds, welk gepubliceerd is op de website van het fonds.

Bewaartermijnen:

Het fonds bewaart de persoonsgegevens niet langer dan nodig is voor de uitvoering van de pensioenovereenkomst, of zoals vastgelegd in enig andere wet zoals de Pensioenwet, Archiefwet, Belastingwet ed. Wanneer er nog persoonsgegevens opgeslagen zijn die niet langer nodig zijn voor het bereiken van het doel worden deze zo snel mogelijk verwijderd of op een beperkt toegankelijk locatie gearhiveerd. Dit is vastgelegd in het bewaarbeleid van het fonds.

Rechten van betrokkenen:

De wet Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) bepaalt niet alleen de plichten van degenen die de persoonsgegevens verwerken, maar bepaalt ook de rechten van de personen van wie de gegevens worden verwerkt. Deze rechten worden ook wel de rechten van betrokkenen genoemd. De inhoud van deze rechten en de procedure van de behandeling van verzoeken voor het uitoefenen van deze rechten is opgenomen in het fondsdocument "Procedure inzake rechten van betrokkenen onder de AVG' .

Datalekken:

Er wordt van een datalek gesproken wanneer persoonsgegevens in handen vallen van derden die geen toegang tot die gegevens mogen hebben of indien derden inzage gehad kunnen hebben tot persoonsgegevens. Wanneer een meldbaar datalek heeft plaatsgevonden binnen het fonds of bij één van haar verwerkers zorgt het fonds voor de tijdige melding daarvan aan de Autoriteit Persoonsgegevens. De FG van het fonds houdt het register van datalekken bij. Er is een document opgesteld over de procedure melding datalekken.

Uitvoeringsorganisaties en adviseurs:

Verwerkersovereenkomst:

Het fonds heeft met haar verwerkers een verwerkersovereenkomst afgesloten. In de verwerkersovereenkomst zijn onder andere nadere afspraken over de verwerking van persoonsgegevens vastgelegd.

Periodieke informatie:

Het fonds ontvangt periodiek noodzakelijke informatie van haar verwerkers. Hierbij kan gedacht worden aan de rapportages inzake de informatiebeveiliging maar ook de updates van het register van verwerkingen.

6.5 Medezeggenschap en verantwoording

6.5.1 Medezeggenschap

Het fonds heeft een verantwoordingsorgaan dat de medezeggenschap binnen het fonds invult. Voor de (wijze van) samenstelling van dit orgaan, zie paragraaf 6.1.3.

Adviesrechten van het verantwoordingsorgaan

Het fonds stelt het verantwoordingsorgaan in staat tijdig advies uit te brengen over een (voorgenomen) besluit van het bestuur inzake: het beleid inzake beloningen; de vorm en inrichting van het interne toezicht; de profielschets voor de leden van de raad van toezicht; het vaststellen en wijzigen van de interne klachten- en geschillenprocedure; het vaststellen en wijzigen van het communicatie- en voorlichtingsbeleid; de gehele of gedeeltelijke overdracht van de verplichtingen van het fonds of de overname van verplichtingen door het fonds; liquidatie, fusie of splitsing van het fonds; het sluiten, wijzigen of beëindigen van een uitvoeringsovereenkomst; het omzetten van het fonds in een andere rechtsvorm zoals bedoeld in Boek 2 van het BW; het samenvoegen van pensioenfondsen; de samenstelling van de feitelijke premie en de hoogte van de premiecomponenten en het wijzigen van de statuten.

Het verantwoordingsorgaan heeft het recht om het bestuur te adviseren naar aanleiding van een melding van de raad van toezicht over het niet naar behoren functioneren van het bestuur, zoals bedoeld in de statuten van het fonds.

Overige rechten en bevoegdheden van het verantwoordingsorgaan

Ook geeft het verantwoordingsorgaan het bestuur ten aanzien van de benoeming of functie-ontheffing van de leden van de raad van toezicht een bindende voordracht. Het verantwoordingsorgaan heeft recht op overleg met het bestuur alvorens het bestuur voornemens is de begroting en het jaarplan voor enig jaar vast te stellen en alvorens het jaarverslag wordt vastgesteld.

Daarnaast heeft dit orgaan recht op informatie die hij redelijkerwijze nodig acht om zijn functie te kunnen vervullen, recht op overleg met de compliance officer, de raad van toezicht en de externe accountant en actuaris van het fonds en het recht om deskundigen te raadplegen.

Recht van enquête

Het verantwoordingsorgaan is bevoegd om een verzoek in het kader van het recht van enquête, in te dienen bij de Ondernemingskamer van het Gerechtshof te Amsterdam indien voorafgaand aan de indiening van het verzoek de raad van toezicht zich daarover heeft uitgesproken.

6.5.2 Verantwoording

Het bestuur legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan over het gevoerde beleid in het verslagjaar en de wijze waarop dat is uitgevoerd. Het verantwoordingsorgaan heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur (toetsing in hoeverre het bestuur bij genomen besluiten op evenwichtige wijze rekening heeft gehouden met de belangen van alle betrokkenen) aan de hand van het jaarverslag, de jaarrekening en andere informatie, waaronder de bevindingen van de raad van toezicht, over het door het bestuur uitgevoerde beleid in het verslagjaar en de beleidskeuzes die op de toekomst betrekking hebben. Het oordeel van het verantwoordingsorgaan wordt samen met de reactie van het bestuur daarop, bekend gemaakt en opgenomen in het jaarverslag.

6.6 Communicatie

6.6.1 Strategisch en tactisch communicatiebeleid

Het strategisch kader voor pensioencommunicatie wordt in principe iedere drie jaar, waar nodig, bijgesteld en vormt de basis voor het tactisch communicatieplan. Het tactisch communicatieplan wordt jaarlijks opgesteld en is de vertaling van de strategische doelen naar korte termijndoelen met de bijpassende mix aan middelen.

Het (strategisch) communicatiebeleid voldoet aan de gestelde eisen en uitgangspunten in de Pensioenwet en de Wet Pensioencommunicatie.

6.6.2 Strategische uitgangspunten communicatiebeleid

De pensioencommunicatie van het fonds is geënt op de volgende strategische uitgangspunten:

- A. Relevant zijn door segmentatie
- B. Verdere digitalisering;
- C. Eenvoudig en actief taalgebruik;
- D. Samenwerken met de werkgever bij de pensioencommunicatie;
- E. Onderzoek en evaluatie.

6.6.3 Doelen communicatiebeleid

Vanuit de strategische uitgangspunten zijn onderstaande strategische doelstellingen geformuleerd.

Handelingsperspectief

'Onze deelnemers zien handelingen die ze zelf kunnen uitvoeren: ze hebben inzicht in hun pensioen en komen in actie als dat nodig is'.

Daarbij horen de volgende tactische doelen

- Inzicht in eigen pensioensituatie vergroten
- Inzicht in pensioenkeuzes en acties die de deelnemer kan ondernemen vergroten
- Aanzetten tot actie ondernemen als de deelnemer dit zelf nodig vindt

Relatie

'Onze deelnemers hebben een sterke relatie met Pensioenfonds UWV' (bij vrije keuze zouden ze ook voor ons pensioenfonds kiezen)

Daarbij horen de volgende tactische doelen

- Bereikbaarheid vergroten
- Een bijdrage leveren aan vergroten van tevredenheid
- Een bijdrage leveren aan vergroten van vertrouwen

Handelingsperspectief werkgever

'Onze werkgever is zelfredzaam: hij heeft inzicht in de pensioenregeling en weet wanneer hij of zijn werknemers in actie moeten komen.

Daarbij horen de volgende tactische doelen

- Inzicht in keuzemogelijkheden van deelnemers vergroten
- Het vermogen om de deelnemer op weg te helpen

Relatie met werkgever

'Onze werkgever heeft een sterke relatie met het pensioenfonds'

Daarbij horen de volgende tactische doelen:

- Een bijdrage leveren aan vergroten van vertrouwen
- Bereikbaarheid vergroten
- Waarmaken van vertrouwen van de werkgever in het pensioenfonds

6.6.4 Doelgroepen communicatiebeleid

Binnen de doelgroepen segmenteert het fonds op basis van deelnemersstatus en leeftijdsgroepen:

- deelnemers;
 - gewezen deelnemers;
 - gepensioneerden;
 - nabestaanden.
-
- tot 40 jaar;
 - 40 tot 55 jaar;
 - vanaf 55 jaar.

Daarnaast kan verder gesegmenteerd worden op: life-events; zoals scheiden, samenwonen, arbeidsongeschikt worden en met pensioen gaan.

6.7 Uitbesteding

6.7.1 Uitbestedingsbeleid

Het bestuur, eindverantwoordelijke voor de integere en beheerste bedrijfsvoering en derhalve voor de uitbestede werkzaamheden, heeft een uitbestedingsbeleid vastgesteld, dat voldoet aan de eisen uit hoofde van het Besluit Uitvoering Pensioenwet. Het bestuur blijft eindverantwoordelijk voor de uitbestede activiteiten en/of processen. Het bestuur behoudt volledige zeggenschap over de uitbestede activiteiten.

Gewijzigde of voorgenomen nieuwe uitbestedingen komen volgens dit beleid tot stand. Uitgangspunt bij iedere uitbesteding is dat werkzaamheden op het gebied van strategische advisering, uitvoering, monitoring en controle bij verschillende, onafhankelijk van elkaar opererende professionele partijen neergelegd worden. Dit in het kader van scheiding van functies. In dit uitbestedingsbeleid zijn richtlijnen opgenomen voor het selecteren, aanstellen, monitoren en ontslaan van "uitvoerders" en standaarden en normen waaraan die leveranciers moeten voldoen. Bij elke uitbesteding wordt een risico-analyse gemaakt.

6.7.2 (Uitbestedings-)overeenkomsten en service level agreements (SLA's)

Afspraken m.b.t. uitbestede werkzaamheden worden vastgelegd in overeenkomsten en SLA's. Alle overeenkomsten worden door het bestuur getoetst aan het uitbestedingsbeleid van het fonds en het voldoen aan het Besluit Uitvoering Pensioenwet. Taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van het bestuur en de uitbestedingspartner worden omschreven en mogen elkaar niet overlappen. De overeenkomsten regelen ook dat het fonds met de gewenste periodiciteit informatie krijgt over de status en voortgang van de uitbestede werkzaamheden. De overeenkomsten bevatten afspraken over de wijze waarop wordt gewaarborgd dat het fonds de werkzaamheden na beëindiging van de overeenkomst weer zelf kan uitvoeren of door een andere derde kan laten uitvoeren.

6.7.3 Uitvoeringsorganisaties

De dagelijkse operationele werkzaamheden van het fonds zijn als volgt belegd:

- Het pensioenbeheer en de werkzaamheden op het gebied van communicatie zijn uitbesteed aan TKP Pensioen;
- Het fiduciair beheer over de beleggingen van het fonds is uitbesteed aan Van Lanschot Kempen (VLK). Deze fiduciair manager houdt namens het fonds toezicht op de mandaten die door het bestuur zijn uitgezet bij externe managers. Bank of New York Mellon is de custodian van het fonds.

6.7.4 Monitoring, onafhankelijke informatie en governance

De monitoring van de uitbestede activiteiten is een belangrijke activiteit voor het bestuursbureau van het fonds, waarbij gelet wordt op een correcte en tijdige uitvoering van de gemaakte afspraken in de diverse overeenkomsten en SLA's.

Hiervoor wordt mede gebruik gemaakt van onafhankelijke informatie (goedkeurende) verklaringen bij jaarrekeningen, ISAE 3402 verklaringen of gelijkwaardige verklaringen) van bijvoorbeeld een accountant van de uitbestedingspartners over de werking van de organisatie en de juistheid van de verstrekte informatie.

Ten aanzien van de governance omtrent de uitbestede beleggingsmandaten en de fiduciair manager is er continue aandacht vanuit het bestuur. Indien noodzakelijk, kan het bestuur gebruik maken van externe adviseurs op het gebied van vermogensbeheer.

6.7.5 Uitbestedingsrisico

De beheersing van de risico's die samenhangen met de uitbestede werkzaamheden zijn beschreven in hoofdstuk 6.3 (integriteitrisico's) en hoofdstuk 7.2.3 (uitbestedingsrisico's).

6.8 Organisatiestructuur

6.8.1 Organisatiestructuur fonds

Het organogram van het fonds is opgenomen in bijlage I.

7. Beheersing van risico's

7.1 Integraal risicomanagement

7.1.1 Inleiding

Bij het uitvoeren van pensioenregelingen zijn risico's onvermijdelijk. Dit dwingt het fonds tot een hoge mate van risicobewustzijn en een gedegen risicobeheersing. Het goed beheersen van risico's is een cruciale taak van pensioenfondsen, dus ook van Pensioenfonds UWV ('het fonds'). Deze taak is vastgelegd in de Pensioenwet. De Pensioenwet vraagt van pensioenfondsbesturen om hun organisaties zodanig in te richten dat deze een beheerste en integere bedrijfsvoering waarborgt. En dat deze beheersing in een integraal kader plaats vindt. Het bestuur van het fonds wil vanuit de geformuleerde visie en missie op een beheerste en integere wijze de gestelde doelstellingen realiseren. Het bestuur gebruikt hiervoor een Integraal Risicomanagement (afgekort IRM) raamwerk. Het IRM-beleid dat het bestuur heeft opgezet bestaat uit een proces-, governance- en rapportage-structuur ten aanzien van alle financiële en niet-financiële risico's gelieerd aan het uitvoeren van pensioenregelingen. Hierdoor stelt het bestuur zichzelf in staat tot het integrale beheer van haar risico's, afgestemd op het beleid en de strategie van het fonds. Dit komt tevens tot uitdrukking in het ERB-beleid.¹⁰

7.1.2 Doelstelling en uitgangspunten

De doelstelling van IRM is het mede borgen van een adequate solvabiliteit en liquiditeit, een adequate en beheerste organisatie en integere bedrijfsvoering ten behoeve van het realiseren van de doelstellingen. IRM geeft inzicht in hoeverre de strategie, het beleid en de activiteiten van het fonds als ook zijn interne processen en zijn interactie met de buitenwereld kunnen leiden tot risico's en/of gemiste kansen. En in welke mate deze risico's en/of kansen door het fonds worden onderkend en beheerst.

Het fonds hanteert in het kader van integraal risicomanagement de volgende uitgangspunten:

- Integraal risicomanagement is een vraagstuk van optimalisatie tussen risico nemen, risicobudget, kosten en de aanwezigheid van adequate beheersing.
- Integraal risicomanagement is een hulpmiddel en geen doel op zichzelf.
- Continu bewustzijn van integraal risicomanagement is van groot belang voor de stabiliteit en de financiële positie van het fonds.
- Het fonds handelt op basis van pro-activiteit, denkend en handelend vanuit eigen kracht en sterkte. Guidance door derden is niet leidend maar richtinggevend en kan toetsend worden gebruikt (ex-post).
- Het fonds streeft naar een volwassenheidsniveau van integraal risicomanagement dat past bij de omvang en complexiteit van het fonds.
- Het risicomanagement tweede lijn wordt onafhankelijk vormgegeven, namelijk onafhankelijk van de eerste lijns beheer-, advies- en beleidstaken.
- Het bestuur is eindverantwoordelijk voor het integraal risicomanagement en wordt vanuit de tweede lijn bijgestaan door de sleutelfunctiehouder risicobeheer (SFH RB), sleutelfunctiehouder Actuarieel (SFH Actuarieel), de compliance officer en de functionaris gegevensbescherming. En vanuit de derde lijn door de sleutelfunctiehouder Internal Audit (SFH IA)¹¹.
- De SFH RB heeft een zelfstandige rol, met een rapportage- en escalatielijn direct naar het bestuur en, secundair, de raad van toezicht.

De SFH RB voert de regie op het integraal risicomanagementbeleid en -proces. Hij kan daarbij gebruik maken van de deskundigheid van anderen, onder andere bij het bestuursbureau, uitbestedingspartijen, de actuaris en de accountant. De SFH RB kan naar

¹⁰ Bijlage 4 van het IRM-beleid.

¹¹ Zie Protocol Governance Pensioenfonds UWV

eigen inzicht operationele risicomanagementtaken delegeren aan vervullers, maar de SFH RB blijft zelf eindverantwoordelijk voor een onafhankelijk oordeel over het risicobeheer.

7.1.3 Risicobewuste cultuur

IRM kan enkel succesvol worden uitgevoerd als het bestuur van het fonds zich continu bewust is van de risico's die het loopt en/of kan lopen. De dialoog hierover is een natuurlijk en dynamisch onderdeel van het bestuurlijk proces. Niet alleen tijdens besluitvorming maar ook tijdens de beeld- en oordeelsvorming ten aanzien van bijvoorbeeld omgevingsinvloeden, gedrag, het bedrijfsmodel en de infrastructuur van het fonds.

Dit wordt binnen het fonds geborgd middels:

- de werving en selectie van de beoogde bestuursleden en beoogde leden van de raad van toezicht ten aanzien van deskundigheid, ervaring en affiniteit op het gebied van het managen van financiële en niet-financiële risico's;
- het onderhavig beschreven systeem voor het actief, gestructureerd en gecontroleerd kunnen uitvoeren van risicobeleid;
- het vast agenderen van het onderwerp risicomanagement op bestuurs-commissievergaderingen c.q. binnen besluitvormingsprocessen, zowel ten aanzien van de inhoud als ten aanzien van (de ontwikkeling van) het proces van IRM. Aanvullend wordt tenminste eenmaal per jaar een, door de SFH RB geïnitieerde, IRM-sessie georganiseerd ter bevordering van het risicobewustzijn binnen het fonds in het algemeen en het bestuur in het bijzonder;
- de onafhankelijke positionering van risicomanagement. Een SFH RB zoekt voortdurend naar mogelijkheden tot verbetering van het strategisch proces en de uitvoering die de effectiviteit of de efficiëntie ten goede komen. Dat kan betrekking hebben op rapportages, controls of richtlijnen voor een executieproces. De onafhankelijk risicomanager adviseert het bestuur en/of de uitvoerder hierover gevraagd of ongevraagd in de vorm van concrete verbetervoorstellen en ziet erop toe dat er acties ter verbetering worden genomen. De SFH RB schrijft risicomanagement-notities bij alle beleidsdocumenten (ter besluit en/of oordeelsvorming).

7.1.4 Risicobereidheid

De risicobereidheid van het fonds omvat twee facetten: het willen lopen van risico en het kunnen lopen van risico. De risicobereidheid is enerzijds gebaseerd op de door het bestuur vastgestelde missie, visie en strategie, een voldoende solvabiliteit voor het voldoen van de lange termijn verplichtingen, de goede reputatie van het fonds en voldoen aan vigerende wet- en regelgeving. En wordt anderzijds bepaald door de mate van waarin een zekere daling van de dekkingsgraad, daling van het beheerd vermogen en/of aantasting van de liquiditeit, plaatsvindt.

Een risico is elke gebeurtenis die het fonds kan bedreigen in het behalen van haar doelstellingen. De mate van risico wordt ingeschat aan de hand van de kans maal de impact van een negatieve of positieve gebeurtenis. Risico's zijn stuurmiddelen. Het fonds kan risico's opzoeken. Bijvoorbeeld uit hoofde van het vergroten van de kans op een hoger beleggingsrendement. Het fonds kan risico's ook vermijden of overdragen. Risico's moeten in alle gevallen worden beheerst door het fonds. Dat betekent dat er wordt vastgesteld welk risico tot welk niveau wordt geaccepteerd (risicotolerantie) en welke maatregelen er worden genomen om de risico's niet boven dit niveau uit te laten stijgen.

Een geïdentificeerd risico wordt 'bruto' of 'inherent' risico genoemd. Het inzetten van maatregelen om risico's te beheersen wordt 'risicomitigatie' genoemd. Een bruto risico en de genomen maatregelen samen leiden tot een 'netto' of 'rest' risico (ook wel risk-exposure). Dit is het risico dat kleiner of gelijk moet zijn aan het risico dat het fonds accepteert. Het fonds zet meerdere soorten maatregelen, zowel ex-ante als ex-post in om risico's te beheersen. Deze zijn:

- preventieve maatregelen: deze beïnvloeden de kans en/of de impact;
- detectieve maatregelen: deze herkennen het ontstaan of veranderen van een risico;
- repressieve maatregelen: deze maatregelen onderdrukken de impact van een risico;
- correctieve maatregelen: deze herstellen de impact van een risico.

De maatregelen kunnen 'hard' van aard zijn (bijvoorbeeld in de vorm van beleidsnormen, procedures en governance) of 'zacht' van aard zijn (bijvoorbeeld in de vorm van gedrag en cultuur). De risico's die het fonds onderkent zijn prudente risico's, risico's die invloed hebben op 'goed, nadenkend en verstandig handelen in lijn met de doelstelling van het fonds', bijvoorbeeld ten aanzien van het beleggen van de pensioengelden. En integriteitsrisico's, risico's die invloed hebben op het bewust of onbewust niet voldoen aan interne voorschriften en wet- en regelgeving, bijvoorbeeld de Pensioenwet.

7.1.5 Risicohouding

Pensioenregeling (voor risico fonds)

Op grond van artikel 102a van de Pensioenwet draagt het bestuur, na overleg met de overige organen van het fonds, zorg voor de vastlegging van de doelstellingen en beleidsuitgangspunten, waaronder de risicohouding van het fonds (zie hiervoor paragraaf 8.1).

Individueel pensioen beleggen (voor risico deelnemers)

De risicohouding voor de IPB-regeling is separaat vastgelegd door het bestuur in het IPB-beleggingsbeleid.

7.1.6 IRM in relatie tot FIRM en FOCUS!

Bij IRM maakt het fonds gebruik van FIRM. Deze methode wordt onder andere ingezet om risico's te categoriseren, te koppelen aan een governance structuur en als toets op een juist en volledig inzicht in de risico's verbonden aan het zijn van een financiële instelling.

Het fonds maakt tevens gebruik van de wijze waarop DNB toezicht houdt op financiële instellingen, specifiek ten aanzien van het toezicht op het integraal risicomanagement. Met voorgenoemde wijze van toezicht wordt geduid op de methode FOCUS!.

Alhoewel DNB inmiddels met ingang van 2021 haar toezichtmethodologie heeft aangepast naar ATM (Actualisatie Toezicht Methodologie) blijft het oude 'FOCUS-model' naar mening van het bestuur geschikt om te gebruiken voor het bepalen van gewenste risicobeheersingsvolwassenheidsniveaus. ATM bevat een andere risicocategorie-indeling dan DNB voorheen in FIRM gebruikte.¹²

Als voorbeeld hiervan kent het IRM-proces van het fonds een lerend element. Hierbij wordt geleerd van eigen IRM activiteiten maar ook van de sector en/of van handreikingen vanuit DNB.

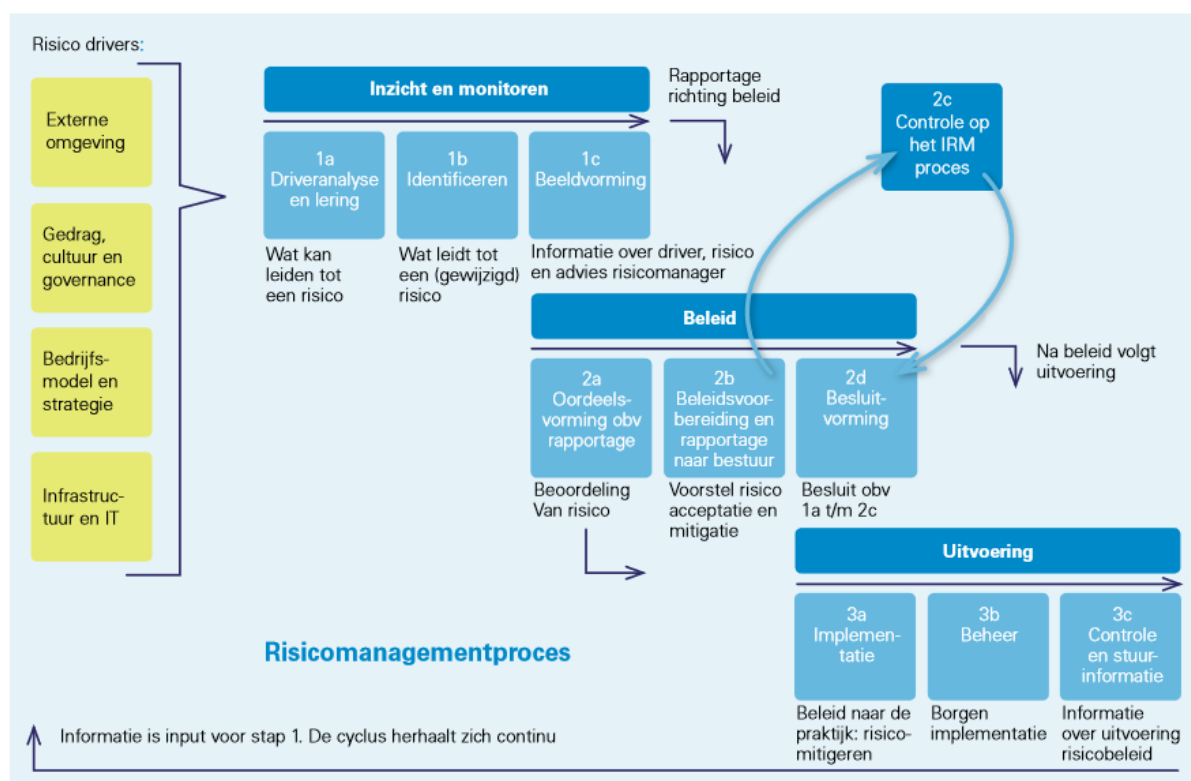
¹² Het fonds heeft de eigen risicocategorieën gelegd naast de nieuwe indeling in ATM en heeft geconcludeerd dat inhoudelijk de eigen risicocategorieën overeenkomen met de ATM-indeling. Zie hiervoor de mapping, die als bijlage is toegevoegd aan het IRM-beleid.

Ter volledigheid zijn hieronder de hoofdcategorieën van FIRM opgenomen. Dit overzicht geeft tevens inzicht in het onderscheid tussen financiële en niet-financiële risico's als ook tussen prudentiële en integriteitsrisico's.

Prudentieel	Integriteit	
Financieel >	Kredietrisico	
	Marktrisico ¹³	
	Rente/matchingrisico ¹⁴	
	Verzekeringstechnisch risico	
Niet financieel >	Omgevingsrisico	Niet financieel > Integriteitsrisico
	Operationeel risico	
	Uitbestedingsrisico	
	IT risico	
	Juridisch risico	

7.1.7 IRM-proces

Het IRM-proces is gebaseerd op een algemeen bestuurlijk proces dat binnen het fonds herkend kan worden. Dit proces ziet er als volgt uit:

Het fonds maakt, ter ondersteuning van het risicomanagementproces, gebruik van een risicomanagementtool als hulpmiddel waarin, geïdentificeerde risico's worden geregistreerd. In de risicomanagementtool is het mogelijk om direct de risico's, aan controls, incidenten en eventuele bevindingen met verbeteracties te koppelen. Tevens worden de taken en verantwoordelijkheden eenduidig toegewezen en de procesverantwoordelijke wordt tijdig geattendeerd op openstaande uitvoering van controls en verbeteracties.

¹³ Hieronder vallen: prijsvolatiliteit, marktliquiditeit, concentratie, correlatie en en maatschappelijk verantwoord beleggen.

¹⁴ Hieronder vallen: rente-, valuta-, liquiditeits- en inflatierisico.

Aanvullend voorziet de risicomanagementtool in de ondersteuning bij het tijdig opvolgen van bevindingen uit thematische en/of periodieke audits. De sleutelfunctiehouder risicobeheer ontvangt rapportages uit de risicomanagementtool met behulp waarvan hij oordeelt of de procesverantwoordelijken de controles juist, volledig en tijdig hebben uitgevoerd.

7.1.8 Governance IRM

Het bestuur is eindverantwoordelijk voor een goed functionerend integraal risicomanagement binnen het fonds. Binnen het IRM-beleid van het fonds zijn drie 'lijnen van verdediging' betrokken.

1. De eerstelijns beheer-, advies- en beleidstaken
2. de adviserende, beoordelende en controlerende tweede lijn
3. de derde lijn die (interne) audits uitvoert op de bedrijfsvoering van het fonds, inclusief de uitbestede werkzaamheden.

De grafische weergave van de governance van het IRM-systeem binnen het fonds is opgenomen in bijlage 1.

De eerste lijn (beheer-, advies- en beleidstaken) bestaat uit:

- het bestuur als beleidsvormend c.q. besluitvormend orgaan;
- de bestuurlijke commissies die de inhoudelijke oordeelsvorming en besluitvorming rondom risico's voorbereiden of deze besluiten binnen mandaten zelfstandig nemen;
- de commissie audit, finance en risicomanagement draagt in haar adviserende rol aan de onafhankelijke risicomanager zorg voor de oordeelsvorming over het IRM-proces;
- het bestuursbureau bij beleidsvoorbereiding en advisering van het bestuur;
- de uitbestedingspartijen van het fonds: advisering, uitvoering en rapportage.

De tweede lijn (beoordelend en controlerend) bestaat uit:

- de sleutelfunctiehouder risicobeheer die naast het bestuursbureau functioneert en zich kan laten adviseren door de commissie audit, finance en risicomanagement in het kader van bestuurlijke voorbereiding. De sleutelfunctiehouder risicobeheer wordt operationeel ondersteund door de directeur van het fonds in het kader van planning en organisatie ('personele planning'). Echter met betrekking tot inhoudelijke uitwerking van het risicobeheer heeft de onafhankelijke risicomanager een zelfstandige rol met een escalatielijns naar het bestuur en de raad van toezicht. De sleutelfunctiehouder risicobeheer zorgt er voor dat IRM effectief geborgd is binnen het fonds en adviseert het bestuur over een onafhankelijk en adequaat risicobeheer binnen het fonds. De sleutelfunctiehouder risicobeheer is geen (mede-)beleidsbepaler.
- de compliance officer functioneert naast het bestuursbureau en controleert de eerste lijn. Tevens adviseert de compliance officer over het voldoen aan interne voorschriften en wet- en regelgeving, specifiek ten aanzien van integriteit. Vanuit deze rol heeft compliance ook het IRM binnen scope.
- de functionaris gegevensbescherming (FG) functioneert naast het bestuursbureau. De FG ziet onafhankelijk en zelfstandig toe op de toepassing en naleving van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). De FG treedt op als contactpersoon naar de Autoriteit Persoonsgegevens (AP).
- de SFH Actuarieel die de eerste lijn controleert met betrekking tot de actuariële activiteiten zoals omschreven in artikel 22b lid 2 van het besluit implementatie herziene IORP-richtlijn. De SFH Actuarieel is geen (mede-)beleidsbepaler.

De derde lijn (audit) bestaat uit:

- De SFH IA die als derdelijns-functie het sluitstuk vormt van alle waarborgen binnen het fonds wat betreft de beheerste en integere bedrijfsvoering. De belangrijkste taak die hoort bij de SFH IA is het evalueren of de interne controlemechanismen en andere procedures en maatregelen ter waarborging van de integere en beheerste bedrijfsvoering, in een voorkomend geval met inbegrip van de uitbestede werkzaamheden, adequaat en doeltreffend zijn.

De verdeling van risico's over de eerste lijn

Het bestuur besluit over het risicobeleid van alle risicocategorieën en/of geeft hiervoor een gedelegeerde bevoegdheid¹⁵ aan de commissie beleggingen en balansbeheer. Met betrekking tot de risicohouding en risicobereidheid wordt geen mandaat of gedelegeerde bevoegdheid gegeven door het bestuur.

De commissie beleggingen en balansbeheer heeft als scope de risico's ten aanzien van krediet, markt, rente/matching als ook de niet-financiële risico's die gepaard gaan met de organisatie van het beleggingsdomein, zijnde de risico's operationeel, uitbesteding en IT. De commissie geeft in de eerste lijn niet alleen invulling aan het beleid binnen de beleggingskaders, maar ook binnen de risicokaders. De sleutelfunctiehouder risicobeheer geeft een onafhankelijke beoordeling van de uitvoerende en beleidsvoorbereidende werkzaamheden van de commissie, op basis van het door het bestuur vastgestelde risicomanagementkader. De sleutelfunctiehouder risicobeheer kan de commissie eveneens gevraagd en ongevraagd van advies voorzien.

De commissie audit, finance en risicomanagement heeft als inhoudelijke scope de risico's ten aanzien van actuariële en fiscale zaken, waarbij de sleutelfunctiehouder risicobeheer een onafhankelijke beoordeling geeft van de uitvoerende en beleidsvoorbereidende werkzaamheden van de commissie, op basis van het door het bestuur vastgestelde risicomanagementbeleid. De sleutelfunctiehouder kan de commissie eveneens gevraagd en ongevraagd van advies voorzien.

De commissie verricht met betrekking tot het risicomanagement adviserende en/of voorbereidende taken voor het bestuur. Daarnaast heeft de commissie een adviserende rol ten behoeve van de oordeelsvorming over de opzet en werking van het IRM-beleid. De sleutelfunctiehouder risicobeheer stelt onafhankelijk en zelfstandig risicorapportages op die in de commissie worden behandeld.

De commissie pensioenzaken heeft als scope de risico's ten aanzien van omgeving, juridisch, reputatie, integriteit als ook de risico's operationeel, uitbesteding en IT (buiten het beleggingsdomein). De commissie voert haar taken uit waarbij de sleutelfunctiehouder risicobeheer een onafhankelijke beoordeling geeft van de uitvoerende en beleidsvoorbereidende werkzaamheden van de commissie, op basis van het door het bestuur vastgestelde risicomanagementbeleid. De sleutelfunctiehouder risicobeheer kan de commissie eveneens gevraagd en ongevraagd van advies voorzien.

Iedere commissievergadering wordt beoordeeld of er commissie overstijgende dossiers dan wel aandachtspunten zijn die met andere commissies dienen te worden gedeeld. Indien dit het geval is, nemen de voorzitters van de betreffende commissies contact met elkaar op om de aandachtspunten, rol en taakverdeling af te stemmen¹⁶.

Het bestuursbureau is ook onderdeel van de eerste lijn. Het bestuursbureau ondersteunt de commissies/ het bestuur in de vorm van voorstellen voor besluitvorming en beleidsnotities, alsmede rapportages over o.a. monitoring van risico's.

¹⁵ Zie Protocol Governance Pensioenfonds UWV.

¹⁶ Zie Protocol Governance Pensioenfonds UWV.

De positie van de sleutelfunctiehouder risicobeheer (tweede lijn)

De SFH RB vervult een zelfstandige en onafhankelijke rol. De SFH RB voert de regie op het IRMbeleid en het -proces. Hij kan daarbij gebruik maken van de deskundigheid van anderen, onder andere van het bestuursbureau, de commissies, de fiduciair manager, de (adviserend) actuaire, de SFH Actuarieel, compliance officer, functionaris gegevensbescherming en de accountant.

De SFH RB blijft zelf eindverantwoordelijk voor een onafhankelijk oordeel over het risicobeheer. De SFH RB kan in de praktijk gebruik maken van de controlerende werkzaamheden die onder andere door het bestuursbureau zijn uitgevoerd. Op basis van eigen waarnemingen maakt de SFH RB voor zijn eigen oordeel gebruik van de interne controles die onder andere door de het bestuursbureau zijn uitgevoerd. De SFH RB stelt te allen tijde zelf vast dat geen vermenging van taken (uitvoerend/ controlerend) plaats heeft gevonden.

De SFH RB verzamelt de input vanuit de commissies en geeft zijn oordeel aan het bestuur over onder meer het functioneren van de interne beheersing, de in- en externe controles, over de (ontwikkeling van de) risico's en over het uitvoeren van de eigen-risicobeoordeling (ERB) in het kader van IORP II. Tevens rapporteert de SFH RB aan het bestuur over het functioneren van de governance rondom IRM, i.c.m. de taken en verantwoordelijkheden. Daar waar nodig adviseert de SFH RB het bestuur, en voert overleg met de raad van toezicht over de risico's en de beheersing daarvan. De SFH RB voert zijn werkzaamheden mede uit op basis van het IRM-jaarplan dat jaarlijks wordt opgesteld.

Een nadere omschrijving van de taken en verantwoordelijkheden van de SFH RB is opgenomen in het Protocol Governance Pensioenfonds UWV.

Samenwerking onafhankelijk risicomanager met compliance officer, functionaris gegevensbescherming en sleutelfunctionaris (hierna SFH) actuarieel

De sleutelfunctiehouder risicobeheer is verantwoordelijk voor een onafhankelijk oordeel over het risicobeheer. Indien binnen deze oordeelsvorming compliance risico's, privacyrisico's of actuariële risico's worden beschouwd, dient de sleutelfunctiehouder risicobeheer de compliance officer, de functionaris gegevensbescherming of de SFH-actuarieel hiervan op de hoogte te stellen. De compliance officer, functionaris gegevensbescherming en SFH-actuarieel worden dan in staat gesteld om hier een eigen onafhankelijk oordeel bij te geven. De sleutelfunctiehouder risicobeheer voegt dit toe aan het integrale oordeel over het risicobeheer.

RASCI-model

Het bestuur heeft de governance rondom IRM vastgelegd in een RASCI-model. Op basis van dit RASCI-model zijn de rollen, taken en verantwoordelijkheden binnen het IRM-proces nader gedefinieerd voor alle processen binnen het fonds en is het eigenaarschap expliciet gemaakt, inclusief de beschrijving van de rol van de onafhankelijke risicomanager. De RASCI maakt onderdeel uit van het Protocol Governance van pensioenfonds UWV.

7.1.9 Risicomanagementrapportages

Onder de verantwoordelijkheid van de Sleutelfunctiehouder risicobeheer worden, (tenminste) op kwartaalbasis, risicomanagementrapportages opgesteld tijdens de reguliere IRM-werkzaamheden binnen het fonds. Het fonds heeft als doelstelling voor de rapportages het continu inzicht geven in de risico exposure versus het risico-acceptatieniveau, als ook waar risico's zich bevinden in het IRM-proces, wie hier mee bezig is en welke achtergrondinformatie verbonden is aan betreffende risico's.

Op basis van de risicomanagementrapportages kan de sleutelfunctiehouder risicobeheer zich een zelfstandig oordeel vormen over de controlerende taken die in de eerste lijn hebben plaatsgevonden om te bepalen of en zo ja, in hoeverre hij daar op kan steunen.

De sleutelfunctiehouder risicobeheer zal hierover het bestuur op kwartaalbasis informeren, of eerder indien noodzakelijk.

7.1.10 Opvolging en bewaking

In de risicomanagementtool worden risico's, controls, incidenten en eventuele bevindingen met verbeteracties vastgelegd. De mutaties en voortgang binnen de risicomanagementtool worden gemonitord door de sleutelfunctiehouder risicobeheer, die zelfstandig een onafhankelijk oordeel velt over de bevindingen en hierover rapporteert aan het bestuur.

Minstens eenmaal per kwartaal wordt in de bestuursvergadering de integrale IRM-rapportage van de sleutelfunctiehouder risicobeheer aan de orde gesteld. Daarbij worden tevens eventuele noodzakelijke acties, zoals vastgelegd in de risicomanagementtool, aan de orde gesteld.

7.2 Risicoanalyse en -beheersing

7.2.1 Inleiding

In deze paragraaf wordt per (sub)categorie, zoals opgenomen in paragraaf 7.1.7, een omschrijving gegeven van het risico en de beheersmaatregelen die leiden tot een restrisico dat kleiner of gelijk moet zijn aan het risico dat het fonds accepteert.

Monitoring vindt plaats door vastlegging van acties per risicocategorie in de risicomanagementtool. Het bestaan en de werking van de beheersmaatregelen wordt periodiek getoetst. In het kader van risicobeheersing heeft het fonds zowel een financieel als een niet-financieel crisisplan opgesteld.

7.2.2 Financiële risico's

De navolgende financiële risico's en de beheersingsmaatregelen zijn onderdeel van de risicoanalyse:

- A. marktrisico;
- B. renterisico;
- C. kredietrisico;
- D. valutarisico;
- E. liquiditeitsrisico;
- F. concentratierisico.
- G. inflatierisico;
- H. verzekeringstechnisch risico.
- I. MVB-risico

Voor de risico's A tot en met F wordt verwezen naar paragraaf 5.3.

G. Inflatierisico

Inflatierisico is het risico dat inflatie de waarde van de verplichtingen aantast in termen van koopkracht. Inflatierisico voor het fonds uit zich doordat er een voorwaardelijk toeslagverlening toegepast wordt. Er is geen reserve voor toekomstige toeslagverlening, dit moet uit toekomstig overrendement gefinancierd worden. Bij een oplopende inflatie zal er meer vermogen nodig zijn om de pensioenen te indexeren.

Beheersmaatregelen:

Het beleid van het fonds is er daarom op gericht om zoveel mogelijk overrendement te genereren, ongeacht de hoogte van de loon- of prijsinflatie. Het eerste doel is om door middel van overrendement de beleidsdekkingsgraad te verhogen tot boven de wettelijke ondergrens van 110 procent. Onder deze grens kan er geen toeslag verleend worden, ongeacht de hoogte van de loon- of prijsinflatie. Zolang de beleidsdekkingsgraad onder de grens van 110 procent ligt, zet het fonds dan ook geen specifieke beleggingsinstrumenten in om het inflatierisico te beheersen.

Boven de grens van 110 procent zal het beleggingsbeleid meer en meer gericht zijn op het aanpassen van de pensioenaanspraken en ingegane uitkeringen aan de loon- en

prijswontwikkeling (reële doelstelling). Directe inflatie gerelateerde instrumenten zoals inflation linked bonds en inflation linked swaps worden ingezet als deze bijdragen om deze reële doelstelling te behalen, ook als de inflatie hoger is dan verwacht.

H. Verzekeringstechnisch risico

Het risico dat uitkeringen (nu dan wel in de toekomst) niet gefinancierd kunnen worden vanuit premie- en/of beleggingsinkomsten, als gevolg van onjuiste en/of onvolledige (technische) aannames en grondslagen, bij de ontwikkeling en premiestelling van het product.

Beheersmaatregelen:

Het verzekeringstechnisch risico betreft met name de risico's op lang leven, overlijden en arbeidsongeschiktheid. Dit laatste risico is bescheiden ten opzichte van de totale omvang van de voorzieningen en is derhalve niet herverzekerd.

Het bestuur beheerst deze risico's door bij de premievaststelling en bepaling van de technische voorziening uit te gaan van actuele sterftetafels en prudente (actuariële) aannames en analyses. Periodiek worden naast de sterftetafel tevens de overige grondslagen geanalyseerd en waar nodig geactualiseerd. Het bestuur wordt hierin bijgestaan door de adviserend actuaris van het fonds.

Daarnaast worden de gehanteerde actuariële uitgangspunten jaarlijks getoetst door een onafhankelijke actuaris.

I. MVB-risico

Het risico dat het fonds niet aan haar doelstellingen kan voldoen door waardedalingen in beleggingen als gevolg van prestaties van ondernemingen op het vlak van milieu, sociale aspecten en behoorlijk bestuur (corporate governance).

Dit betreffen bijvoorbeeld waardedalingen van beleggingen als gevolg van klimaatverandering die schade veroorzaken (fysiek risico), maatschappelijke ontwikkelingen die leiden tot extra bedrijfskosten (transitierisico bijv. als gevolg van emissierechten, en adaptierisico, bijv. als gevolg van kosten voor defensieve maatregelen) of schendingen van mensenrechten in productieprocessen.

Beheersmaatregelen:

Het bestuur beheerst het MVB-risico door in het beleggingsproces expliciet de overwegingen en doelstellingen uit haar maatschappelijk verantwoord ondernemingsbeleid te betrekken. In het kader van ALM- en ERB-studies worden specifieke MVB-risico's geanalyseerd. Hierbij is met name oog voor de thema's Klimaat en Arbeid. De effecten van klimaatrisico worden kwantitatief gemodelleerd en geanalyseerd. Het fonds heeft op het gebied van het thema Klimaat een concrete CO₂-reductie doelstelling geformuleerd. In dit kader meet het fonds al enige jaren de CO₂-intensiteit van de beleggingsportefeuille. Hierbij geldt het uitgangspunt dat maatschappelijk verantwoord beleggen niet ten koste van het pensioenresultaat voor de deelnemer dient te gaan.

Het fonds heeft de UN Global Compact Principles en IMVB-convenant ondertekend en accepteert dat als consequenties van haar MVB-beleid er uitsluitingen mogelijk zijn. Thans richten de uitsluitingen zich op wapens, mensenrechtenschendingen, fossiele energiebronnen en tabak. Echter het fonds heeft hierbij aandacht voor mogelijke consequenties op het gebied van rendement en kosten. Deze afweging speelt vooral bij illiquide beleggingen, waarbij een directe verkoop als gevolg van een verandering in het uitsluitingenbeleid met mogelijk hoge kosten gepaard zou kunnen gaan. In dit kader wordt bij bestaande illiquide beleggingen dikwijls een voorbehoud gemaakt in het uitsluitingenbeleid.

Op basis van haar beleid heeft het fonds een uitsluitingenlijst opgesteld. Deze lijst is doorvertaald in de mandaten naar de vermogensbeheerders. Naast het hanteren van uitsluitingen heeft het fonds een engagementbeleid opgesteld. Het fonds wil ook op MVB-gebied invloed uitoefenen op de bedrijven waarin het belegt. De instrumenten die hierbij worden ingezet zijn stemmen (voting) en het aangaan van gesprekken met het bedrijf/land over wat voor het fonds belangrijk is (engagement of dialoog). Teneinde focus aan te brengen richt het fonds haar engagement-inspanning uitsluitend op de thema's Klimaat en Arbeid. Niet-succesvolle engagement kan na een periode tot uitsluiting leiden van bedrijven.

De toepassing van de ESG-leaders-index, de MVB-uitsluitingenlijst, het stemgedrag en de uitvoering van het engagementbeleid wordt periodiek gemonitord en leidt tot (verantwoording-) rapportages van de fiduciair en vermogensbeheerders. Het fonds legt op haar beurt weer verantwoording af aan haar stakeholders door middel van een jaarlijks MVB-verslag dat wordt gepubliceerd op de website.

De fiduciair manager ondersteunt het fonds bij de beoordeling van de MVB-ontwikkelingen en tevens bij overige relevante maatschappelijke ontwikkelingen (waaronder wet- en regelgeving). Door het beleid op maatschappelijk verantwoord beleggen op bovenstaande wijze expliciet in het beleggingsproces in te richten is het fonds van mening dat het waardedalingen in beleggingen als gevolg van MVB-risico's en tevens reputatieschade beperkt. Het fonds houdt daarmee ook in ogenschouw dat toekomstig pensioen in een leefbare wereld genoten kan worden.

Het fonds onderzoekt periodiek (doorgaans eens per drie jaar) of het MVB-beleid aansluiten bij de wensen, behoeften en verwachtingen van de deelnemers. Deze input wordt meegenomen bij de aanpassingen in het MVB-beleid.

7.2.3 Niet-financiële risico's

De navolgende risico's en daarbij behorende beheersmaatregelen worden hierna onderscheiden:

- A. omgevingsrisico;
- B. operationeel risico (intern);
- C. uitbestedingsrisico;
- D. IT-risico
- E. integriteitsrisico;
- F. juridisch risico;

A. Omgevingsrisico

Omgevingsrisico is het risico als gevolg van externe veranderingen, waaronder geopolitieke ontwikkelingen, op het gebied van concurrentieverhoudingen, belanghebbenden, reputatie en ondernemingsklimaat. Maar ook draagvlakvermindering als gevolg van niet-begrijpelijke communicatie of een dreigende pensioenverlaging.

Beheersmaatregelen:

Voor het fonds zijn met name de volgende aandachtsgebieden (intern en extern) van belang:

- de continuïteit van de werkgever en de ontwikkeling van het aantal (actieve) deelnemers;
- helder verwachtingsmanagement naar stakeholders;
- voorbereiden op ontwikkelingen binnen de pensioensector.

Jaarlijks voert het bestuur een strategische risicoanalyse uit, mede aan de hand van een SWOT-analyse. Op basis van de risicoanalyse wordt door het bestuur een jaarprogramma opgesteld waarin activiteiten (maatregelen) worden opgenomen die invulling geeft aan beheersing van belangrijkste aandachtspunten.

Voor het fonds zijn de continuïteit van de werkgever en de ontwikkeling van het aantal (actieve) deelnemers belangrijke risico's. Het bestuur heeft periodiek overleg met de werkgever. Op basis van de ALM-studie uit 2023 en scenario's die zijn doorgerekend voor het deelnemersbestand, blijkt dat geen extra maatregelen noodzakelijk zijn.

De ontwikkeling van het herstel naar de (minimaal) vereiste dekkingsgraad wordt gemonitord door het bestuur en is een vast agendapunt bij de bestuursvergadering. Daarbij heeft een heldere en juiste communicatie naar deelnemers en pensioengerechtigden een hoge prioriteit van het bestuur. Ten behoeve van een goede planning en uitvoering van stakeholdersmanagement wordt een plan van aanpak communicatie (op projectbasis) opgesteld en gemonitord.

Het bestuur volgt de voortgang van projecten (maatregelen) tijdens de bestuursvergaderingen met (tussentijdse) rapportages. Tijdens de jaarlijkse strategiesessie wordt beoordeeld of bijsturing nodig is.

B. Operationeel risico (intern)

Operationeel risico is het risico samenhangend met ondoelmatige of onvoldoende doeltreffende proces-inrichting of procesuitvoering. Hieronder vallen onder meer kosten, fraudegevoeligheid, IT structuren en administratieve verwerking.

Beheersmaatregelen:

Het fonds is zich bewust van de risico's die samenhangen met de interne organisatie, fiatteringbevoegdheden, personeel, kosten en overige zaken. Het fonds analyseert voortdurend in het kader van beheerste en integere bedrijfsvoering de interne organisatie en de toereikendheid van de beheersingsmaatregelen om risico's te minimaliseren. Externe toetsing vindt, indien nodig, plaats door de externe accountant. Omdat de dagelijkse operationele werkzaamheden van het fonds grotendeels zijn uitbesteed, vormt het operationele risico tevens een belangrijk onderdeel van het uitbestedingsrisico.

Het fonds analyseert voortdurend, in het kader van beheerste en integere bedrijfsvoering, de interne organisatie en de toereikendheid van de beheersingsmaatregelen om risico's te minimaliseren.

C. Uitbestedingsrisico

Uitbestedingsrisico is het risico dat de continuïteit, integriteit en/of kwaliteit van de aan derden (al dan niet binnen een groep, al dan niet aan de werkgever) uitbestede werkzaamheden, dan wel door deze derden ter beschikking gestelde apparatuur en personeel, wordt geschaad.

Beheersmaatregelen:

Het bestuur heeft een uitbestedingsbeleid. De uitbestedingsrichtlijnen, zoals opgenomen in de Pensioenwet, zijn hierbij in acht genomen. Het bestuur actualiseert periodiek het uitbestedingsbeleid waar nodig. De afspraken met uitbestedingspartijen zijn onder meer vastgelegd in de uitbestedingsovereenkomsten en service level agreements. Alle overeenkomsten worden door het bestuur getoetst aan het uitbestedingsbeleid van het fonds. In een 'uitbestedingskalender' is de periodiciteit van de monitoringsactiviteiten vastgelegd.

Het dagelijkse toezicht op de uitbestede activiteiten is een belangrijke taak van het bestuursbureau. Het bestuursbureau ziet erop toe dat uitbestedingspartijen handelen volgens de gemaakte afspraken.

De uitbestedingspartijen worden op kwartaalbasis beoordeeld op de volgende onderdelen: uitvoering, accountmanagement, aanvullende dienstverlening en advisering, samenwerking, organisatie en incidenten. De uit de beoordeling naar voren komende vragen en bevindingen worden met de uitbestedingspartijen besproken. In deze

overleggen wordt uitvoerig stilgestaan bij de kwaliteit en de resultaten van de uitbestede dienstverlening. De uitkomsten worden gerapporteerd aan het bestuur. Er wordt daarnaast mede gebruik gemaakt van onafhankelijke informatie (goedkeurende verklaringen bij jaarrekeningen, ISAE 3402 verklaringen of gelijkwaardige verklaringen) van bijvoorbeeld een accountant van de uitbestedingspartijen over de werking van de organisatie en de juistheid van de verstrekte informatie. Tevens maakt het fonds gebruik van de mogelijkheid van gerichte controle-onderzoeken die worden uitgevoerd door de accountant.

D. IT-risico

Het risico dat bedrijfsprocessen, informatievoorziening en gegevens, bij het fonds of bij derden aan wie werkzaamheden zijn uitbesteed, onvoldoende beveiligd zijn dan wel onvoldoende integer of operationeel ondersteund worden door de IT-omgeving. Met een mogelijk reputatieschade of financiële schade tot gevolg.

Beheersmaatregelen:

Omdat alle kernprocessen van het fonds zijn uitbesteed, wordt het IT-risico van het fonds behandeld als een uitbestedingsrisico.

De IT-beheersingsprocessen bij de uitbestedingspartijen zijn onderdeel van de ISAE 3402 dan wel SOC 1-rapportages.

Het continue blijven voldoen aan Wet- & regelgeving, waaronder DORA, draagt bij aan de beheersing van IT-risico waaronder cyberbedreigingen.

Om IT-risico's vanuit fondsperspectief te identificeren worden de bedreigingen vanuit diverse perspectieven beschouwd, zoals:

- Bedreigingen m.b.t. tijdigheid, juistheid en volledigheid van verwerking van gegevens.
- Bedreigingen als gevolg van het toegenomen belang van IT binnen het maatschappelijk verkeer én de toename van de complexiteit van IT voor de bedrijfsvoering, zoals cybercrime (onder meer voortvloeiende uit geopolitieke ontwikkelingen), cloud computing en beperkte aanpasbaarheid van (oudere) IT-systemen (legacy).
- Bedreigingen die kunnen leiden tot financiële schade bij deelnemers en/of reputatieschade voor het fonds.

Het IT-risico wordt door het fonds vanuit 5 risicogebieden ingeschat:

1. Beschikbaarheid (Availability): het binnen een redelijke tijdstermijn kunnen raadplegen of wijzigen van gegevens wanneer dit bij het uitvoeren van werkzaamheden nodig is, ofwel het draaiend houden van bestaande processen en het herstellen van verstoringen, waarbij de negatieve gevolgen van incidenten (uitval, beveiligingslekken) worden beperkt.
2. Integriteit (Accuracy): het in overeenstemming zijn van gegevens met het afgebeelde deel van de realiteit en dat niets ten onrechte is achtergehouden of verdwenen i.c. de aspecten juistheid, volledigheid en tijdigheid, ofwel het opleveren van tijdige, juiste en volledige informatie aan alle relevante belanghebbenden.
3. Vertrouwelijkheid (Access): de beperking van de bevoegdheid en mogelijkheid tot uitlezen, kopiëren of kennisnemen van informatie en van andere systeemcomponenten tot een gedefinieerde groep van gerechtigden, ofwel het waarborgen dat de juiste mensen toegang hebben tot de juiste informatie en anderen niet.

4. Aanpasbaarheid (Agility): verandering in bedrijfsvoering die benodigd kan zijn als gevolg van interne en externe oorzaken, zoals acquisities of nieuwe regelingen, tegen acceptabele kosten en acceptabele risico's.
5. Bewustzijn (Awareness): voldoende aandacht voor IT-risico's en de beheersing daarvan binnen de governance structuur.

1.

Vanwege de toenemende risico's met betrekking tot cybersecurity en het veranderende speelveld binnen de IT-omgeving (zoals systeem-aanpassingen, onderuitbestedingen, het gebruik van cloudoplossingen en het gebruik Security Operating Centers), heeft het IT-risico, met name rondom de beveiliging van persoonsgegevens, de aandacht van het bestuur. Het fonds heeft een IT-beleid.

Met oog op een transitie naar een nieuw pensioenstelsel, i.c. het invaren van aanspraken en het belang van een betrouwbare 'startpositie', heeft het fonds het beleid datakwaliteit Pensioenbeheer vastgesteld.

Beheersmaatregelen zijn: overeenkomsten met uitbestedingspartijen met afspraken over IT-beheersing (waaronder het voldoen aan DORA regelgeving) en monitoren van ISAE 3402 of SOCI-rapportages, niet-financiële risicorapportages, incidentenbeleid. Daarnaast voert het bestuur risicoanalyses uit en bespreekt aandachtspunten met de uitbestedingspartijen.

E. Integriteitsrisico

Integriteitsrisico is het risico dat de integriteit van het fonds wordt beïnvloed als gevolg van niet integere, onethische gedragingen van de eigen organisatie en uitvoeringsorganisatie(s), medewerkers en directie, het bestuur en (mede)beleidsbepalers, in het kader van wet- en regelgeving en maatschappelijke en door de instelling opgestelde normen.

Beheersmaatregelen:

Het bestuur hanteert als uitgangspunten:

- Het toezien op naleving van regels ten aanzien van integere en beheerste bedrijfsvoering;
- Het managen van integriteit- en compliance risico's, door invulling te geven aan adequaat integriteitsrisicomanagement, waaronder het maken van afspraken over maatregelen en acties;
- Het creëren van meer bewustwording om een integere cultuur te bevorderen.

Het bestuur zorgt voor een (jaarlijkse) systematische analyse van integriteitsrisico's. Deze dient als uitgangspunt voor de jaarlijkse integriteitssessie van het fonds ten behoeve van de kennisontwikkeling en bewustwording. De integriteitsrisico-analyse is daarnaast ook richtgevend voor de invulling van beleidsdocumenten, zoals bijvoorbeeld het integriteitsbeleid (zie paragraaf 6.3), de gedragscode, de incidentenregeling, de klokkenluidersregeling, het beleggingsbeleid, het beloningsbeleid en het uitbestedingsbeleid.

Het fonds beschikt over een compliance charter. Het compliance charter beschrijft de definitie, doelstellingen, scope, taken en verantwoordelijkheden van de betrokkenen in het kader van het in stand houden van een integere organisatie, bedrijfsvoering en compliance.

De (onafhankelijke) compliance officer van het fonds toetst of er inbreuk op de compliance-regels (zoals de gedragscode) en/of beleidsuitgangspunten van het fonds heeft plaatsgevonden.

Met de uitbestedingspartijen worden naast de beschikbare rapportage ook periodieke besprekingen gepland om aansluiting te houden met (mogelijke) integriteitsrisico's op afstand.

Om de bewustwording met betrekking tot integriteit te bevorderen, wordt jaarlijks een themasessie Bewustwording Integriteit georganiseerd door het bestuur waarvoor ook de raad van toezicht en het verantwoordingsorgaan worden uitgenodigd.

E. Juridisch risico

Het juridisch risico is het risico dat voortvloeit uit wet- en regelgeving, overeenkomsten, pensioenreglementen en communicatie, waardoor juridische conflicten kunnen ontstaan en waaruit aansprakelijkheden kunnen voortvloeien.

Beheersmaatregelen:

De benodigde juridische kennis binnen het bestuur en het bestuursbureau wordt actueel gehouden met opleidingen en cursussen. Het fonds maakt gebruik van een toonaangevende (huis)adviseur (actuarieel en pensioen juridisch). Bij complexe juridische zaken (niet pensioen juridisch) worden externe juristen of specialisten ingehuurd.

Ontwikkelingen in wet- en regelgeving worden actief gevolgd door het fonds.

Door de countervailing power van het bestuursbureau en de uitbestedingspartijen (onderling) vindt continue monitoring plaats op de juridische risico's binnen de uitvoering.

7.3 Financieel crisisplan

Het financieel crisisplan bevat de maatregelen die het bestuur van het fonds op korte termijn effectief zal inzetten indien de dekkingsgraad of de premie van het fonds zich bevindt op of zeer snel beweegt richting kritieke waarden waardoor het realiseren van de missie (of hieruit afgeleide doelstellingen) van het fonds in gevaar komt.

Het crisisplan is onderdeel van de Abtn en is opgenomen in bijlage 6.

De in 2021 geaccordeerde ERB heeft geen aanleiding gegeven tot actualisatie van het financieel crisisplan. Nadere regelgeving als gevolg van het Wet toekomst pensioenen en de verlengde ministeriele regeling kunnen een trigger bevatten tot aanpassing. Volgens het fondsbeleid moest het fonds ultimo 2019 (zesde meetmoment) herstellen naar de wettelijke minimale dekkingsgraad. In januari 2020 en 2021 is door het bestuur besloten af te wijken van het beleid door gebruik te maken van de geboden faciliteit om te kunnen kiezen voor het zevende respectievelijk achtste meetmoment. De beleidsdekkingsgraad ligt sinds het derde kwartaal 2022 boven het VEV. Het fonds is daarmee uit herstel.

8. Risicohouding en haalbaarheidstoets

8.1 Risicohouding

Op grond van artikel 102a van de Pensioenwet draagt het bestuur, na overleg met de overige organen van het fonds, zorg voor de vastlegging van de doelstellingen en beleidsuitgangspunten, waaronder de risicohouding van het fonds. (zie hiervoor paragraaf 5.1.3).

Op grond van artikel 1a lid 3 van het Besluit FTK komt de risicohouding van het fonds voor de IPB-regeling tot uitdrukking in de door het fonds gekozen maximaal aanvaardbare afwijking van het pensioen in een pessimistisch scenario ten opzichte van het verwachte pensioen in een verwacht scenario. Voor de opbouwfase gaat het om het verwachte pensioen op de pensioendatum. Er is geen uitkeringsfase in de vorm van een variabel pensioen. De risicohouding moet voldoen aan de prudent person regel.

8.2 Haalbaarheidstoets

De haalbaarheidstoets geeft inzicht in het te verwachten pensioenresultaat op fondsniveau en de risico's die daarbij spelen, gegeven de financiële opzet van het fonds. Bij de invulling van de haalbaarheidstoets worden door het bestuur van het fonds kwantitatieve ondergrenzen bepaald die passen binnen de risicohouding van het fonds. De toets wordt uitgevoerd conform artikel 22 Besluit FTK en de nadere uitwerking in artikel 30 van de Regeling Pensioenwet. Het fonds heeft per 2 september 2015 de aanvangshaalbaarheidstoets uitgevoerd. Ieder jaar wordt de haalbaarheidstoets opnieuw uitgevoerd en worden de uitkomsten hiervan vastgesteld.

8.2.1 Uitkomsten aanvangshaalbaarheidstoets

Het fonds heeft een aanvangstoets laten uitvoeren. Op grond van artikel 22 lid 3 van het Besluit FTK dient de aanvangshaalbaarheidstoets te laten zien:

- a. dat het verwachte pensioenresultaat op fondsniveau boven de door het fonds te kiezen ondergrens voor dit pensioenresultaat blijft;
- b. dat het premiebeleid over de gehele berekeningshorizon voldoende realistisch en haalbaar is;
- c. dat het fonds voldoende herstelcapaciteit heeft om naar verwachting vanuit de situatie dat aan de vereisten voor het minimaal vereist eigen vermogen wordt voldaan, binnen de looptijd van het herstelplan aan de vereisten voor het vereist eigen vermogen te voldoen; en
- d. dat het pensioenresultaat op fondsniveau in het slechtweersscenario niet teveel afwijkt van het verwachte pensioenresultaat op fondsniveau, waarbij het fonds hiervoor de maximale afwijking vaststelt.

De door het fonds bepaalde grenzen en uitkomsten van de aanvangshaalbaarheidstoets zijn:

	Grenswaarde	Uitkomst
de ondergrens voor het verwachte pensioenresultaat vanuit de vereiste dekkingsgraad	Minimaal 93%	102%
de ondergrens voor het verwachte pensioenresultaat vanuit de feitelijke dekkingsgraad	Minimaal 85%	94%
de maximale afwijking van het pensioenresultaat in een slechtweersscenario	Maximaal 30%	28%

Hiermee is voldaan aan onderdeel a en d zoals hierboven benoemd. Daarnaast laat de aanvangshaalbaarheidstoets zien dat het fonds voldoende herstelcapaciteit heeft en dat het premiebeleid voldoende realistisch en haalbaar is. Hiermee is tevens voldaan aan onderdeel b en c zoals hierboven benoemd.

8.2.2 Jaarlijkse haalbaarheidstoets

Met de jaarlijkse haalbaarheidstoets wordt vanuit de feitelijke financiële positie getoetst of het verwachte pensioenresultaat op fondsniveau boven de door het fonds gekozen ondergrens voor dit pensioenresultaat blijft en of het pensioenresultaat op fondsniveau in het slechtweersscenario niet meer afwijkt van het verwachte pensioenresultaat op fondsniveau dan de gekozen maximale afwijking.

8.2.3 Maatregelen ingeval onvoldoende jaarlijkse haalbaarheidstoets

Indien bij de jaarlijkse haalbaarheidstoets blijkt dat:

- het verwachte pensioenresultaat op fondsniveau lager is dan de gekozen ondergrens; en/of
- de afwijking van het pensioenresultaat in het slechtweersscenario wijkt meer af dan de gekozen maximale afwijking,

treedt het fonds in overleg met de sociale partners om te bezien of, en zo ja welke, maatregelen genomen moeten worden.

8.3 Procedures voor de uitvoering, vaststelling en verantwoording van de haalbaarheidstoets

Op grond van lid 4 van artikel 30c van de regeling pensioenwet stelt het fonds procedures vast voor de uitvoering, vaststelling en verantwoording van de haalbaarheidstoets.

Uitvoeren

Het fonds heeft op 2 september 2015 een aanvangshaalbaarheidstoets laten uitvoeren. Jaarlijks zal het bestuur uiterlijk vóór 1 juli de jaarlijkse haalbaarheidstoets uit laten voeren. Ingeval bij de jaarlijkse haalbaarheidstoets blijkt dat niet wordt voldaan aan een van de criteria, dan wordt gehandeld conform het bepaalde in paragraaf 8.2 “Maatregelen ingeval onvoldoende jaarlijkse haalbaarheidstoets”.

Vaststellen

Voor de vaststelling van de aanvangshaalbaarheidstoets en de jaarlijkse haalbaarheidstoets wordt verwezen naar hetgeen in paragraaf 8.2 is opgenomen.

Verantwoording

De uitkomsten van de (jaarlijkse) haalbaarheidstoets en een toelichting daarbij worden gedeeld met het verantwoordingsorgaan van het fonds. In het jaarlijks oordeel en de daaruit voortvloeiende rapportage voor het jaarverslag van het fonds zal het verantwoordingsorgaan zijn oordeel over deze uitkomsten meenemen.

8.4 Risicohouding IPB-regeling

Zie voor de risicohouding van de IPB-regeling het IPB-beleggingsbeleid.

9. Vaststelling Abtn

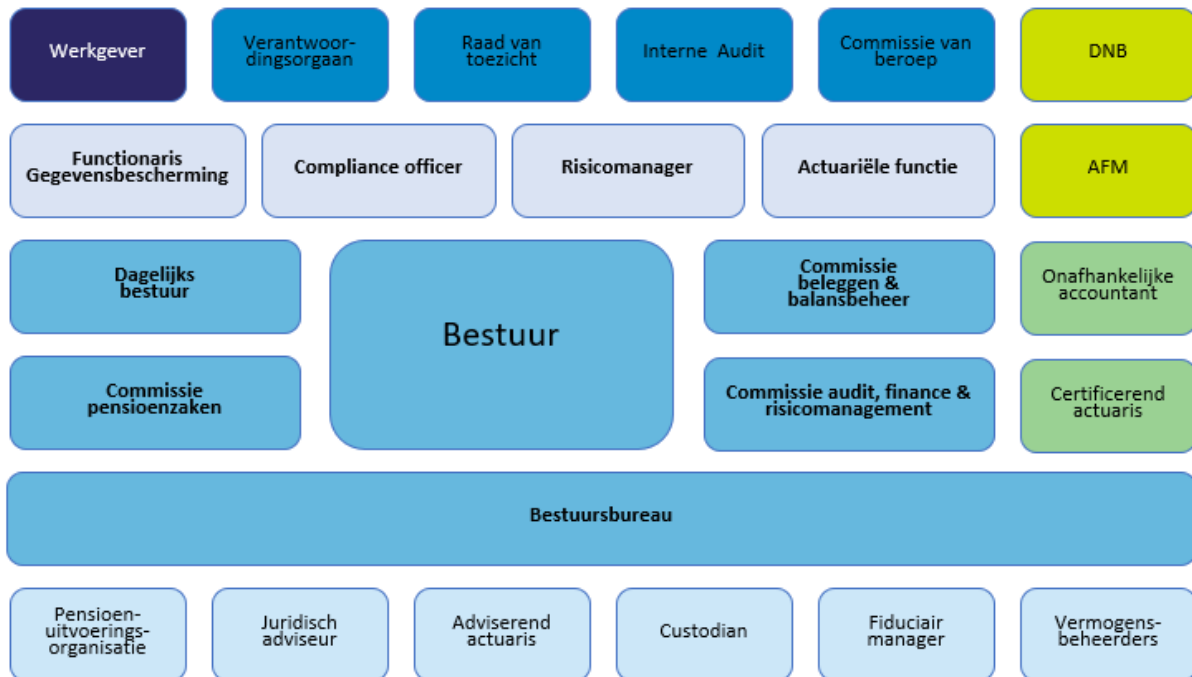
Deze Abtn is vastgesteld op 20 februari 2025.

Bijlagen

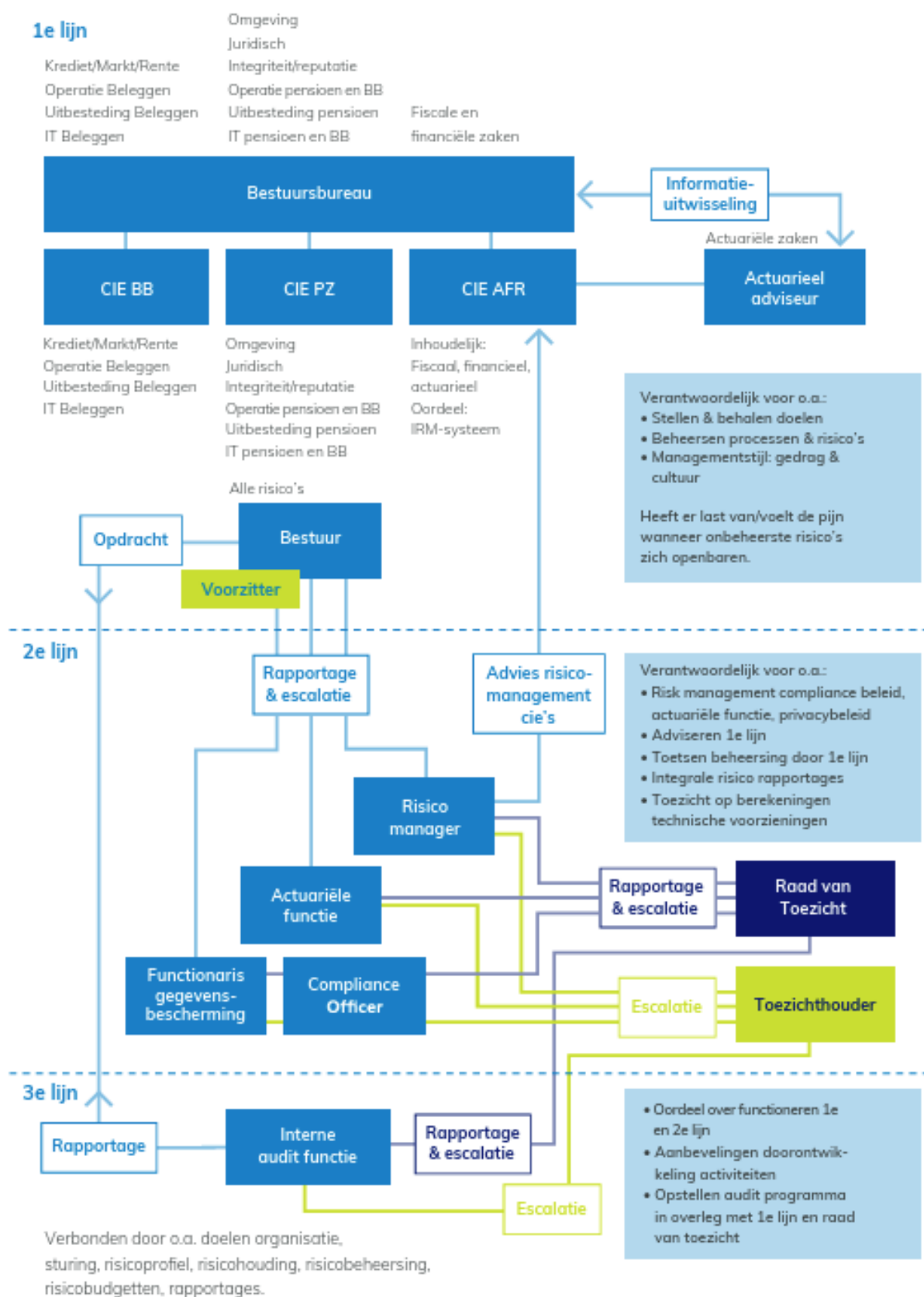
- 1: Organogram
- 2: Oude regelingen en overgangsbepalingen
- 3: Verklaring inzake de beleggingsbeginselen
- 4: Ervaringssterfte
- 5: Financieel crisisplan
- 6: Begrippenlijst

Bijlage 1 Organogram & grafische weergave governance

Organogram Stichting Pensioenfonds UWV (in hoofdlijnen)

Grafische weergave governance Stichting Pensioenfonds UWV

Bijlage 2 Oude regelingen en overgangsbepalingen

Hieronder volgen op hoofdlijnen de inhoud van de oude regelingen.

Pensioenregeling 2006

Voor deelnemers geboren:

- op of na 1 januari 1950, en
- voor 1 januari 1950, die geen aanspraak hebben op een VUT-, FPU-, of OBU-garantie, geldt Pensioenregeling 2006.

Deze regeling is in werking getreden op 1 januari 2006.

Tot 1 januari 2014 is de pensioenrichtleeftijd 65 jaar en het opbouwpercentage maximaal 2,1%.

Dit opbouwpercentage kan lager worden vastgesteld indien de financiële positie van het fonds ontoereikend is en er sprake is van een dekkingstekort.

Voor 2013 is daarom het opbouwpercentage verlaagd naar 1,67%.

In 2014 is de pensioenrichtleeftijd gewijzigd naar 67 jaar met een opbouwpercentage van 2,05%.

Vanaf 2015 bedraagt het opbouwpercentage 1,875% en vanaf 2018 1,738%

Partnerpensioen: Naast het risicopartnerpensioen voor overlijden tijdens de deelneming vond tot 1 januari 2018 opbouw van een uitgesteld partnerpensioen plaats (35% van het ouderdomspensioen) voor overlijden na pensionering. Voor de vanuit actieve dienst gepensioneerden is een wezenpensioen verzekerd, gelijk aan 14% van het ouderdomspensioen.

De levenslange pensioenaanspraken op leeftijd 65 jaar zijn op 1 januari 2019 geconverteerd naar leeftijd 67 jaar.

Individueel Pensioenbeleggen (IPB)

Naast de 'basisregeling' beheert het fonds de (inmiddels gesloten) regeling Individueel Pensioenbeleggen (IPB) voor aanvullend ouderdomspensioen. De IPB-regeling van het fonds bestaat uit twee gesloten regelingen, waarbij geen sprake is van nieuwe premie-inleg. Het betreft een individuele bijspaarregeling en de VPL-regeling. VPL staat voor Wet aanpassing fiscale behandeling VUT/prepensioen en introductie levensloopregeling. Bij afschaffing van VUT en prepensioen hadden werkgevers en werknemers arbeidsvoorwaardelijke afspraken gemaakt. VPL is daarmee een overgangsregeling voor een bepaalde groep deelnemers voor (voorwaardelijk) extra pensioen. Vanaf 1 januari 2015 legt de deelnemer geen vrijwillige premie meer in. De werkgever legt sinds februari 2018 geen premie meer in de VPL-regeling.

Op 67-jarige leeftijd en bij beëindiging van de deelneming voor deze leeftijd, wordt het IPB-saldo omgezet in een pensioenaanspraak tegen de dan geldende actuariële grondslagen. De deelnemer aan de VPL-regeling kan kiezen voor een variabele pensioenuitkering (doorbeleggen) bij een andere aanbieder. Bij overlijden van de deelnemer voor omzetting van het IPB-kapitaal in ouderdomspensioen wordt van het IPB-kapitaal levenslang partnerpensioen en/of wezenpensioen aangekocht.

Pensioenregeling 2005

Deze regeling geldt voor deelnemers geboren vóór 1 januari 1950 en waarop de garantieregelingen VUT, FPU of OBU van toepassing was en die die op 1 januari 2006 niet onder de pensioenregeling 2006 vielen. In deze regeling vindt geen actieve opbouw meer plaats. Alle deelnemers zijn inmiddels gepensioneerd.

Overgangsbepalingen

Voor de gepensioneerde of gewezen deelnemer van de Stichting Pensioenfonds Cadans die in de periode vóór 1 januari 1996 met pensioen is gegaan of gewezen deelnemer is geworden, wordt een afwijkend indexatiebeleid gevoerd. De groep ex-Cadans deelnemers, met een ingegaan pensioen of premievrij recht voor 1996, heeft een onvoorwaardelijke toeslag. Zie ook paragraaf 3.2.3.

Bijlage 3 Verklaring inzake de beleggingsbeginselen

Pensioenfonds UWV

Verklaring inzake de beleggingsbeginselen

Amsterdam, 20 februari 2025

Inleiding

Achtergrond en doelstelling

Pensioenfonds UWV heeft deze 'Verklaring inzake de beleggingsbeginselen' ('Verklaring') opgesteld ten behoeve van de deelnemers in het pensioenfonds. De Verklaring beschrijft op beknopte wijze de uitgangspunten en inrichting van het beleggingsbeleid van Pensioenfonds UWV omtrent de hoofdregeling. De uitgangspunten en inrichting van het beleggingsbeleid van de IPB-regeling (gesloten overgangsregeling) zijn separaat beschreven in het IPB-beleggingsbeleid.

Verantwoordelijkheid voor de Verklaring

Het bestuur van Pensioenfonds UWV is verantwoordelijk voor de Verklaring. Het bestuur stelt de Verklaring op met behulp van de verschillende commissies en het bestuursbureau.

Wijziging

De in deze Verklaring behandelde onderwerpen zijn voortdurend onderwerp van discussie, door veranderende interne of externe omstandigheden. Pensioenfonds UWV zal deze Verklaring bij belangrijke wijzigingen in het beleggingsbeleid herzien en ten minste eens in de drie jaar.

Organisatie en regeling

Doelstelling

Stichting Pensioenfonds UWV heeft ten doel het verstrekken of doen verstrekken van pensioenen en/of andere uitkeringen ter bescherming tegen geldelijke gevolgen van ouderdom, invaliditeit en overlijden van werknemers, gewezen werknemers en hun nabestaanden. Het pensioenfonds voert alleen activiteiten uit die dit doel dienen.

De pensioenregelingen van het fonds zijn voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregelingen. De premie voor deze regelingen wordt ingebracht door de werkgever. De werknemers dragen hun aandeel in de premie bij op basis van cao-afspraken. Deelnemers aan de pensioenregelingen zijn de werknemers die vallen onder de werkingssfeer van de cao van de werkgever, de leden van de Raad van Bestuur, de gewezen deelnemers en gepensioneerden.

Pensioenfonds UWV voert de pensioenregelingen uit voor het personeel van de werkgever.

De uitvoering van het vermogensbeheer is via de fiduciair manager uitbesteed aan externe vermogensbeheerders. Het bestuur besluit, op advies van de fiduciair manager, ten aanzien van de aanstelling en het ontslag van de vermogensbeheerders. De contracten met de externe vermogensbeheerders staan allen direct op naam van Pensioenfonds UWV. Dit geldt ook voor de contracten die gebruikt worden voor derivaten.

Voor illiquide beleggingen, bestaande uit vastgoed en infrastructuur, heeft het fonds gespecialiseerde adviseurs aangesteld.

Bestuur

Op grond van de statuten bestaat het bestuur uit negen leden. Drie leden worden, namens de werkgever, in hun functie als bestuurder van het fonds voorgedragen door de Raad van Bestuur van de werkgever. Vier leden worden, namens de werknemers, voorgedragen door de Ondernemingsraad en twee leden worden, namens de (pre)pensioengerechtigden, benoemd na verkiezing door en uit de (pre)pensioengerechtigden. Statutair heeft de werkgever het recht de (plaatsvervangend) voorzitter aan te wijzen. De (plaatsvervangend) secretaris wordt gekozen uit de vertegenwoordigers van de deelnemers en (pre)pensioengerechtigden in het bestuur. De bestuursleden hebben maximaal vier jaren zitting in het bestuur, waarna de termijn éénmalig verlengd kan worden. In het geval zich een bijzondere situatie

voordoet kan het bestuur besluiten om maximaal een tweede verlengingstermijn van vier jaar toe te kennen. In verband met de (continuering van) deskundigheid binnen het bestuur is er een rooster van aftreden opgesteld.

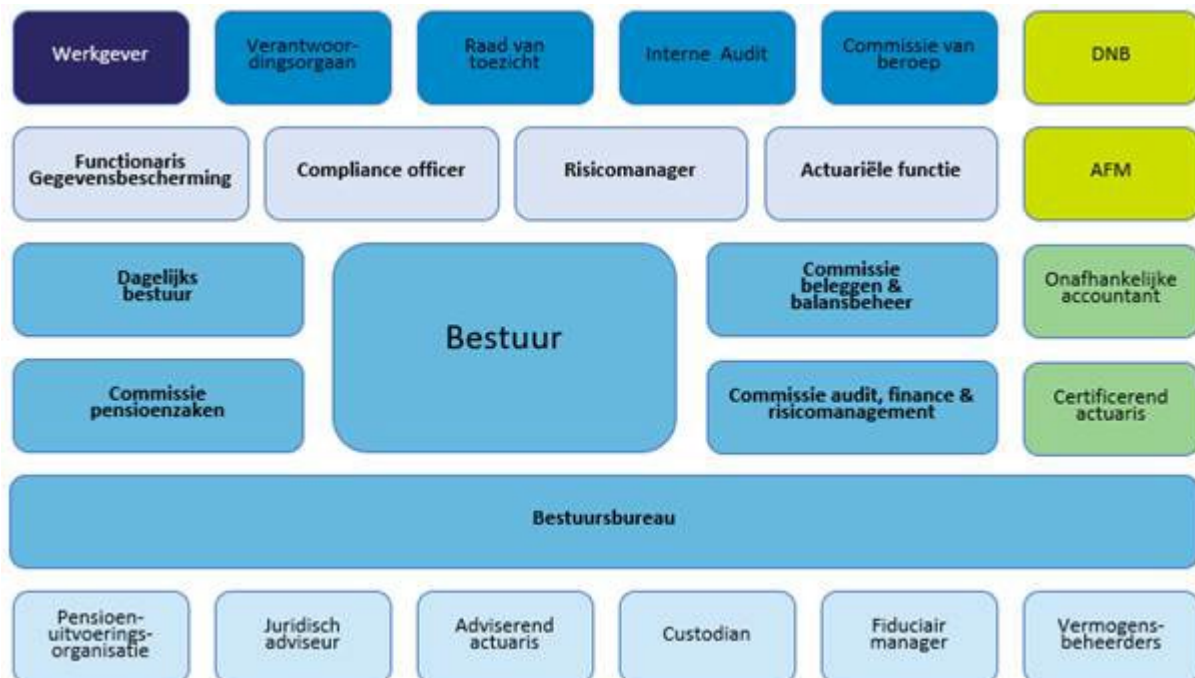
In zijn besluitvormingsproces wordt het bestuur ondersteund en geadviseerd door commissies, welke bestaan uit bestuursleden eventueel aangevuld met (externe) adviseurs. De volgende commissies zijn hiervoor operationeel:

- Commissie beleggingen en balansbeheer;
- Commissie audit, finance en risicomanagement;
- Commissie pensioenzaken.

Incidenteel zijn commissies operationeel zoals verkiezingscommissie en commissie van beroep.

Naast deze genoemde commissies is er een raad van toezicht en een verantwoordingsorgaan. Deze organen zijn ingericht om invulling te kunnen geven aan de governance structuur van het fonds.

Het organogram van het fonds ziet er als volgt uit (in hoofdlijnen):

Beleggingsbeleid van Pensioenfonds UWV

Algemeen

Om nu en in de toekomst alle pensioenen te kunnen uitkeren, worden de door de werknemer en de werkgever ingeleigde pensioenpremies belegd. De premies op een spaarrekening zetten of investeren in staatsleningen is niet voldoende. Het overgrote deel van de (toekomstige) pensioenuitkeringen moet worden gefinancierd uit rendement op het opgebouwde vermogen. Om dat rendement te behalen, beleggen pensioenfonds hun vermogen. Dat geldt ook voor Pensioenfonds UWV. Het vermogen wordt wereldwijd gespreid belegd met als doel binnen gekozen risicogrenzen een maximaal rendement te behalen. Het beleggingsbeleid wordt periodiek vastgesteld.

Het bestuur heeft de beleidsuitgangspunten van Pensioenfonds UWV voor de uitvoering van de pensioenregeling in kaart gebracht in overleg met cao-partijen. De beleidsuitgangspunten vormen de kwalitatieve uitgangspunten van de risicohouding en

zijn dan ook de belangrijkste uitgangspunten voor beleidswijzigingen. De kwalitatieve uitgangspunten van de risicohouding zijn:

- De premie dient stabiel te zijn.
- Het opbouwpercentage dient zo hoog mogelijk te zijn.
- Bij de afweging opbouwpercentage / toeslag prevaleert binnen redelijke grenzen het opbouwpercentage.
- Er is een streven om toeslagen te kunnen verlenen en dit wordt gefinancierd uit rendementen.
- Kortingen van nominale pensioenaanspraken en –rechten zijn acceptabel als deze nodig zijn om de lange termijn doelstellingen te halen.

In het beleggingsbeleid van het fonds wordt rekening gehouden met deze risicohouding.

Het beleggingsbeleid geeft aan hoe het vermogen over diverse beleggingscategorieën (zoals (staats)leningen, aandelen en onroerend goed) moet worden verdeeld. De mix aan beleggingen die zo ontstaat heet de Strategische Asset Allocatie.

Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid staat de prudent person regel centraal. De prudent person regel rust op de volgende pijlers:

- De activa worden belegd in het belang van de deelnemers en pensioengerechtigden.
- De activa worden zodanig belegd dat de veiligheid, de kwaliteit, de liquiditeit en het rendement van de portefeuille als geheel wordt gewaarborgd.

Het fonds beoordeelt elke belegging op grond van risico- en rendementsoverwegingen. Volgens de prudent person regel is daarbij op voorhand geen enkele afzonderlijke beleggingscategorie, beleggingsinstrument of beleggingstechniek uit te sluiten, omdat steeds wordt gekeken naar het effect van de belegging op de totale portefeuille in relatie tot de verplichtingen.

Door het bestuur zijn de volgende Beleggingsovertuigingen vastgesteld. Beleggingsovertuigingen (*Investment Beliefs*) zijn de beleggingsbeginselen van het bestuur. Deze beginselen zijn gebaseerd op bewuste keuzes, die als uitgangspunten dienen voor het beleggingsbeleid van het fonds:

- De strategische assetallocatie is de belangrijkste beslissing in het beleggingsproces en het bestuur is hiervoor verantwoordelijk.
- Het beleggingsbeleid is strategisch gericht op de lange termijn.
- Passief beheer is voor Pensioenfonds UWV de standaardbenadering van beleggen.
- De gedeeltelijke rente-afdekking is een compromis tussen renterisico en koopkrachtbehoud
- Eenvoud boven complexiteit.
- Beleggingsrisico wordt alleen genomen als Pensioenfonds UWV goed kan onderbouwen dat het op de lange termijn voordeel zal opleveren.
- Kosten¹⁷ doen ertoe en moeten effectief beheerst worden.
- Maatschappelijk verantwoord beleggen is het kader waarbinnen Pensioenfonds UWV belegt. Uitgangspunt daarbij zijn de normen en waarden van UWV.
- Pensioenfonds UWV publiceert de beleggingsdoelstellingen en rendementsmaatstaven en legt op duidelijke wijze verantwoording af. Transparantie is cruciaal.

¹⁷ De gerealiseerde vermogensbeheerkosten worden getoetst aan de begrote kosten (1 x per jaar).

Vaststellen beleggingsbeleid

Het strategische beleggingsbeleid van het fonds is gebaseerd op uitgevoerde ALM-studies en wordt periodiek door het bestuur vastgesteld. Eventuele wijzigingen zullen altijd met behulp van ALM-studies worden getoetst. Bij elke nieuwe invulling van de portefeuille wordt getoetst of de invulling aansluit bij de uitgangspunten van de ALM-studie.

Risicobeleid

Pensioenfonds UWV hanteert een integraal risicomanagement beleid. Dit houdt in dat de risico's die het fonds loopt continu worden gemonitord en dat het daaruit een lerend vermogen haalt om het risico management voortdurend te verbeteren.

Onder financiële risico's worden verstaan de negatieve gevolgen van veranderingen in rente en marktprijzen van de beleggingen in de portefeuille, kredietwaardigheid van debiteuren, volatiliteit, correlatie, liquiditeit in de markten en de risico's van concentratie in de portefeuille.

De beleggingen en de verplichtingen van het fonds zijn gewaardeerd tegen marktwaarde. Dit betekent dat ontwikkelingen van rente- en waardeveranderingen van de beleggingen invloed hebben op de financiële positie van het fonds. Om dit matching- en marktprijsrisico te beheersen heeft het fonds de volgende maatregelen genomen:

- keuze voor een behoudende Strategische Allocatie met een gematigd verwacht risico op het niveau van de sub-asset categorie;
- statische overlay voor het aanvullend afdekken van het renterisico met een renteafdekking op portefeuille niveau;

De volgende niet financiële risico's binnen het beleggingsbeleid kunnen worden onderscheiden:

- Omgevingsrisico;
- Operationeel risico;
- Uitbestedingsrisico;
- Juridisch risico;
- Bestuur en besluitvormingsrisico.

Beleggingsrichtlijnen

Op basis van de in 2023 uitgevoerde ALM-studie zijn de volgende normgewichten voor het Strategisch Beleggingsbeleid 2024-2026 vastgesteld.

Strategisch beleid 2024-2026	
Matchingportefeuille	27,9%
Renteafdekking (toezicht)	85%, obv besluit 2024
Verhouding staat-swap matchingportefeuille	30% - 70%
Rendementsportefeuille	72,1%
Aandelen	21,0%
Aandelen ontwikkelde landen	18,9% ¹⁸
Aandelen opkomende landen	2,1%
Onroerend Goed	10,0%
Niet-beursgenoteerd OG	10,0%

¹⁸ NB: regioverdeling gewijzigd naar marktgewogen.

Beursgenoteerd OG	-
Alternatieve beleggingen	7,0%
Grondstoffen	-
Private Debt / Direct Lending	3,0%
Private Equity & Infrastructuur	4,0%
Vastrentende waarden Investment Grade	20,6%
IG bedrijfsobligaties (EUR)	6,6%
Hypotheken (illiquide)	14,0%
Hoogrentende vastrentende waarden	12,4%
High Yield bedrijfsobligaties (EUR) (incl. Bank Loans)	6,2%
Emerging Market Debt	6,2%
Liquiditeiten (incl. valuta afdekking)	1,1%
Totaal	100%

Strategisch wordt het renterisico van de verplichtingen afgedekt met een vast percentage van 85%.

Het valutarisico wordt gedeeltelijk afgedekt.

Binnen de matching portefeuille is op dit moment geen valutarisico aanwezig, omdat louter in euro's wordt belegd. Binnen de rendementsportefeuille wordt het USD, GBP en JPY risico voor 50% afgedekt; uitzondering is de categorie private markets en High Yield Europa waarbinnen respectievelijk 80% en 100% van het valutarisico wordt afgedekt.

Eenmaal per jaar worden, na vaststelling van de strategische portefeuille door het bestuur, de feitelijke gewichten van de verschillende beleggings categorieën in lijn gebracht met de strategische gewichten.

Wanneer gedurende het jaar de afwijking van een categorie groter is dan 10% van de strategische allocatie wordt ook over gegaan tot (gedeeltelijke) herbalancerings.

Uitvoering

Uitbesteding Beleggingsbeleid

De uitvoering van de beleggingen is uitbesteed aan externe partijen. Echter de beslissingen over het strategisch beleggingsbeleid worden door het bestuur genomen, met advies van de commissie beleggingen en balansbeheer en de ondersteuning van het bestuursbureau. Specifieke vraagstukken, zoals bijvoorbeeld het uitvoeren van een ALM-studie, kunnen worden uitbesteed aan externe adviseurs.

Rapportage en Verantwoording

De custodian is verantwoordelijk voor het bewaren van de stukken en het administreren van de beleggingen. Daarnaast monitort de custodian continu de beleggingsrestricties van alle portefeuilles. De custodian rapporteert hierover en over de performance in verscheidene frequenties.

De fiduciair manager verzorgt de maand en kwartaal rapportage over het gehele beleggingsbeleid. Hierin worden de rapportages van externe vermogensbeheerders geconsolideerd.

De beleggingen worden gewaardeerd op marktwaaarde.

Maatschappelijke verantwoordelijkheid

Het fonds heeft als primaire doelstelling het zorg dragen voor een goede uitvoering van de pensioenregeling van de deelnemers. Vanuit deze doelstelling en gebaseerd op de uitgangspunten van de Pensioenfederatie en de UNPRI meent het bestuur dat:

- het in eerste instantie haar plicht is een zo hoog mogelijk rendement te behalen;
- een actief MVB-beleid (ook wel Environmental Social Governance-beleid genoemd) een factor is die aan die rendementsdoelstelling een positieve bijdrage kan leveren.

Bij de uitvoering van het MVB-beleid onderschrijft het fonds de UNPRI. De "Principles for Responsible Investment" zijn door het fonds ondertekend.

Daarnaast zal het fonds bij het beoordelen van een onderneming op hun MVB-beleid de principes van de UN Global Compact, OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business and Human Rights als uitgangspunt nemen.

Pensioenfonds UWV gaat er vanuit dat financieel en maatschappelijk rendement op lange termijn samengaan. Daardoor kan ook in de toekomst een goed en betaalbaar pensioen worden verzorgd. En dat pensioen kan dan genoten worden in een 'leefbare' wereld.

Het MVB-beleid, inclusief de daarbij gehanteerde implementatie-instrumenten, is in zijn geheel te lezen op de website van het fonds.

Bijlage 4 Ervaringssterfte

Stichting Pensioenfonds UWV Ervaringssterfte
op basis van het Willis Towers Watson Ervaringssterftemodel 2024

	Correctiefactoren Hoofdverzekerde	
Leeftijd	Man	Vrouw
0 t/m 14	0,133	0,328
15	0,133	0,328
16	0,133	0,328
17	0,133	0,329
18	0,133	0,330
19	0,134	0,334
20	0,135	0,339
21	0,136	0,345
22	0,139	0,354
23	0,142	0,363
24	0,147	0,375
25	0,155	0,391
26	0,165	0,408
27	0,179	0,428
28	0,195	0,450
29	0,214	0,473
30	0,234	0,494
31	0,255	0,514
32	0,276	0,532
33	0,295	0,549
34	0,312	0,563
35	0,329	0,576
36	0,344	0,585
37	0,358	0,591
38	0,372	0,595
39	0,384	0,597
40	0,396	0,600
41	0,407	0,601
42	0,417	0,602
43	0,426	0,604
44	0,435	0,605
45	0,442	0,606
46	0,449	0,607
47	0,456	0,610
48	0,463	0,615
49	0,471	0,621
50	0,481	0,629
51	0,492	0,639
52	0,504	0,649
53	0,517	0,660
54	0,528	0,670
55	0,539	0,680
56	0,547	0,690
57	0,554	0,699
58	0,559	0,708
59	0,563	0,718
60	0,566	0,728

	Correctiefactoren Medeverzekerde	
Leeftijd	Man	Vrouw
0 t/m 14	1,160	1,253
15	1,160	1,251
16	1,160	1,244
17	1,160	1,233
18	1,160	1,215
19	1,159	1,191
20	1,152	1,161
21	1,136	1,124
22	1,108	1,084
23	1,063	1,038
24	1,002	0,988
25	0,933	0,940
26	0,860	0,896
27	0,791	0,858
28	0,733	0,829
29	0,688	0,810
30	0,656	0,797
31	0,635	0,789
32	0,623	0,786
33	0,617	0,785
34	0,616	0,787
35	0,617	0,791
36	0,621	0,797
37	0,627	0,805
38	0,634	0,813
39	0,643	0,820
40	0,652	0,827
41	0,662	0,832
42	0,672	0,836
43	0,682	0,838
44	0,691	0,838
45	0,700	0,838
46	0,706	0,838
47	0,711	0,838
48	0,715	0,839
49	0,717	0,841
50	0,719	0,843
51	0,721	0,846
52	0,724	0,849
53	0,728	0,852
54	0,732	0,855
55	0,738	0,856
56	0,745	0,857
57	0,752	0,857
58	0,760	0,857
59	0,767	0,857
60	0,786	0,866

Stichting Pensioenfonds UWV Ervaringssterfte
op basis van het Willis Towers Watson Ervaringssterftemodel 2024

Correctiefactoren Hoofdverzekerde		
Leeftijd	Man	Leeftijd
61	0,569	0,741
62	0,574	0,756
63	0,582	0,775
64	0,594	0,800
65	0,611	0,829
66	0,632	0,862
67	0,655	0,897
68	0,680	0,932
69	0,703	0,966
70	0,724	0,997
71	0,743	1,024
72	0,760	1,048
73	0,775	1,068
74	0,789	1,085
75	0,804	1,100
76	0,817	1,111
77	0,831	1,123
78	0,843	1,131
79	0,855	1,139
80	0,866	1,145
81	0,877	1,152
82	0,886	1,157
83	0,895	1,162
84	0,903	1,166
85	0,910	1,169
86	0,917	1,173
87	0,923	1,176
88	0,929	1,178
89	0,935	1,176
90	0,941	1,172
91	0,947	1,163
92	0,953	1,150
93	0,959	1,135
94	0,965	1,117
95	0,971	1,098
96	0,977	1,080
97	0,982	1,060
98	0,988	1,040
99	0,994	1,020
100 e.v.	1,000	1,000

Correctiefactoren Medeverzekerde		
Leeftijd	Man	Leeftijd
61	0,782	0,860
62	0,790	0,862
63	0,796	0,864
64	0,803	0,866
65	0,809	0,868
66	0,815	0,869
67	0,821	0,870
68	0,826	0,869
69	0,831	0,868
70	0,835	0,867
71	0,838	0,865
72	0,841	0,863
73	0,844	0,861
74	0,846	0,859
75	0,848	0,858
76	0,850	0,857
77	0,852	0,856
78	0,853	0,856
79	0,853	0,856
80	0,854	0,856
81	0,854	0,857
82	0,854	0,858
83	0,854	0,859
84	0,854	0,861
85	0,856	0,863
86	0,860	0,866
87	0,865	0,870
88	0,873	0,876
89	0,882	0,883
90	0,892	0,891
91	0,903	0,902
92	0,913	0,913
93	0,924	0,924
94	0,935	0,935
95	0,946	0,946
96	0,957	0,957
97	0,968	0,967
98	0,978	0,978
99	0,989	0,989
100	1,000	1,000

Bijlage 5 Rendementscurve gedempte kostendeekkende premie 2023 – 2028

De gedempte kostendeekkende premie wordt berekend op basis van onderstaande verwachte rendementscurve. Dit is een forward curve (peildatum 30 september 2023). Daarnaast wordt onderstaande toeslagcurve gehanteerd in de bepaling van de gedempte kostendeekkende premie.

Jaar	Verwacht rendement	Toeslag-curve	Jaar	Verwacht rendement	Toeslag-curve	Jaar	Verwacht rendement	Toeslag-curve
1	4,890%	3,000%	35	3,624%	2,000%	69	3,555%	2,000%
2	4,482%	3,100%	36	3,617%	2,000%	70	3,586%	2,000%
3	4,278%	2,500%	37	3,632%	2,000%	71	3,541%	2,000%
4	4,220%	2,400%	38	3,630%	2,000%	72	3,572%	2,000%
5	4,223%	2,300%	39	3,629%	2,000%	73	3,566%	2,000%
6	4,246%	2,200%	40	3,609%	2,000%	74	3,559%	2,000%
7	4,287%	2,200%	41	3,522%	2,000%	75	3,553%	2,000%
8	4,318%	2,200%	42	3,498%	2,000%	76	3,587%	2,000%
9	4,373%	2,200%	43	3,498%	2,000%	77	3,540%	2,000%
10	4,390%	2,000%	44	3,499%	2,000%	78	3,576%	2,000%
11	4,436%	2,000%	45	3,501%	2,000%	79	3,570%	2,000%
12	4,441%	2,000%	46	3,505%	2,000%	80	3,565%	2,000%
13	4,403%	2,000%	47	3,511%	2,000%	81	3,559%	2,000%
14	4,399%	2,000%	48	3,493%	2,000%	82	3,554%	2,000%
15	4,401%	2,000%	49	3,501%	2,000%	83	3,594%	2,000%
16	4,100%	2,000%	50	3,511%	2,000%	84	3,544%	2,000%
17	4,110%	2,000%	51	3,577%	2,000%	85	3,584%	2,000%
18	4,099%	2,000%	52	3,564%	2,000%	86	3,533%	2,000%
19	4,102%	2,000%	53	3,551%	2,000%	87	3,575%	2,000%
20	4,109%	2,000%	54	3,567%	2,000%	88	3,571%	2,000%
21	3,838%	2,000%	55	3,555%	2,000%	89	3,566%	2,000%
22	3,840%	2,000%	56	3,573%	2,000%	90	3,562%	2,000%
23	3,849%	2,000%	57	3,563%	2,000%	91	3,558%	2,000%
24	3,838%	2,000%	58	3,552%	2,000%	92	3,553%	2,000%
25	3,844%	2,000%	59	3,573%	2,000%	93	3,599%	2,000%
26	3,728%	2,000%	60	3,563%	2,000%	94	3,545%	2,000%
27	3,734%	2,000%	61	3,553%	2,000%	95	3,541%	2,000%
28	3,730%	2,000%	62	3,577%	2,000%	96	3,589%	2,000%
29	3,728%	2,000%	63	3,568%	2,000%	97	3,585%	2,000%
30	3,747%	2,000%	64	3,560%	2,000%	98	3,529%	2,000%
31	3,619%	2,000%	65	3,551%	2,000%	99	3,578%	2,000%
32	3,620%	2,000%	66	3,578%	2,000%	100	3,575%	2,000%
33	3,625%	2,000%	67	3,570%	2,000%			
34	3,632%	2,000%	68	3,563%	2,000%			

Bijlage 6 Financieel crisisplan

Financieel crisisplan

De in 2024 geaccordeerde ERB heeft geen aanleiding gegeven tot actualisatie van het financieel crisisplan. Nadere regelgeving als gevolg van de Wtp en de verlengde ministeriele regeling kunnen een trigger bevatten tot aanpassing.

Amsterdam, 20 februari 2025

1. Inleiding

Dit financieel crisisplan bevat een beschrijving van maatregelen die het bestuur van Pensioenfonds UWV op korte termijn effectief kan inzetten indien de dekkingsgraad, de premie of de liquiditeit van het fonds zich bevindt op of zeer snel beweegt richting kritieke waarden waardoor het realiseren van de missie (of hieruit afgeleide doelstellingen) van het pensioenfonds in gevaar komt. Met dit crisisplan wordt voldaan aan de vereisten van artikel 145 van de Pensioenwet en artikel 29b van het Besluit FTK. Het risicobeleid van het fonds is ingericht binnen het huidige financieel toezichtkader en het huidige pensioencontract.

Het voorliggende financiële crisisplan ziet voornamelijk toe op de uitgangspunten van het financieel toetsingskader wat van toepassing is op de huidige pensioenregeling. Met oog op de transitie naar een nieuwe pensioenregeling wordt in samenhang met het implementatieplan het voorliggende plan aangepast. Daar waar nodig is het liggende financiële crisisplan geactualiseerd aan de hand van reeds gewijzigde wet- en regelgeving.

2. Visie, missie en risicohouding van het fonds

2.1 Visie

Verder bouwen aan een duurzame en toekomstbestendig pensioenregeling voor de deelnemers en gepensioneerden vanuit een robuuste en doelmatige organisatie. En de deelnemer in staat stellen tijdig de regie op het eigen pensioendossier te nemen.

2.2 Missie

In opdracht van sociale partners voeren we de pensioenovereenkomst uit en behalen we een zo goed mogelijk pensioenresultaat voor de deelnemers en gepensioneerden.

2.3 Risicohouding

Om de pensioentoezeggingen te verwezenlijken neemt het bestuur afgewogen risico's. Het risicoprofiel van het pensioenfonds is erop gericht om de risico's te beheersen die het behalen van de doelstelling kunnen belemmeren. De hoofddoelstelling is het uitkeren van de nominale pensioenaanspraken en –rechten met de aanvullende ambitie om, in de toekomst, toeslagen te kunnen verlenen. Het risicoprofiel valt binnen de limieten van het risicobudget zoals het bestuur in 2009 heeft bepaald via het toenmalige langetermijnherstelplan. Vanaf het derde kwartaal van 2022 is het fonds uit herstel. Er was geen aanleiding om de risicohouding bij te stellen.

2.3.1 Risicohouding

De risicohouding van het pensioenfonds is de mate waarin het pensioenfonds bereid is risico's te lopen om de doelstellingen te realiseren. De risicohouding wordt na overleg met de sociale partners en na overleg met de organen van het pensioenfonds vastgesteld. Daarbij bepalen de kenmerken van het pensioenfonds mede de mate waarin het pensioenfonds risico's kan lopen.

De risicohouding van het fonds bestaat uit drie onderdelen:

1. Kwalitatieve uitgangspunten.
2. Kwantitatieve uitgangspunten op korte termijn uitgedrukt in het vereist eigen vermogen (VEV).
3. Kwantitatieve uitgangspunten op lange termijn uitgedrukt in het pensioenresultaat en de ondergrenzen van de haalbaarheidstoets.

Kwalitatieve uitgangspunten

Het bestuur heeft samen met de cao-partijen de beleidsuitgangspunten van het pensioenfonds voor de uitvoering van de pensioenregeling in kaart gebracht. Deze beleidsuitgangspunten vormen de kwalitatieve uitgangspunten van de risicohouding en zijn dan ook de belangrijkste uitgangspunten voor beleidswijzigingen. De kwalitatieve uitgangspunten van de risicohouding zijn:

- De premie dient stabiel te zijn.
- Het opbouwpercentage dient zo hoog mogelijk te zijn.
- Bij de afweging opbouwpercentage / toeslag prevaleert binnen redelijke grenzen het opbouwpercentage.
- Er is een streven om toeslagen te kunnen verlenen en dit wordt gefinancierd uit rendementen.
- Kortingen van nominale pensioenaanspraken en –rechten zijn acceptabel als deze nodig zijn om de lange termijn doelstellingen te halen.

Kwantitatieve uitgangspunten korte termijn

Het risico op de korte termijn komt tot uitdrukking in de hoogte van de vereiste dekkingsgraad. Deze is op basis van het strategisch beleggingsprofiel van het pensioenfonds bepaald op 116,6 procent¹⁹.

Het risico op lange termijn wordt uitgedrukt in het pensioenresultaat en de ondergrenzen van de haalbaarheidstoets. De haalbaarheidstoets is gebaseerd op wettelijke voorschriften en parameters van DNB. Hierbij wordt uitgegaan van de pensioenregeling zoals vastgelegd in de cao en de voorgestelde doelstellingen en uitgangspunten van het pensioenfonds. Volgens de voorgeschreven methode wordt het pensioenresultaat bepaald en afgestemd met cao-partijen. Bij de invulling van de haalbaarheidstoets wordt door het bestuur tevens de kwantitatieve ondergrens bepaald die past binnen de risicohouding van het pensioenfonds. De uitkomsten van de haalbaarheidstoets met als peildatum 1 januari 2024 zijn:

- Pensioenresultaat: 96 procent (ondergrens: 85 procent).
- Relatieve afwijking: 30 procent (bovengrens: 30 procent).

De uitkomsten van de haalbaarheidstoets zijn gebaseerd op de veronderstelling dat de pensioenregeling, zoals per 1 januari 2024 van toepassing was, van kracht blijft voor een periode van 60 jaar. Het pensioenresultaat geeft een beeld van het pensioenresultaat ten opzichte van een volledig geïndexeerd pensioen. Een pensioenresultaat van 100 procent betekent volledig koopkrachtbehoud. Volledig koopkrachtbehoud is niet aan de medewerkers van UWV toegezegd (behoudens voor een specifieke groep). Het bestuur realiseert zich dat met het in werking treden van de Wet toekomst pensioenen uitkomsten uit de haalbaarheidstoets slechts beperkt geschikt zijn voor sturing.

3. Beschrijving van crisisomstandigheden

Het bestuur definieert een (financiële) crisis als een situatie waarbij het realiseren van de missie (of hieruit afgeleide doelstellingen) in gevaar komt. Hierbij wordt onderscheid gemaakt naar een aantal niveaus.

De risico's die kunnen leiden tot een crisissituatie bestaan uit:

- een toename van de verplichtingen of van de benodigde premie waarbij een lage rentestand het belangrijkste risico vormt.
- een afname van het pensioenvermogen waarbij een daling van de waarde van de beleggingen het belangrijkste risico vormt.
- een tekort aan liquiditeiten waarbij de benodigde gelden voor de funding van de overlay als belangrijkste risico geldt.

¹⁹ Per 31 december 2017.

Gemeten aan de doelstellingen, is er naar de mening van het bestuur in de volgende omstandigheden sprake van een 'crisis'.

Crisisniveau	Crisisomstandigheden	Gevolg van de crisis
I a Basisniveau	De beleidsdekkingsgraad van het fonds ligt onder de ondergrens voor toeslagverlening van 110%, doch boven de kritieke ondergrens en het kritieke pad (zie paragraaf 4). 2022-2024: Voor de toeslagverlening per 1 januari 2022, 1 januari 2023 en 1 januari 2024 heeft het fonds gebruik gemaakt van de AMvB. Hierbij in ogenschouw nemend: de financiële positie en de evenwichtige belangenafweging (korte en lange termijn) Hiervoor gold als ondergrens voor toeslagverlening een beleidsdekkingsgraad van 105 en een dekkingsgraad van 105% na toeslagverlening. In de transitieperiode kunnen fondsen gebruik maken van het transitie-Ftk. Dit heeft tevens een verlaging van de ondergrens naar een beleidsdekkingsgraad van 105% tot gevolg. Het fonds heeft hier in geen gebruik van gemaakt.	Het fonds kan niet indexeren waardoor de koopkracht van de pensioenen wordt uitgehold. De algehele financiële situatie van het fonds is dusdanig dat het weinig waarschijnlijk is dat binnen redelijke termijn inhaalindexatie kan worden verleend. 2022-2024: werd geen toeslag verleend bij een beleidsdekkingsgraad onder 105%. En er werd geen toeslag verleend bij een dekkingsgraad onder de 105% en voor zover de dekkingsgraad van het fonds door de toeslagverlening lager werd dan 105%.
I b Basisniveau	De premiedeckingsgraad is lager dan 100%.	De gedempte kostendekkende premie heeft een negatief effect op de ontwikkeling van de dekkingsgraad en het herstel naar het minimaal vereiste vermogen.
II Gemiddeld	De financiële situatie van het fonds is onvoldoende om het pensioenresultaat op langere termijn naar verwachting waar te maken.	Het fonds kan naar verwachting het pensioenresultaat zoals overlegd met sociale partners niet waarmaken.
III a Hoog	De gedempte kostendekkende premie is hoger dan de feitelijke premie (het maximum van 22,7% van de salarissom).	De feitelijke premie van 22,7% van de salarissom is niet meer kostendekkend. Het opbouwpercentage moet worden verlaagd.

III b Hoog	De actuele dekkingsgraad daalt tot onder de 100%.	Het uitbetalen van pensioen-uitkeringen leidt hierdoor tot verdere aantasting van de dekkingsgraad, omdat meer uitgekeerd wordt dan beschikbaar in de reserves.
IV a Zeer hoog	De actuele dekkingsgraad daalt tot onder de kritieke ondergrens waarbij geen herstel binnen de looptijd van het herstelplan kan worden aangetoond en/of lager dan 90% (directe onvoorwaardelijke verlaging). (zie paragraaf 4. "Kritieke dekkingsgraad").	Uit hoofde van het herstelplan dient er een verlaging doorgevoerd te worden. De 'nominale' doelstelling komt in gevaar.

Crisisniveau	Crisisomstandigheden	Gevolg van de crisis
IV b Zeer hoog	De actuele dekkingsgraad daalt tot onder het kritieke pad (zie paragraaf 4. "Kritieke pad") waarbij geen herstel (naar MVEV) binnen vijf achtereenvolgende jaren na ontstaan van het tekort wordt verwacht. En/of de actuele dekkingsgraad ligt lager dan 90%.	Uit hoofde van de maatregel Minimaal vereist eigen vermogen (artikel 140 Pensioenwet) dient er naar verwachting aan het einde van de vijf-jaars termijn/ zes meetmomenten (een onvoorwaardelijke verlaging van pensioenaanspraken en-rechten doorgevoerd te worden. De nominale doelstelling komt in gevaar.
IV c Zeer hoog	Er ontstaat een direct tekort aan liquiditeiten als gevolg van de benodigde gelden als gevolg van marktontwikkelingen.	Het uitbetalen van pensioenen en/of het nakomen van financiële contractverplichtingen staat/ staan onder grote druk.
IVd Zeer hoog	Bij scenario's van stagflatie (hoge inflatie bij lage groei en lage beleggingsopbrengsten), depressie en/of extreme marktomstandigheden (bijv. schok in Eurozone of een langdurige afname van de rente) ligt de dekkingsgraad langdurig onder het niveau van het minimaal vereist eigen vermogen ²⁰ . Het is hierbij niet waarschijnlijk dat er binnen vijf jaar na ontstaan van het tekort, autonoom herstel plaatsvindt tot het minimaal vereist eigen vermogen.	Sterke uitholling van het vermogen van het fonds, waardoor ook de nominale doelstelling onder grote druk staat.

²⁰ Ref. scenario-analyse financieel management- en risicorapportage (kwartaalbasis).

4. Kritieke dekkingsgraad en kritiek pad

Kritieke dekkingsgraad

De kritieke dekkingsgraad, zoals hierboven bedoeld onder situatie IVa, betreft de (actuele) dekkingsgraad waarbij het fonds zonder aanvullende maatregelen (o.a. korten) geen herstel van de beleidsdekkingsgraad tot het vereist vermogen binnen de looptijd van een herstelplan kan aantonen indien van toepassing. Wanneer de actuele dekkingsgraad zich onder deze kritieke grens bevindt, zullen er naar verwachting aanvullende maatregelen nodig zijn om tijdig voldoende te herstellen. Momenteel is het fonds 'uit herstel'.

Kritieke pad

Het kritieke pad, zoals hierboven bedoeld onder situatie IVb, wordt gevormd door de actuele dekkingsgraad waarbij, naar verwachting, na zes achtereenvolgende (jaarlijkse) meetmomenten in het herstelplan de minimaal vereiste dekkingsgraad nog net wordt behaald. Wanneer de actuele dekkingsgraad zich onder dit pad bevindt zal er naar verwachting na zes momenten een verlaging van pensioenaanspraken en -rechten nodig zijn om te herstellen tot de minimaal vereiste dekkingsgraad. Deze zes momenten zijn gemeten vanaf het moment dat de beleidsdekkingsgraad voor het eerst onder het minimaal vereiste niveau is gekomen. Aangezien de beleidsdekkingsgraad zich boven de minimaal vereiste dekkingsgraad bevindt, loopt er momenteel geen 'korte termijn' herstelperiode.

5. Ter beschikking staande maatregelen

Het is van groot belang om te voorkomen dat het pensioenfonds in een crisissituatie terecht komt. Beheersing van financiële risico's is daarom essentieel. Daarom wordt onder andere periodiek via ALM studies getoetst of premiebeleid, toeslagbeleid en beleggingsbeleid nog voldoende robuust zijn vormgegeven. Hierbij wordt het beleid getoetst binnen verschillende economische scenario's. Daarnaast wordt door middel van integraal risicomanagement binnen het fonds periodiek gekeken naar de risico's die het fonds loopt, de beheersing daarvan en het beleid daaromheen. Desalniettemin kan een crisissituatie ontstaan.

Crisisniveau	Crisisomstandigheden	Maatregelen
I a Basisniveau	De beleidsdekkingsgraad van het fonds ligt onder de ondergrens voor toeslagverlening van 110%, doch boven de kritieke ondergrens en het kritieke pad (zie paragraaf 4). Voor de toeslagverlening 2022, 2023 en 2024 gold als wettelijke ondergrens een beleidsdekkingsgraad van 105 en een dekkingsgraad van 105% na toeslagverlening.²¹	Zolang de beleidsdekkingsgraad van het fonds lager is dan 110% worden de opgebouwde aanspraken en ingegane pensioenen niet geïndexeerd. In deze situatie is nog geen sprake van een verlaging van de (nominale) pensioenen.

²¹ Het fonds maakte voor de toeslagverlening per 1 januari 2022, 1 januari 2023 en 1 januari 2024 gebruik van de AMvB's en daarmee de verruimde mogelijkheid van toeslagverlening.

I b Basisniveau	De premiedekkingsgraad is lager dan 100%.	Indien de premiedekkingsgraad lager is dan 100% wordt ten behoeve van de inkoop van pensioenaanspraken de beschikbare premieruimte benut.
II Gemiddeld	De financiële situatie van het fonds is onvoldoende om het pensioenresultaat op langere termijn naar verwachting waar te maken.	Wanneer in de haalbaarheidstoets de ondergrens voor het pensioenresultaat niet wordt gehaald treedt het fonds in overleg met sociale partners over (de financiering van) het pensioencontract en de risicohouding. Meer risico toevoegen in het beleggingsbeleid kan leiden tot een hoger gemiddeld pensioenresultaat, maar kan tevens leiden tot hogere mate van korten waardoor de nominale doelstelling (op korte/ middenlange termijn) onder druk komt te staan.

Crisisniveau	Crisisomstandigheden	Maatregelen
III a Hoog	De gedempte kostendekkende premie is hoger dan de feitelijke premie (het maximum van 22,7% van de salarissom).	Eerst vindt overleg plaats met de werkgever en overige sociale partners over een (additionele) premieverhoging om een verlaging van de opbouw te voorkomen dan wel te minimaliseren. Vervolgens, wanneer de gedempte kostendekkende premie uitkomt boven de feitelijke premie, zal het bestuur een zodanig gelijke verlaging voorstellen over alle op te bouwen aanspraken dat de feitelijke premie gelijk is aan de kostendekkende premie (d.m.v. bindend advies aan sociale partners). Een verlaging van de opbouw zal worden bepaald zoals vastgelegd in een appendix bij het pensioenreglement.

III b Hoog	De actuele dekkingsgraad daalt tot onder de 100%.	Binnen het beleid verhogen en verlagen pensioen zijn er geen directe maatregelen beschikbaar die het bestuur kan inzetten om herstel van de dekkingsgraad op korte termijn te realiseren. Het kortingsbeleid van het pensioenfonds is vormgegeven binnen het kader van het herstelplan. Het bestuur evalueert de herstel mogelijkheden van het pensioenfonds binnen het kader van het herstelplan. Op het moment van invaren moet een invaardekkingsgraad zijn bereikt. • Generieke minimale invaardekkingsgraad is 95% (tot indienen van implementatieplan). • Fondsspecifieke invaardekkingsgraad dient nog te worden vastgesteld. Hoe het fonds de invaardekkingsgraad bereikt op het moment van implementatie nieuwe regeling/ invaarmoment moet zijn vastgelegd in het overbruggingsplan indien het fonds gebruikt maakt van het transitie-FTK.
IV a Zeër hoog	De actuele dekkingsgraad daalt tot onder de kritieke ondergrens waarbij geen herstel binnen de looptijd van het herstelplan kan worden aangetoond. (zie paragraaf 4. "Kritieke dekkingsgraad")	Indien het herstel binnen de looptijd van het herstelplan tot het niveau van het VEV niet gehaald wordt, treedt het bestuur in overleg met de werkgever over de mogelijkheid dat de werkgever extra middelen in het fonds stort. Indien de werkgever niet bereid is om (extra) bij te storten, zal het bestuur overgaan tot korten van opgebouwde aanspraken en ingegane pensioenen in aansluiting met het kortingsbeleid.

Crisisniveau	Crisisomstandigheden	Maatregelen
IV b Zeer hoog	De actuele dekkingsgraad daalt tot onder het kritieke pad (zie paragraaf 4. "Kritieke pad") waarbij geen herstel (naar MVEV) binnen vijf achtereenvolgende jaren na ontstaan van het tekort wordt verwacht.	Indien er geen herstel tot het niveau van het MVEV plaatsvindt, treedt het bestuur in overleg met de werkgever over de mogelijkheid dat de werkgever extra middelen in het fonds stort. Indien de werkgever niet bereid is om (extra) bij te storten, zal het bestuur tot een korting overgaan, in aansluiting met het kortingsbeleid.
IV c Zeer hoog	Er ontstaat een direct tekort aan liquiditeiten als gevolg van de benodigde gelden als gevolg van marktontwikkelingen.	Via periodieke rapportages worden de signaleringsniveau's gemonitord. De signaleringsniveau's en beheersmaatregelen zijn opgenomen in strategisch beleggingsbeleid 2024-2026 (Bijlage 2 Liquiditeitsbeleid).
IVd Zeer hoog	Bij scenario's van stagflatie (hoge inflatie bij lage groei en lage beleggingsopbrengsten), depressie en/of extreme marktomstandigheden (bijv. schok in Eurozone of een sterke afname van de rente) ligt de dekkingsgraad (langdurig) onder het niveau van het minimaal vereist eigen vermogen ²² . Het is hierbij niet waarschijnlijk dat er binnen vijf jaar na ontstaan van het tekort, autonoom herstel plaatsvindt tot het minimaal vereist eigen vermogen.	Bij de inzet van specifieke risicomanagementstrategieën zijn kosten, praktische uitvoerbaarheid en effectiviteit beoordeeld bij de samenstelling van de beleggingstrategie (zie het Strategisch beleggingsbeleid). Daarnaast hanteert het bestuur het principe dat de lange termijn prevaleert boven de korte termijn. Het bestuur heeft derhalve het restrisico. Op basis van risicoparameters (signaleringsniveaus) monitort het bestuur het beleggingsrisico doorlopend. Daarnaast is voorzien in een noodprocedure (zie hieronder) die het mogelijk maakt snel te kunnen reageren op zeer extreme gebeurtenissen op de financiële markten.

²² Ref. scenario-analyse financieel management- en risicorapportage (kwartaalbasis).

Financieel effect van de maatregelen

- Maatregel toeslagbeleid (sturingsmiddel bij herstel):
Per procentpunt niet toegekende indexatie ontstaat geen verslechtering van de dekkingsgraad van ongeveer 1% dekkingsgraadpunt.
- Extra premie (sturingsmiddel bij herstel en middel om opbouwverlaging te voorkomen):
De bijdrage uit extra premie als herstelmaatregel is zeer gering en is geen materiële maatregel voor herstel van de financiële positie.
- Bijdrage werkgever:
Voorbeeld: Uitgaande van een actuele dekkingsgraad 103% dient voor het herstel naar het minimale vereiste vermogen een bijdrage te worden ontvangen van circa 100 miljoen euro.
- 'Sturingsmiddel' beleggingsbeleid:
Op basis van het herstelplansjabloon leidt het verwachte overrendement tot een jaarlijkse verbetering van de dekkingsgraad van ongeveer 1%- tot 2%-punt. Een eventuele toename van het risicoprofiel zal, naast een verwachte toename van het overrendement, leiden tot toename van risico's die uiteraard zullen worden gezien binnen de kaders van de risicohouding van het fonds.
- Sturingsmiddel verlagen van pensioenaanspraken en -rechten (korting):
Een korting van 1% heeft een toename van de dekkingsgraad van circa 1% tot gevolg.

Noodprocedure

Het doel van de noodprocedure is om gegeven de huidige organisatie, in geval van marktomstandigheden of andere buitengewone omstandigheden, snel als bestuur te kunnen handelen, om altijd in control te zijn. In de procedure is opgenomen hoe de samenwerking in een dergelijk geval zal verlopen tussen het dagelijkse bestuur, de commissie beleggingen en balansbeheer, het bestuursbureau en de coördinerend vermogensbeheerder.

De procedure wordt dan als volgt:

- Analyse en advies door de fiduciaire vermogensbeheerder in overleg met bestuursbureau (indien nodig bijgestaan door actuaris).
- Escalatie naar voorzitter van de commissie beleggingen en balansbeheer of diens waarnemers.
- Indien mogelijk (i.v.m. tijdige bereikbaarheid) telefonische raadpleging andere leden van de commissie beleggingen en balansbeheer.
- Besluitvorming (incl. communicatie) door dagelijks bestuur op voorspraak van voorzitter van de commissie beleggingen en balansbeheer en de directeur van het pensioenfonds.
- Verantwoording en evaluatie in eerstvolgende reguliere of extra bestuursvergadering plus rapportage aan de commissie audit, finance en risicomanagement.

Uitvoerbaarheid van de maatregelen

De juridische basis voor de verschillende maatregelen die, in de verschillende niveaus van een crisis, ter beschikking staan, ligt vast in verschillende fondsdocumenten.

Maatregel	Uitvoerings-overeenkomst	Pensioen-reglement	Inzet/ overweging
Voorwaardelijke toeslag	Art. 7.1/ Art. 7.3	Art. 10.2/ Art. 10.4	Inzet bij niveau Ia
Premieruimte benutten	-	-	Overweging bij niveau Ib (in afstemming met sociale partners)
Beleggingsbeleid	-	-	Overweging bij niveau II
Verlagen opbouw	Art. 3.2	Art. 3.1.5	Inzet bij niveau IIIa
Bijdrage werkgever	-	-	Overweging bij niveau IVa en IVb (in overleg met werkgever)
Verlaging aanspraken en rechten	Art. 8.3	Art. 1.3.10	Inzet bij niveau IVa en IVb

Evenwichtige belangenafweging

Bij het inzetten van de maatregelen wordt door het bestuur, bij besluitvorming, op een evenwichtige wijze rekening gehouden met de belangen van de bij het fonds betrokken belanghebbenden. Daar waar wet- en regelgeving van toepassing is, wordt deze uitgevoerd door het bestuur. Hierover wordt door het bestuur per besluit verantwoording afgelegd door middel van de notulen.

Samengevat raken de ingezette maatregelen direct de verschillende doelgroepen:

Maatregel	Actieve deelnemer	Gewezen deelnemer	Pensioen-gerechtigde	Werkgever
Voorwaardelijke toeslag	X	X	X	
Premieruimte benutten	X			
Beleggingsbeleid	X	X	X	
Verlagen opbouw	X			
Premieverhoging / aanvullende bijdrage				X
Verlaging aanspraken en rechten	X	X	X	

Terugdraaien van maatregelen

Bij voldoende herstel van de financiële situatie van het fonds kan het bestuur (binnen de voorwaarden die daarvoor gelden) besluiten tot het repareren van de verlaging van de pensioenaanspraken en -rechten en het toekennen van inhaaltoeslagen, conform het bepaalde in de Abtn.

Er geldt geen mogelijkheid voor het terugdraaien van een verlaging van de pensioenopbouw.

6. Besluitvorming, communicatie en jaarlijkse toetsing

Besluitvorming

Voordat een opgenomen verlaging (korting) van kracht wordt, treedt het bestuur in overleg met de werkgever om door middel van het eventueel verkrijgen van additionele financiële bijdragen de verlaging van de opbouw of pensioenaanspraken en –rechten te voorkomen dan wel te beperken.

In onderstaand overzicht is opgenomen op welk moment voor de gedefinieerde maatregelen de besluitvorming plaatsvindt:

Maatregel	Betrokken partij(en)	Proces	Tijdslijn
Voorwaardelijke toeslag	Bestuur	Op basis van financiële positie per 30 september wordt bepaald of een toeslag kan worden verleend.	Besluitvorming in december vergadering Toekenning per 1 januari jaar daaropvolgend.
Premieruimte benutten	Bestuur, VO en sociale partners	Bij vaststelling kostendekkende premie en benodigde premie in het 4 ^{de} kwartaal.	September: berekening premiecomponenten. Oktober: voorstel in commissievergadering AFR. Oktober/ november: voorstel in bestuur November: Overleg sociale partners December: besluit bestuur
Aanpassen beleggingsbeleid	Bestuur	Op basis van een uit te voeren ALM-studie wordt bepaald of met een aanpassing van de beleggingsmix de doelstellingen kunnen worden gehaald binnen de risicohouding van het fonds.	De financiële situatie van het pensioenfonds, marktontwikkelingen en/of de uitkomsten van haalbaarheidstoets kunnen hiertoe een aanleiding geven. Moment nader te bepalen. Regulier: in beginsel zal eens per drie jaar een ALM-studie worden uitgevoerd (meest recent:2023).

Maatregel	Betrokken partij(en)	Proces	Tijdslijn
Verlaging opbouwpercentage	Bestuur en sociale partners	Het opbouwpercentage voor het daaropvolgend jaar wordt verlaagd als de gedempte kostendeekkende premie (ex-ante vast te stellen) hoger is dan de feitelijke premie. De methodiek van het bepalen van het verlaagde opbouwpercentage is opgenomen in het pensioenreglement. De verlaagde opbouwpercentages worden vervolgens voorgelegd aan sociale partners.	Zie tijdslijnen 'Premieruimte benutten' met dien verstande dat i.p.v. overleg met sociale partners er een bindend advies van het bestuur wordt voorgelegd aan sociale partners.
Premieverhoging / aanvullende bijdrage	Bestuur en werkgever	Als er sprake is van het verlagen van aanspraken en rechten (a) dan wel het verlagen van het opbouwpercentage (b), wordt eerst overleg gevoerd met de werkgever voor een mogelijke additionele bijdrage.	(a) Inzicht in financiële situatie waarbij met hoge waarschijnlijkheid dient te worden gekort; nader te bepalen (op basis van de ontwikkeling en projectie van de actuele dekkingsgraad ²³ ten opzichte van kritische dekkingsgraad wordt een inschatting gemaakt van de kans op korting) (b) Moment van signaleren dat de feitelijke premie >22,7% wordt, is oktober.
Korten van aanspraken en rechten	Bestuur	In de bijlagen is een uitwerking van het proces opgenomen.	De effectuering kan op zijn vroegst een maand nadat de deelnemers, gewezen deelnemers, uitkeringsgerechtigden, werkgever en toezichthouder hierover geïnformeerd zijn, worden gerealiseerd.

²³ Zoals weergegeven in de kwartaalrapportage van de coördinerend vermogensbeheerder.

Maatregel	Betrokken partij(en)	Proces	Tijdslijn
Heroverwegen inhoud pensioenregeling	Bestuur en sociale partners	Als uit de haalbaarheids-toets blijkt dat de ondergrens van het pensioenresultaat niet wordt gehaald dan legt het bestuur deze situatie voor aan de sociale partner met het verzoek om de pensioenregeling aan te passen ²⁴	Opstellen haalbaarheidstoets voor 1 juli ieder kalenderjaar. Daarna overleg met sociale partners.

Communicatie

Het financieel crisisplan is onderdeel van de Abtn. De belanghebbenden zullen via de website en het jaarverslag worden geïnformeerd over de actualisatie van de Abtn en het financieel crisisplan in het bijzonder.

Een besluit tot verlagen van opbouw of het verlagen van pensioenaanspraken en - rechten zal zowel via de website van het fonds worden bekendgemaakt als via (digitale) brieven aan de belanghebbenden. Daarnaast wordt informatie opgenomen in de startbrief en laag 1 van Pensioen 1-2-3 (herstelplan van kracht) en in het UPO.

²⁴ Meer risico toevoegen in het beleggingsbeleid is niet mogelijk en/of wenselijk.

In onderstaand schema wordt weergegeven welke partij op welke manier en op welk moment wordt geïnformeerd:

Maatregel	Stakeholders	Communicatievorm	Wanneer
Financieel crisisplan algemeen	Alle belanghebbenden (-gewezen-deelnemers en uitkerings-gerechtigden) DNB	via website en fysiek (DNB)	Na vaststelling crisisplan; nader te bepalen
Toeslagverlening	Alle belanghebbenden	Brieven (per deelnemersgroep), Website, UPO	Informatie over toeslagverlening moet tenminste jaarlijks worden verstrekt. Brieven: in overleg te bepalen Website: in overleg te bepalen UPO: conform UPO planning Informatie over wijziging van het toeslagbeleid binnen 3 maanden.
Verlaging van opbouwpercentage	Sociale partners Actieve deelnemers	Sociale partners: brief binnen 2 weken na nemen besluit Actieve Deelnemers: - Brieven - Website - UPO	Na moment besluitvorming: Brieven: binnen 6 weken Website: binnen 2 weken UPO: conform UPO traject
Verlagen van pensioenrechten en -aanspraken	Alle belanghebbenden Sociale partners DNB	DNB: brief binnen 2 weken na nemen besluit Sociale partners: schriftelijk binnen 2 weken na nemen besluit Deelnemers, gewezen deelnemers en partners en pensioengerechtigden: - Brieven - Website - UPO	Na moment besluitvorming: Brieven: binnen 6 weken Website: binnen 2 weken UPO: conform UPO traject

Verwachtingsmanagement naar belanghebbenden

Situatie	Omschrijving	Maatregelen
Langere tijd geen toeslagverlening	De financiële situatie is zodanig dat toeslagen op korte en middenlange-termijn (1-5 jaar) niet mogelijk zijn.	Met belanghebbenden dient te worden gecommuniceerd dat het de verwachting is dat de komende jaren geen toeslagen kunnen worden verleend. Middels: - Brieven - Website - Jaarverslag
Verwachte verlaging van aanspraken en rechten (o.b.v. herstelplan)	De actuele dekkingsgraad daalt met hoge waarschijnlijkheid tot onder de kritieke ondergrens waarbij geen herstel binnen de looptijd van het herstelplan kan worden aangetoond.	Met belanghebbenden dient tijdig te worden gecommuniceerd dat met hoge waarschijnlijkheid gekort moet worden. Middels: - Brieven - Website - Jaarverslag Moment van communicatie en de inhoud van de communicatie hangt af van de ontwikkeling van de actuele dekkingsgraad t.o.v. de kritische dekkingsgraad. Nader te bepalen (op basis van de ontwikkeling en projectie van de actuele dekkingsgraad²⁵ ten opzichte van kritische dekkingsgraad wordt een inschatting gemaakt van de kans op korting). (zie ook bijlage a-2)
Verwachte verlaging van aanspraken en rechten in het kader van herstel naar MVEV (na 6 meetmomenten)	De actuele dekkingsgraad daalt tot onder het kritieke pad (zie 4. "Kritieke pad") waarbij geen herstel (naar MVEV) binnen vijf jaar na ontstaan van het tekort wordt verwacht.	Indien de ontwikkeling van de dekkingsgraad zicht met hoge waarschijnlijkheid onder het kritieke pad bevindt, dient hierover met belanghebbenden over te worden gecommuniceerd. Middels: - (start) brieven - Website - Jaarverslag Moment van communicatie en de inhoud van de communicatie hangt af van de ontwikkeling van de actuele dekkingsgraad t.o.v. de kritische dekkingsgraad. Nader te bepalen. (zie ook bijlage b-2)

²⁵ Zoals weergegeven in de kwartaalrapportage van de coördinerend vermogensbeheerder.

Evaluatie financieel crisisplan

Het financieel crisisplan wordt als onderdeel van de Abtn geëvalueerd en indien nodig geactualiseerd.

Bijlage a – Stappenplan bij het verlagen van pensioenaanspraken en -rechten indien het fonds naar verwachting niet binnen de gestelde termijn herstelt naar de vereiste dekkingsgraad

Stap	Actie
1.	Jaarlijks bij de evaluatie van het financieel crisisplan wordt de kritieke dekkingsgraad (zie paragraaf 4 van dit crisisplan) geactualiseerd. Aan de hand van de maandelijks berekening van de actuele en beleidsdekkingsgraad monitort het pensioenfonds of het naar verwachting nog mogelijk is om binnen de termijn van het herstelplan te herstellen tot het vereist eigen vermogen zonder pensioenaanspraken en rechten te korten.
2.	Indien bij de maandelijks berekening van de actuele en beleidsdekkingsgraad blijkt dat deze lager zijn dan de kritieke dekkingsgraad, worden de stakeholders geïnformeerd over de mogelijke consequenties indien deze situatie zich voortzet tot het eerstvolgende evaluatiemoment van het herstelplan.
3.	Indien de beleidsdekkingsgraad bij de jaarlijkse actualisering van het herstelplan lager is dan de kritieke dekkingsgraad op dat moment, zal moeten worden besloten om tot een verlaging van pensioenaanspraken en -rechten (korting) over te gaan.
4.	Het kortingspercentage wordt zodanig vastgesteld dat na de korting de vereiste dekkingsgraad naar verwachting wordt bereikt aan het einde van de looptijd van het herstelplan (een korting wordt ineens doorgevoerd indien de uitvoeringskosten van een korting hoger liggen dan de omvang van de korting. Indien de uitvoeringskosten lager zijn dan wordt de korting gespreid over maximaal 5 jaar. Alleen de korting in het eerste jaar zal onvoorwaardelijk worden toegepast).
5.	Het verantwoordingsorgaan zal worden geïnformeerd over het besluit tot voorgenomen korting van pensioenaanspraken en pensioenrechten.
6.	Als het besluit tot korting genomen is, zullen alle belanghebbenden (deelnemers, gewezen deelnemers, uitkeringsgerechtigden), sociale partners, interne en externe toezichtorganen alsook de pensioenuitvoerder zo spoedig mogelijk (uiterlijk 2 weken) worden geïnformeerd dat de pensioenaanspraken en pensioenrechten dienen te worden gekort. Hierbij kunnen voor de verschillende belanghebbenden verschillende communicatiemiddelen, dan wel aparte communicatie-uitingen, van kracht zijn (zie ook paragraaf 6 van dit crisisplan).
7.	Nadat de informatievoorziening over effectueren van de korting heeft plaatsgevonden, dient de korting ook daadwerkelijk in de administratieve systemen te worden verwerkt.

Bijlage b – Stappenplan bij het verlagen van pensioenaanspraken en -rechten indien de beleidsdekkingsgraad op 6 opeenvolgende meetmomenten onder het niveau van de minimaal vereiste dekkingsgraad is (en de actuele dekkingsgraad van het fonds op het 6^e meetmoment eveneens lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad)

Stap	Actie
1.	Jaarlijks bij de evaluatie van het financieel crisisplan wordt het kritieke pad geactualiseerd (zie paragraaf 4 van dit crisisplan). Aan de hand van de maandelijks berekening van de actuele en beleidsdekkingsgraad monitort het pensioenfonds of het naar verwachting nog mogelijk is om tijdig te herstellen tot het minimaal vereist eigen vermogen zonder pensioenaanspraken en rechten te korten.
2.	Indien bij de maandelijks berekening van de actuele en beleidsdekkingsgraad blijkt dat deze lager zijn dan het kritieke pad, wordt door het bestuur afgewogen wanneer en hoe de stakeholders worden geïnformeerd over de mogelijke consequenties indien de beleidsdekkingsgraad gedurende 6 opeenvolgende meetmomenten onder het niveau van de minimaal vereiste dekkingsgraad blijft (en de actuele dekkingsgraad op het 6 ^e meetmoment eveneens lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad). Hiertoe wordt een projectplan opgesteld.
3.	Indien de beleidsdekkingsgraad op 6 opeenvolgende meetmomenten onder het niveau van de minimaal vereiste dekkingsgraad blijft (en de actuele dekkingsgraad op het 6 ^e eveneens lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad), zal moeten worden besloten om tot een verlaging van pensioenaanspraken en -rechten over te gaan.
4.	Het kortingspercentage wordt zodanig vastgesteld dat de actuele dekkingsgraad (na korting) gelijk is aan de minimaal vereiste dekkingsgraad (een korting wordt ineens doorgevoerd indien de uitvoeringskosten van een korting hoger liggen dan de omvang van de korting. Indien de uitvoeringskosten lager zijn dan wordt de korting gespreid over maximaal 5 jaar). De korting is geheel onvoorwaardelijk.
5.	Het verantwoordingsorgaan zal worden geïnformeerd over het besluit tot voorgenomen korting van pensioenaanspraken en pensioenrechten.
6.	Als het besluit tot korting genomen is, zullen alle belanghebbenden (deelnemers, gewezen deelnemers, uitkeringsgerechtigden), sociale partners, interne en externe toezichtorganen alsook de pensioenuitvoerder zo spoedig mogelijk (uiterlijk 2 weken) worden geïnformeerd dat de pensioenaanspraken en pensioenrechten dienen te worden gekort. Hierbij kunnen voor de verschillende belanghebbenden verschillende communicatiemiddelen, dan wel aparte communicatie-uitingen, van kracht zijn.
7.	Nadat de informatievoorziening over effectueren van de korting heeft plaatsgevonden, dient de korting ook daadwerkelijk in de administratieve systemen te worden verwerkt.

Bijlage 7 Begrippenlijst

Abtn

Afkorting voor Actuariële en bedrijfstechnische nota. De wet stelt deze nota verplicht. In de nota wordt het beleid van het fonds beschreven op het gebied van financiering, beleggingen, pensioenen en toeslagverlening.

Actief beheer

De beleggingsmanager heeft als doel om via aan- en verkopen af te wijken van de index (een mandje van aandelen of obligaties) om zodoende aanvullend rendement te behalen in vergelijking met de index.

Accountant

Een accountant als bedoeld in Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.

Actuaris

De bevoegde actuaris die de actuariële staten en het actuarieel verslag waarmerkt en onafhankelijk is van het pensioenfonds.

Afkoop

Afkoop van pensioenrechten betekent dat het fonds een bedrag ineens betaalt aan de rechthebbende. Daarna vervallen de rechten op pensioen. De Pensioenwet verbiedt afkoop van pensioenrechten, behalve bij een klein pensioen.

ALM (Asset Liability Management)

Een ALM-studie brengt het in kaart brengen van de onderlinge samenhang van pensioenverplichtingen, premiebeleid en beleggingsmix. Met behulp van ALM-simulatiemodellen worden beelden geschetst van de kansen en bedreigingen voor het pensioenfonds in diverse economische scenario's.

Beleggingsfonds

Instelling die geld van derden belegt in aandelen of andere beleggingssoorten.

Beleggingsmix

De verdeling van beleggingen over verschillende beleggingscategorieën, zoals aandelen, vastrentende waarden en alternatieve beleggingen. Dit wordt ook wel beleggingsportefeuille genoemd.

Beleidsdekkingsgraad

Het gemiddelde van de actuele dekkingsgraden van de laatste twaalf maanden.

Benchmark

Een benchmark is een 'referentiekader'. We gebruiken een benchmark om de resultaten van onze beleggingen te vergelijken. Het fonds gebruikt een representatieve herbeleggingsindex.

Cao

Afkorting voor collectieve arbeidsovereenkomst. Voor het fonds is het de collectieve arbeidsovereenkomst uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen.

Contante waarde

De huidige waarde van een bedrag waarover pas na een bepaalde periode de beschikking is.

Collateral

Een collateral is een 'onderpand'. Het fonds gebruikt collaterals in derivatentransacties. Over het type collateral worden afspraken gemaakt in een (Collateral Support Annex (CSA) van de International Swaps and Derivates Association (ISDA).

Compliance

Compliance betekent dat een organisatie volgens wet- en regelgeving werkt.

Crisisplan

Een beschrijving van maatregelen die een fonds snel kan inzetten als zich een crisissituatie voltrekt of dreigt te voltrekken. Bijvoorbeeld als de beleidsdekkingsgraad zich plotseling richting kritische waarden beweegt. Om te worden bestempeld als crisissituatie moet sprake zijn van een acute bedreiging voor de doelstellingen van het fonds.

Custodian

De custodian is de bewaarder van financiële bezittingen (effecten). De custodian voert ook de administratie van de financiële bezittingen.

CVaR

Het beleggingsrisico kan worden uitgedrukt als ex-ante Conditional Value at Risk (CVaR) van het vermogen ten opzichte van de verplichtingenbenchmark. De (97,5%) CVaR is een risicomaatstaf die de gemiddelde verwachte uitkomst binnen een groep van slechtste uitkomsten weergeeft. Een CVaR van 15% geeft aan dat binnen de 2,5% slechtste gevallen de gemiddelde uitkomst 15% bedraagt, gemeten over een éénjarige periode.

Deelnemer

De werknemer of voormalige werknemer die pensioenaanspraken bij het fonds verwerft.

Dekkingsgraad

De dekkingsgraad is de verhouding tussen de netto activa en de voorziening pensioenverplichtingen, uitgedrukt in een percentage. Dit verhoudingsgetal geeft aan in hoeverre het fonds op lange termijn de pensioenverplichtingen kan nakomen. De netto activa zijn het saldo van het belegd vermogen, de andere activa en de schulden.

Derivaten

Derivaten zijn afgeleide financiële instrumenten. Het zijn financiële contracten, waarvan de waarde wordt afgeleid van een onderliggende waarde (bijv. een aandeel), een referentieprijs of een index (bijv. de AEX-index). De hoofdvormen van derivaten zijn swaps, futures contracten en forward contracten.

DNB

Afkorting van De Nederlandsche Bank. DNB is de wettelijke toezichthouder op financiële instellingen. Ook pensioenfondsen zijn een financiële instelling. DNB houdt prudentieel en materieel toezicht.

Duration

De gevoeligheid van een waarde voor fluctuaties in de kapitaalmarktrente, rekening houdend met de resterende looptijd van die waarde.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen is een buffer om eventuele waardedalingen van de middelen van het fonds op te vangen. Pensioenfondsen moeten volgens de wet een voldoende grote buffer hebben. Er zijn drie 'soorten' (wettelijk verplicht) eigen vermogen:

Minimaal vereist eigen vermogen:

De ondergrens van het verplicht eigen vermogen. Als een pensioenfonds niet over het minimaal vereist eigen vermogen beschikt, heeft het een dekkingstekort.

Vereist eigen vermogen:

Het vermogen dat nodig is om met een zekerheid van 97,5 procent te kunnen voorkomen dat het pensioenfonds binnen een periode van één jaar over minder waarden beschikt dan de voorziening pensioenverplichtingen.

Gewenst eigen vermogen:

Het vermogen dat bovenop de voorziening pensioenverplichtingen nodig is om de toeslagambitie ook op de lange termijn na te komen. Het gewenst eigen vermogen is minimaal gelijk aan het vereist eigen vermogen.

Ervaringssterfte

Uit onderzoeken blijkt dat de sterfte onder deelnemers van pensioenfondsen lager is dan de algemene bevolkingssterfte. Een pensioenfonds houdt hier rekening mee door de ervaringssterfte vast te stellen: de waargenomen sterfte onder de deelnemers van het pensioenfonds. Op basis van een prognosetafel past het fonds een leeftijdsafhankelijke afslag toe.

ESG

Zie MVB.

Feitelijke (actuele) dekkingsgraad

De feitelijke dekkingsgraad is gelijk aan het pensioenvermogen gedeeld door de technische voorzieningen berekend volgens de richtlijnen van de toezichthouder (DNB) per maandeinde.

Feitelijke premie

De feitelijke premie is de premie die het fonds daadwerkelijk heeft geheven in het boekjaar.

Financieel Toetsingskader (FTK)

De door DNB uitgevoerde methodiek voor toetsing van de financiële opzet en toestand van pensioenfondsen.

FIRM

Financiële Instellingen Risicoanalyse Methode. Zie Integraal risico management (IRM).

Franchise

Het deel van het salaris waarover deelnemers geen pensioen opbouwen. Deelnemers betalen zelf alleen premie over het deel van het salaris dat boven de franchise ligt. Dat is het deel waarover ze pensioen opbouwen.

Futures

Termijncontract waarin toekomstige aankoop en verkoop van financiële waarden zijn vastgelegd. Het fonds gebruikt futures om beleggingsrisico's af te dekken, maar ook voor de uitvoering van (global) tactische asset allocatie.

Gedempte kostendekkende premie

De gedempte kostendekkende premie houdt rekening met het verwachte rendement van beleggingen. Het fonds berekent de gedempte kostendekkende premie door te kijken naar een voortschrijdend gemiddelde uit het verleden (rente) of naar een verwachting voor de toekomst (rendement).

Gedragcode

Het doel van de gedragscode is regels te stellen aan de verbonden personen. Dit om de reputatie van het fonds en daarmee het vertrouwen van belanghebbenden te behouden. Alsmede het voorkomen van integriteitsrisico's. De gedragscode beschrijft onder andere wie verbonden personen. In de gedragscode staat welke regels gelden voor welke verbonden personen, hoe verbonden personen met vertrouwelijke informatie en met eigendommen van het fonds moeten omgaan, hoe ze belangenconflicten kunnen voorkomen en wat handel met voorwetenschap is en hoe ze dit kunnen voorkomen.

Gewezen deelnemer

Een deelnemer die pensioen bij ons opbouwde, maar dat nu niet meer doet. En die niet gestopt is met pensioen opbouwen door overlijden, het bereiken van de 67-jarige leeftijd of de eerdere ingang van het pensioen. Een gewezen deelnemer heeft zijn pensioenaanspraken niet overgedragen aan een andere pensioenuitvoerder.

Goed pensioenfondsbestuur (corporate governance)

Goed pensioenfondsbestuur is het integer en transparant handelen door het bestuur en het toezicht in het belang van (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden.

Haalbaarheidstoets

De haalbaarheidstoets geeft inzicht in de samenhang tussen de financiële opzet, het verwachte pensioenresultaat en de risico's die daarbij gelden.

Hoogrentende Obligatie (Ook wel High Yield Obligatie)

Hoogrentende obligaties zijn obligaties met een (relatief) hoog rendement, maar ook met een relatief hoog risico. Het zijn obligaties van bedrijven of landen met een relatief lage rating of kredietwaardigheid. Ter compensatie van het risico van zo'n obligatie is de rente hoger dan op een obligatie van een onderneming met een betere rating.

Incidentenregeling

De incidentenregeling geeft aan welke stappen gevolgd moeten worden indien het vermoeden bestaat dat er sprake is van een incident binnen het fonds. 'Het doel is eventuele schade te voorkomen of te beperken en herhaling van het incident te voorkomen.

Indexatie

Zie toeslagverlening.

IRM (Integraal risico management)

Integraal risico management is een geïntegreerde methode voor de analyse van risico's bij alle typen ondernemingen waarop DNB toezicht houdt. Risicoanalyse wordt door de toezichthouder gebruikt om inzicht te krijgen in de risico's die samenhangen met de activiteiten die een onderneming uitvoert en de mate waarin deze een potentiële bedreiging kunnen vormen voor de toezichtdoelstellingen.

IORP II

IORP II is een Europese voor pensioenfondsen. De bepalingen gaan over governance (met name het inrichten van de drie sleutelfuncties: risicobeheer, actuarialiteit en interne audit), risicomanagement, ESG en communicatie van het pensioenfonds naar de deelnemers.

ISAE 3402

International Standard on Assurance Engagements 3402 (ISAE 3402) is een internationale standaardrapportage over de interne beheersing van uitbestede activiteiten.

ISDA/CSA

Een International Swaps and Derivatives Association (ISDA) is een bilaterale raamovereenkomst voor derivatentransacties. De ISDA Master Agreement bevat de standaardafspraken, de 'Schedule' bevat de specifieke afspraken en de Collateral Support Annex (CSA), wordt aangegaan om het kredietrisico op de tegenpartij te beperken.

Klokkenluidersregeling

De klokkenluidersregeling van het pensioenfonds bevat een procedure voor interne en externe meldingen van (potentiële) misstanden en de afhandeling daarvan. De klokkenluidersregeling is bedoeld voor meldingen waarbij het belang van het pensioenfonds, van derden, of van de positie van een verbonden persoon, in het geding is.

Kostendekkende premie

Pensioenfondsen moeten een kostendekkende premie berekenen. De kostendekkende premie is het (wettelijk) ijkpunt voor de beoordeling van de feitelijke premie.

Marktwaaarde

De marktwaaarde is het bedrag waarvoor een recht of een verplichting kan worden afgewikkeld tussen terzake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en onafhankelijk van elkaar zijn.

Matching portefeuille en rendementsportefeuille

In de matching portefeuille is sprake van het optimaal afstemmen van de rentegevoeligheid van de vastrentende waarden met de rentegevoeligheid van de pensioenverplichtingen.

De rendementsportefeuille bestaat uit beleggingen in zakelijke waarden (aandelen, vastgoed en risicodragende obligaties) met als doel om binnen stringente beleggingsmandaten extra rendement te genereren boven de ontwikkeling van de pensioenverplichtingen.

Middelloodn(regeling)

In een middelloodnregeling bouwt een deelnemer ieder jaar pensioen op over het pensioengevend jaarsalaris (min de franchise). De optelsom van deze jaarlijkse opgebouwde aanspraken bepaalt bij elkaar het uiteindelijke pensioen. Het pensioen is dus een gewogen gemiddelde van alle pensioengrondslagen over de gehele periode van deelname aan de regeling.

MVB (ook: ESG)

ESG is de afkorting van Environmental (milieu), Social (sociale omstandigheden) en Governance (ondernemingsbestuur). In het Nederlands heet dit maatschappelijk verantwoord beleggen. Hetfonds belegt volgens ESG-criteria. Het MVB-beleid van het pensioenfonds bestaat uit vijf onderdelen, te weten: uitsluitingen van ondernemingen en landen volgens de uitsluitingenlijst, stemmen op aandeelhoudersvergaderingen de dialoog aangaan met ondernemingen om hun gedrag positief te beïnvloeden, ESG-integratie via ESG-benchmarks en screening, en SDG-beleggen via ESG-obligaties en private markets beleggingen met een positieve maatschappelijke bijdrage.

Onderdekking (dekkingstekort)

Situatie dat de middelen van het pensioenfonds niet langer toereikend zijn om de voorziening pensioenverplichtingen en de reserve voor algemene risico's te dekken.

Ouderdomspensioen

Pensioenaanspraak voor de (gewezen) deelnemer op pensioeningangsdatum.

Overlay

Investerings in derivaten.

Overlevingstafels

Overlevingstafels geven de gemiddelde overlevings- en sterftefrequenties van de bevolking weer. Het fonds gebruikt de overlevingstafels om de pensioenpremies en voorzieningen te berekenen. Er zijn aparte overlevingstafels voor mannen en vrouwen .

Partnerpensioen

Een pensioen voor de partner zoals beschreven in het pensioenreglement.

Pensioendatum

De eerste dag van de maand waarin de deelnemer of de gewezen deelnemer 67 jaar wordt of, als hij niet eerder zou zijn overleden, zou zijn geworden.

Pensioeningangsdatum

De eerste dag van de maand waarin voor de deelnemer of gewezen deelnemer het ouderdomspensioen ingaat.

Pensioengerechtigde

(Gewezen) deelnemer die volgens de pensioenovereenkomst pensioen krijgt.

Pensioengrondslag

Het gedeelte van het salaris waarover een deelnemer pensioen opbouwt. De pensioengrondslag is het pensioengevend jaarsalaris min de franchise.

Pensioenfederatie

De overkoepelende belangenbehartiger van bijna alle Nederlandse pensioenfondsen. Federatie die bestaat uit de voormalige instellingen: de Vereniging van Bedrijfstakpensioenfondsen (VB), de Stichting voor Ondernemingspensioenfondsen (OPF) en de Unie van Beroepspensioenfondsen (UvB).

Pensioenovereenkomst

De afspraken die de werkgever en de werknemer(s) over pensioen hebben gemaakt. De afspraken staan in de arbeidsovereenkomst en/of de cao.

Pensioenplanner

De internettoepassing waarmee deelnemers inzicht hebben in hun opgebouwde pensioenrechten en berekeningen.

Pensioenresultaat

Het pensioenresultaat komt uit de haalbaarheidstoets. Het pensioenresultaat drukt de ontwikkeling van de koopkracht van het pensioen uit. Het fonds berekent het pensioenresultaat door de pensioenuitkering die een deelnemer behaalt volgens het beleid van het fonds voor het verhogen en verlagen van pensioen te delen door de pensioenuitkering die behaald kunnen worden bij verhoging van het pensioenvolgens volledige prijsinflatie (zonder het toepassen van pensioenverlagingen).

Pensioenwet

Op 1 januari 2007 is de Pensioenwet in werking getreden. De Pensioenwet heeft tot doel de waarborgen te verschaffen voor financiële zekerheid, individuele zekerheid en uitvoeringszekerheid.

Performance

De performance van (een deel van) het vermogen is het totale rendement op marktwaaarde. Deze performance wordt normaliter vergeleken met de performance van de benchmark(index). Door middel van een zogenoemde performance attributie-analyse wordt het verschil tussen deze beiden op een kwantitatieve wijze verklaard.

Premiedekkingsgraad

De premiedekkingsgraad is een maatstaf die aangeeft in hoeverre de ontvangen premie zich verhoudt tot (en voldoende is voor) de actuariële kosten van de nieuwe pensioenopbouw in een boekjaar. Indien de premiedekkingsgraad lager is dan 100% is het premieresultaat negatief, met een negatief effect op de dekkingsgraad.

Premiepercentage

Het percentage aan premie ten behoeve van de financiering van de reglementaire pensioenaanspraken. De werkgever en werknemers betalen een jaarlijkse bijdrage van de door het bestuur vastgestelde premiepercentage; de werkgever over de salarissom; de deelnemers over de voor hen geldende pensioengrondslag.

Prognosetafels

Zie Overlevingstafels.

Rating

De rating van een belegging of een onderneming geeft het kredietrisico of debiteurenrisico weer. Vastrentende waarden hebben bijvoorbeeld pas voldoende kwaliteit vanaf een bepaalde kredietwaardigheid: een rating BBB, A, AA of AAA. Gespecialiseerde bureaus stellen de ratings vast.

RTS (Rentetermijnstructuur)

De rentetermijnstructuur, of yield curve, is een grafiek die het verband weergeeft tussen de looptijd van een vastrentende belegging en de daarop te ontvangen marktrente. Een normale rentetermijnstructuur heeft een stijgend verloop. Want als iemand zijn geld voor een langere periode uitleent, eist hij normaliter een hogere vergoeding dan bij een lening over een korte termijn.

Reservetekort

Pensioenfondsen moeten extra vermogen hebben om bepaalde risico's op te vangen. Toezichthouder (DNB) stelt minimale eisen aan het extra vermogen. Er is een reservetekort als het eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen, maar hoger dan het minimaal vereist eigen vermogen.

Risicohouding

De risicohouding bepaalt de mate waarin een fonds bereid is beleggingsrisico's te lopen om de doelstellingen van het fonds te realiseren en de mate waarin het fonds beleggingsrisico's kan lopen gegeven de kenmerken van het fonds.

SDG's (Sustainable Development Goals)

Dit zijn de 17 duurzaamheidsdoelen van de Verenigde Naties. De 196 landen van de wereld hebben deze doelen samen afgesproken. Ze spraken ook af dat ze de doelen in 2030 willen halen. Voorbeelden van doelen zijn: gendergelijkheid, toegang tot duurzame en schone energie, economische groei in combinatie met fatsoenlijke arbeidsomstandigheden, en armoede wegnemen.

Securities Lending

De global custodian kan securities tijdelijk uitlenen tegen een vergoeding aan een kredietwaardige tegenpartij. Deze tegenpartij moet de volledige leenperiode een volwaardig onderpand te leveren en aan houden bij de global custodian.

Service Level Agreement

Een Service Level Agreement (SLA) is een schriftelijke overeenkomst tussen een aanbieder en een afnemer van diensten. In een SLA staan de te leveren diensten, de rechten en plichten en het overeengekomen kwaliteitsniveau.

Spread

Het verschil tussen aan- en verkoopprijs bij obligaties.

Sterftetafels

Sterftetafels geven de gemiddelde overlevings- en sterftefrequenties binnen de Nederlandse bevolking weer en worden gebruikt bij het berekenen van pensioenpremies. Voor mannen en vrouwen zijn aparte sterftetafels afgeleid: GBM en GBV. De sterftetafels worden aangevuld met jaartallen welke de waarnemingsperiode aangeven.

Stichtingskapitaal en reserves

Buffer om mogelijke waardedalingen van de middelen van het fonds op te vangen. Pensioenfondsen moeten beschikken over een voldoende grote buffer. Met een toereikendheidstoets kan jaarlijks worden vastgesteld of het stichtingskapitaal en de reserves groot genoeg zijn.

Strategische beleggingsmix

De langetermijnverdeling van het vermogen over verschillende beleggingscategorieën (aandelen, vastrentende waarden, onroerend goed). Deze verdeling baseert eht fonds grotendeels op de ALM-studie.

Swap

Financieel instrument (derivaat) waarbij gedurende een vaste periode een vaste rente wordt geruild tegen een variabele korte rente. Alleen de rentebedragen worden geruild, niet de hoofdsommen.

Technische voorziening (voorziening pensioenverplichtingen)

Het fonds vormt de technische voorzieningen om alle pensioenverplichtingen te kunnen nakomen.

Toeslagverlening (indexatie)

Om de koopkracht van pensioenen op peil te houden, kan het fonds pensioenen aanpassen. Dit houdt in dat een toeslag kan worden gegeven op het pensioen. Het bestuur van het fonds neemt jaarlijks een besluit over het al dan niet verhogen van (de aanspraak op) het pensioen. De toeslagverlening is voorwaardelijk. Het fonds verleent alleen toeslag als de middelen van het fonds dit toelaten.

Tracking error

De tracking error geeft de mate van afwijking tussen het rendement van een beleggingsfonds en de waardeontwikkeling van een benchmark.

UFR-methodiek

Afkorting van Ultimate Forward Rate. De UFR-methode houdt in dat de rente bij zeer lange looptijden naar een afgesproken niveau toe beweegt. De rekenrente die pensioenfondsen moeten gebruiken voor de waardebepaling van toekomstige pensioenverplichtingen wordt hiervan afgeleid (zie RTS).

Voorziening pensioenverplichtingen

Zie technische voorziening.

Waardeoverdracht(en)

Het naar een andere pensioenregeling overdragen van de waarde van het opgebouwde pensioenrecht.

Wezenpensioen

Een periodieke uitkering voor de kinderen na het overlijden van een (gewezen) deelnemer aan de pensioenregeling.